2. számú melléklet

Szikszó Város Önkormányzat Polgármesterétől
3800 Szikszó, Kálvin tér 1.

ELŐTERJESZTÉS

Szám: SZ/2829-1/2025.
Tárgy: A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2024/2025 nevelési évben végzett munkájáról szóló beszámoló, valamint a 2025/2026. évi munkatervének elfogadása

Tisztelt Képviselő-testület!

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 85. § (2) bekezdése alapján a fenntartó tanévenként legfeljebb egy alkalommal kötelezheti az intézményvezetőt arra, hogy az intézmény tevékenységéről átfogó módon beszámoljon.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 3. § (2) pontja meghatározza a munkaterv kötelező elemeit.

A 2024/2025. nevelési évben elfogadott munkaterv figyelembevételével a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde intézményvezetője elkészítette az óvoda 2024/2025 évben végzett munkájáról szóló éves beszámolóját.

A leadott beszámolókból megállapítható, hogy jól áttekinthető, témakörönként részletesen tagolt, szövegesen vagy táblázati elrendezésben megfogalmazott, és az általános szempontokat tartalmazza. A beszámolók tartalmi jellemzőjeként elmondható, hogy megfelelő részletezettséggel teljes körű tájékoztatást nyújt az intézmény működési feltételeiről, a nevelési év kiemelt feladatainak intézményi megvalósításáról, az év során végzett különböző intézményi feladatokról, valamint az elért eredményekről.

A Rendelet 3.§ által meghatározott kötelező elemek figyelembevételével az intézményvezető elkészítette a 2025/2026. évre szóló intézményi munkatervet is. A munkaterv határozza meg az óvodai nevelési év helyi rendjét. Ennek elkészítéséhez az intézményvezető többek között kikéri a fenntartó véleményét is.

Tájékoztatom továbbá arról, hogy az intézményvezető Mester minősítésben vett részt 2021. évben, ennek megfelelően intézményvezetői mesterprogramot kellett készítenie. A 326/2013.(VIII.30.) Korm.rendelet 14/A.§ (2) bekezdése alapján a fenntartónak évente egyszer meg kell vizsgálni a mesterpedagógus előző nevelési évben végzett tevékenységét. Az erről szóló beszámoló az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, amennyiben az előterjesztés tartalmával egyetért, az alábbi határozati javaslatok szerint hozza meg döntését.

Szikszó, 2025. november 14.

Sváb Antal sk.
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT I.

Szám:
Tárgy: A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2024/2025. nevelési évben végzett munkájáról szóló beszámoló elfogadása

Szikszó Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2024/2025. nevelési évben végzett munkájáról szóló beszámolót, amely az előterjesztés részét képezi.

A Képviselő-testület felkéri továbbá a polgármestert, hogy a hozott döntésről az intézményvezetőt tájékoztassa.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

HATÁROZATI JAVASLAT II.

Szám:
Tárgy: A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2024/2025. nevelési évben mesterprogram keretében végzett munkájáról szóló beszámoló elfogadása

Szikszó Város Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde intézményvezetőjének a 2024/2025 nevelési évre vonatkozó, mesterprogram keretében elvégzett feladatokról szóló beszámolóját, amely az előterjesztés részét képezi.

A Képviselő-testület felkéri továbbá a polgármestert, hogy a hozott döntésről az intézményvezetőt tájékoztassa.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

HATÁROZATI JAVASLAT III.

Szám:
Tárgy: A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2025/2026. nevelési évre vonatkozó munkatervének elfogadása

Szikszó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2025/2026 nevelési évre vonatkozó éves munkarendjét az előterjesztés mellékletét képező tartalommal megtárgyalta és véleményezési jogával élve, a munkatervben foglaltakat elfogadja.
A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a hozott döntésről az intézményvezetőt tájékoztassa.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

HATÁROZATI JAVASLAT IV.

Szám:
Tárgy: A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programjának elfogadása

Szikszó Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2025. november 1. napjától hatályos, módosított pedagógiai programját az előterjesztés mellékletét képező tartalommal.

A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a hozott döntésről az intézményvezetőt tájékoztassa.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

Szikszó Város Önkormányzatának
Képviselő-testülete

Ikt. szám: ÓV/ 74 -1/2025

SZIKSZÓ
Kálvin tér 1.
3800

Tisztelt Képviselő-Testület!

1. Mellékelten megküldöm a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde **2024/2025-ös nevelési évben** végzett munkájáról készült **beszámolót**.

2. A nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31) EMMI rendelet 3.§(1) bekezdés szerint az **óvodai munkaterv** határozza meg az óvodai tanév helyi rendjét. Kérem a Tisztelt Képviselő-Testületet, hogy az óvoda 2025-2026 nevelési évre vonatkozó éves munkarendjéhez összeállított terveket jóváhagyni szíveskedjenek!

3. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. Kormányrendelet (XII.17.) 2025. április 15-én módosult. Az új rendeletben - (77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról)- foglaltak szerint módosítottam **Pedagógiai Programunkat.**

❖ kiegészítésként belekerült, hogy a gyermek dokumentumainak vezetéséhez az OviKréta rendszert használjuk

- ❖ hangsúlyosabban szerepeltetem, hogy „Az 5-6-7 évesek , tanköteles korukat megelőző nevelési évben a napi szervezett iskolaelőkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység időtartama minimum: 45' "
- ❖ a tevékenységek elnevezését kiegészítettem az Óvodai nevelés országos alapprogramjában használatos elnevezésekkel
- ❖ részleteztem azokat a tevékenységeket, amelyeket a mindennapos testmozgás során végezhetnek a gyermekek Pl: zenére, a zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), napi kocogó-futó lehetőségeket

A pedagógiai program módosításával a fenntartóra többletkötelezettség nem hárul. Kérem a Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde 2025. 11.01. napjától hatályos Pedagógia Programjának elfogadását.

4. Kérem a **mesterprogram**omban vállalt feladataim megvalósításáról készült **beszámoló**m elfogadását.

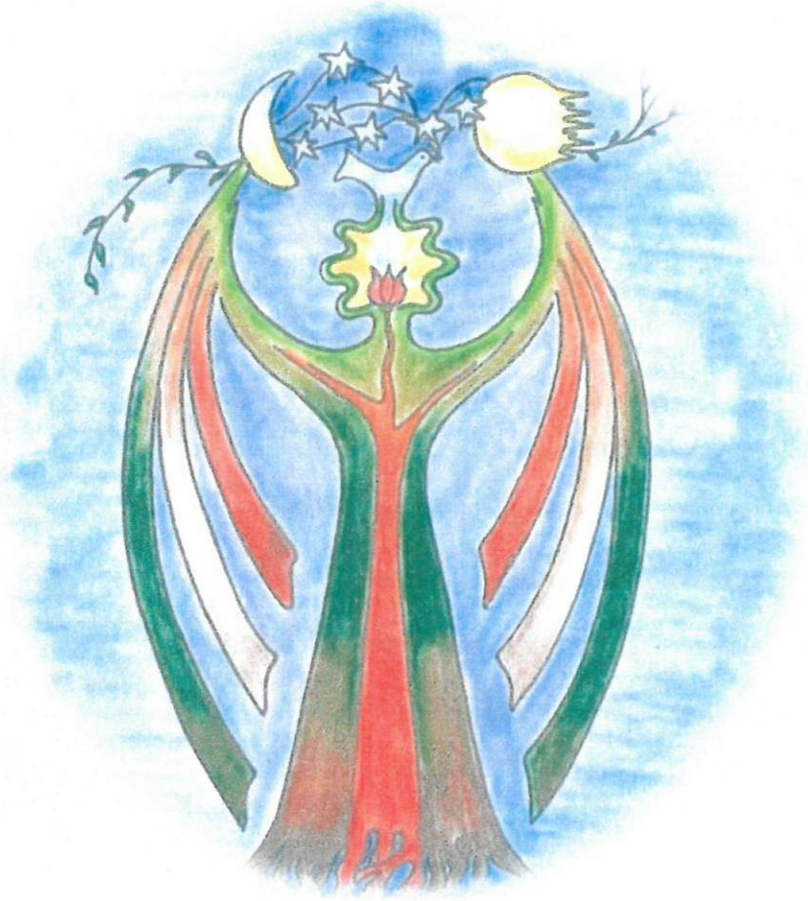
Kérem intézményünk dokumentumainak jóváhagyását, illetve a beszámolóim elfogadást.

Szikszó, 2025. november 12.

Tisztelettel:

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta
főigazgató

SZIKSZÓI VÁROSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

2024-2025 nevelési év BESZÁMOLÓJA

Készítette: Piskótiné Gyöngyösi Ivetta

főigazgató

TARTALOMJEGYZÉK

Törvényi háttér	3. oldal
Bevezetés	4. oldal
Személyi feltételek	5. oldal
Kötelező feladatellátás, szolgáltatás	9. oldal
Tárgyi feltételek	10. oldal
Karbantartás, felújítás	11. oldal
Gazdálkodás	12. oldal
Nevelőmunkánk	13. oldal
A munkaközösségek beszámolója	14. oldal
A 2024/2025. nevelési év kiemelt pedagógiai feladatai	18. oldal
A zöld óvoda céljainak, feladatainak megismerése	18. oldal
A projekt rendszerű tervezés bevezetése, tervek elkészítése	19. oldal
Gyermekvédelmi feladatok az óvodában	21. oldal
Pedagógiai – szakmai ellenőrzés	22. oldal
Pedagógus minősítés	27. oldal
Önértékelés	28. oldal
Ünnepek, rendezvények, programok	28. oldal
Pályázataink	33. oldal
Az intézmény kapcsolatrendszere	34. oldal
Összegzés	37. oldal

Törvényi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- A 2012.évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokon való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgáltató intézmények működéséről
- Oktatási Hivatal: Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez - Kiegészítés az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez.
- Oktatási Hivatal: Szakmai, módszertani ajánlás a pedagógusok, vezetők teljesítményértékeléséhez óvodák számára
- Oktatási Hivatal: Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára
- Oktatási Hivatal: Önértékelési Kézikönyv óvodák számára
- Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata
- Az intézmény Helyi Pedagógiai Programja
- Az intézmény Házirendje
- Helyi szabályzatok, rendeletek

Bevezetés

Jelen beszámoló a 2024/2025-ös nevelési év legfontosabb eseményeit és tapasztalatait összegzi. A nevelőmunka céljait, valamint a megvalósításhoz szükséges feladatokat intézményünk pedagógiai programja, a vezetői pályázatban megfogalmazott irányelvek, valamint a nevelési év munkaterve határozta meg. Az értékelés alapjául szolgáltak továbbá saját vezetői megfigyeléseim, óvodánk statisztikai mutatói, a munkaközösségek beszámolói, valamint a nevelési év ellenőrzési tervének tapasztalatai.

Kiemelt jelentőségű esemény volt, hogy a két évvel ezelőtt megkezdett bölcsőde-bővítési folyamat lezárult, és 2024 novemberének elején megnyílt a 28 férőhelyes **új bölcsődei intézményegységünk**. Hálával és köszönettel tartozunk a tervezésben, kivitelezésben, pályázatírásban és a projekt megvalósításában közreműködőknek. Az új létesítmény nem csupán korszerű és funkcionális, hanem esztétikus és gyermekbarát környezettel gazdagítja városunk köznevelési intézményhálózatát.

Az óvodai nevelést érintően is jelentős, központilag elrendelt változások történtek. A papíralapú dokumentációt felváltotta az **OVIKRÉTA elektronikus felülete**, amelyen keresztül immár kötelezően vezetendő valamennyi alapvető tanügyigazgatási dokumentum (felvételi és előjegyzési napló, felvételi és mulasztási napló, csoportnapló, gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció). Az új rendszer más logikát kíván, mint a korábbi dokumentációs gyakorlat, ezért szükségessé vált a folyamatok és a napi adminisztratív tevékenységek újragondolása. A bevezetést nehezítette, hogy a rendszer az év folyamán folyamatos fejlesztés alatt állt, így a használat közben több változtatáshoz is alkalmazkodnunk kellett.

Az idei évben elindult a **pedagógusok teljesítményértékelési rendszere** is. Minden óvodapedagógus meghatározta saját teljesítménycéljait, melyeket az év során megvalósítottak, hozzájárulva ezzel intézményünk szakmai színvonalának emeléséhez.

Sajnálatos körülmény, hogy immár harmadik éve nem áll rendelkezésünkre tornaterem. Bár munkatársaink nagy erőfeszítésekkel igyekeznek áthidalni a hiányt, a magas csoportlétszámok mellett egyre nehezebbé válik a mozgásfejlesztő foglalkozások optimális megszervezése a csoportszobák keretein belül.

Személyi feltételek

A gyermekeket 6 óvodai csoportban (1 kiscsoport, 5 vegyes életkorú csoport) és szeptembertől 1 , novembertől 3 bölcsődei csoportban fogadtuk.

A főépületben 5 óvodai csoport és a százszorszép bölcsődei csoport található, a maci óvodai csoportunk a körépületben kapott helyet. A tulipán és a margaréta bölcsődei csoport a Virágliget Bölcsődében található a Munkácsy úton. A csoportlétszámok a törvényi előírásoknak megfelelően alakultak. Szeptemberben mind a hat óvodai csoportban túl léptük a 25 fős létszámot, amelyhez megkértük a képviselő testület engedélyét. A két szabad férőhelyünk év közben feltöltődött, így májusra elértük a 169 főt.

Óvodai gyermeklétszám:

Csoport	*Nefelejcs*	*Cica*	*Pillangó*	*Méhecske*	*Napsugár*	*Maci*
2024. október	**26**	**29**	**30**	**28**	**26**	**29**
2025. május	**26**	**28**	**30**	**28**	**26**	**31**

Bölcsődei gyermeklétszám:

Csoport	*Százszorszép*	*Tulipán*	*Margaréta*
2024. december	**11**	**14**	**12**
2025. május	**11**	**14**	**12**

2024. október 1-ei létszám: óvodás: 168 fő,

2024. december 31-ei létszám bölcsődés: 37 fő

2025. május 31-ei létszám: óvodás: 169 fő, bölcsődés: 37 fő

Más településről bejáró gyermekek száma: 9 fő

2025. szeptemberben iskolát kezdő gyermekek száma: 51 fő

2025/2026 nevelési évre beíratott gyermekek száma: 67 fő

Elutasított gyermekek száma: 18 fő

Intézményünk Alapító Okirata tartalmazza az enyhén fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelését, óvodai foglalkoztatását.

A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő (BTM) gyermekek valamint a Pedagógiai Szakszolgálat által fejlesztésben részesülő gyermekek létszám adatai:

Gyermeklétszám alakulása						
	Logopédiai szűrés	*Nagycsop. fejlesztő foglalk.*	*Ötéves logopédia*	*SNI gyógyped. fejl.*	*BTMN*	*Korai fejlesztés bölcsődés*
2024/2025	**56 fő**	**60 fő**	**34 fő**	**1 fő**	**12 fő**	**1 fő**

Pedagógus és nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak	
óvodapedagógus	**13 fő**
kisgyermeknevelő	**7 fő**
óvodai dajka	**6 fő**
bölcsődei dajka	**3 fő**
óvodatitkár	**1 fő**
pedagógiai asszisztens	**2 fő**
konyhai dolgozó	**1 fő**
karbantartó	**1 fő**
takarító	**1 fő**
Összesen	**35 fő**

Szeptemberben minden óvodapedagógusi álláshelyünk betöltött volt, azonban 1 fő óvodapedagógus februártól felmentési idejét töltötte. 3 fő közfoglalkoztatott segíti munkánkat a mindennapokban, 1 fő konyhai kisegítő munkát végez, 1 fő a kör épületben, 1 fő a fő épületben segíti a takarítási feladatok elvégzését. A dajkáknak ez nagy segítséget jelent, mert így többet tudtak a csoportjaikban az óvodapedagógusoknak segíteni, a gyerekek gondozásával foglalkozni.

A pedagógusok neveléssel oktatással lekötött munkaideje:

	Heti munkaidő	Kötelező óraszám
Intézményvezető	40 óra	10
Intézményvezető helyettes	40 óra	24
Óvodapedagógus	40 óra	32
Mester pedagógus	40 óra	25
Gyakornok	40 óra	26

Kötelező óráimat a cica csoportban töltöttem le, azért, hogy a mesterpedagógus kolléganő munka alóli mentesítését heti 1 napra biztosítani tudjam. Februártól rendszeresen besegítettem a nefelejcs csoportba, ahol egyedül maradt az óvodapedagógus, mivel a párja a felmentési idejét töltötte.

Az év közben betegség, hiányzás miatt szükséges helyettesítéseket a pedagógusok kötelező óraszámán felüli, elrendelhető időkeretből oldottuk meg (heti 4 óra).

Öt óvodai csoportban biztosított volt a két óvodapedagógus és a dajka jelenléte egész évben, míg a nefelejcs csoportban 5 hónapig kellett az egyik óvodapedagógust nélkülöznünk. A nefelejcs és a maci csoportban a pedagógusok nevelő munkáját egy-egy pedagógiai asszisztens is segítette. Feladatuk a kiscsoportos korú, illetve a magatartási problémákkal küzdő gyermekek körüli többletfeladatok elvégzése, a pedagógusok munkájának segítése. Köszönöm a

pedagógiai asszisztenseknek, hogy sokszor vállalták a hiányzó óvodapedagógusok délutáni helyettesítését.

Nevelőmunkánkat a módosított Pedagógiai Program szellemében, intézményünk hagyományos értékeinek megőrzésével és továbbvitelével valósítottuk meg.
Nevelőtestületünk munkáját a magas szintű szakmai felkészültség, az igényesség, valamint a gyermekek iránti elkötelezettség jellemezte.

Alapvető feladatunknak tekintjük a ránk bízott 3–7 éves gyermekek sokoldalú fejlesztését, testi épségük megóvását, erkölcsi védelmét, személyiségük kibontakoztatását és képességeik gazdagítását. Az óvodai élet változatos tevékenységi formáira építve mindennap színes, élménygazdag lehetőségeket biztosítunk a gyermekek játékához és tanulásához.

A csoportokban folyó mindennapi munkát a folyamatos szakmai együttműködés és az egymásra figyelés jellemzi. Tudatosan alakítottunk ki olyan biztonságot és derűt sugárzó, otthonos óvodai légkört, amelyben minden döntés és tevékenység középpontjában a gyermekek legfőbb érdeke áll.

Pedagógusaink nyitottak az önképzésre és a szakmai megújulásra. Rendszeresen veszünk részt továbbképzéseken, konferenciákon és szakmai rendezvényeken, hiszen kiemelt célunk, hogy új ismeretekkel és korszerű pedagógiai módszerekkel gazdagodva támogassuk nevelőmunkánk folyamatos fejlődését. A nevelőtestületből 3 óvodapedagógus részt vett áprilisban az Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel egyesület XXVI. jubileumi konferenciáján Győrben. A konferencia témája: Hogyan tudjuk fokozni érzelmi nevelésünket a néphagyományőrzéssel? Hatékony tehetséggondozás működtetése óvodáinkban. Tartalmas előadásokat hallhattunk, amelyeket hazatérve megosztottunk a kollégákkal.

Az óvodapedagógusok belső továbbképzés keretében osztották meg egymással tapasztalataikat, adtak segítséget egymásnak az OVIKRÉTA rendszerrel kapcsolatban.
Ebben a nevelési évben teljesen átalakult a pedagógus továbbképzési rendszer, így előnyben részesítettük a környező óvodák jógyakorlatainak megismerését.

30 órás továbbképzésen való részvétel	
Továbbképzés témája	*Résztvevők száma*
Út a pedagógus-szülő eredményes kommunikációjához	1 fő
Az írásmozgás fejlődésének preventív segítése az óvodában	1 fő
Zölden a bölcsiben: környezeti nevelés a bölcsődében (16 kredit)	1 fő

Kötelező feladatellátás, szolgáltatások

Beszédjavítás, logopédia: Héthársiné Léman Judit a nagycsoportos korú gyermekek logopédiai szűrését és terápiáját végezte a nevelési évben.

Tanköteles korú gyermekek fejlesztése: A foglalkozásokat Juhászné Géczi Katalin tartotta, valamely területen részképesség gyengeséget mutató iskolába készülő gyermekeknek.

Gyógypedagógiai foglalkozás: Októbertől a 1 fő sajátos nevelési igényű gyermeknek a szakértői bizottság által előírt gyógypedagógiai és logopédiai foglalkozásokat Piskóti Liliána logopédus tartotta. Ezt a kötelező feladatot megbízási szerződéssel látta el.

Gyógytestnevelés foglalkozás: A gyermekorvos szűrővizsgálata alapján 16 gyermek vett részt heti rendszerességgel az általam tartott gyógytestnevelés foglalkozásokon.

Előzetes felmérés alapján **hittan** foglalkozásokat szerveztünk az arra jelentkezők részére. A foglalkozásokat Korályné Csűri Csilla hitoktató tartotta.

A 2024/2025-ös nevelési évben ismét lehetőségünk nyílt a nagycsoportos korú gyermekek számára **vízhez szoktató foglalkozások** megszervezésére. Az önkormányzat támogatásának köszönhetően heti rendszerességgel biztosíthattuk a részvételt a Városi Uszodában, ahol óvodapedagógusaink szakmai irányítása mellett a gyermekek játékos formában, biztonságos körülmények között ismerkedhettek meg a vízi mozgás örömével és alapjaival.

A **só szobában** heti rendszerességgel mikrocsoportos foglalkozásokat tartottak az óvodapedagógusok, ezzel is erősítve a gyermekek betegségekkel szembeni ellenálló képességét.

Tárgyi feltételek

A 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet meghatározza a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszköz-és felszerelési jegyzékét. A 2. mellékletben találhatjuk azokat a kötelező (minimális) eszközöket és felszereléseket, továbbá helyiségeket, amelyekkel a nevelési-oktatási intézményeknek rendelkezniük kell. A tárgyi feltételek javítására a lehetőségekhez mérten nagy hangsúlyt fektetünk, mert ez is jelentősen befolyásolhatja a pedagógiai célkitűzéseink megvalósulását. Az intézmény helyiségei a dolgozók munkájának köszönhetően esztétikusak, praktikusak.

A költségvetésben biztosított forrásokból folyamatosan pótoltuk, bővítettük az alapellátáshoz szükséges felszereléseket. Évkezdéskor, karácsony előtt és gyermeknapra is minden csoport 30.000 Ft-ot kapott szakmai munkájukhoz szükséges eszközök, anyagok pótlására, játékeszközeik bővítésére. A nevelési év kezdetére beszereztünk 8 db laptopot, amely az óvodai és a bölcsődei csoportokban segíti majd a pedagógusok adminisztratív és szakmai munkáját.

Értékelés (az intézményvezetés szerint)	Az épületek állapota	Mellékhelyiségek állapota	A bútorzat			A szertárak felszereltsége	A testnevelés feltételei	Infrastrukturális ellátottság	Számítógépes ellátottság
			Csoport-szobákban	Kiszolgáló helyiségek-ben	Irodákban				
Nagyon jó									x
Jó		x	x	x	x	x		x	
Megfelelő	x								
Nem megfelelő							x		

Óvodánk weboldalát folyamatosan frissítjük, beszámolunk az óvodában zajló eseményekről, ezzel is elősegítve a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartást.
A weblapunk címe: www.szikszoovi.hu
Ebben az évben nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy a Szik-szó újság hasábjain is tájékoztassam a lakosságot az óvodánkban zajló legfontosabb eseményekről, szakmai programokról.

A **Játszóudvaron** minden csoportnak külön udvarrésze van, a hozzá tartozó mozgásfejlesztő játékeszközökkel, homokozóval. Ebben az évben minden udvarrészre pihenőpadokat helyeztünk el, ahol a gyermekek megpihenhetnek, jót beszélgethetnek barátaikkal. A gyermekek nagyon szívesen használják a KRESZ pályát, szinte észrevétlenül sajátítják el a közlekedési táblák jelentéseit.
Udvarunk játékainak védelme érdekében kamerarendszert működtetünk, amely jelentős mértékben hozzájárul a vandalizmussal szembeni megelőzéshez. Ugyanakkor az illetéktelenek bejutásának teljes körű megakadályozását csak egy minden oldalról zárt, biztonságos kerítés biztosítaná. Jelenlegi kerítésünk állapota több helyen erősen leromlott, sőt akadnak olyan szakaszok is, ahol kerítés egyáltalán nem található, ami hosszú távon mind a gyermekek biztonságát, mind az intézmény vagyonvédelmét veszélyezteti.

Karbantartás – felújítás

Karbantartónk nyugdíjba vonulásával az álláshely átmenetileg betöltetlen maradt, így az elmaradt feladatok halmozódtak. Áprilisban sikerült új szakembert alkalmaznunk, aki azonnal hozzálátott a legsürgetőbb munkálatok elvégzéséhez. A folyosó beázásainak javítását a tavaszi szünet idejére ütemeztük, amikor a gyermeklétszám csökkenése lehetővé tette a munkálatok zavartalan lebonyolítását.

Az új bölcsőde udvarának rendbetétele, a füvesítés, valamint a beültetett kertrészek rendszeres gondozása komoly terhet rótt a karbantartóra, mindemellett azonban sikeresen megvalósult a bejárathoz vezető kerítéssor és a korlát újrafestése is.

A csoportszobák tetőcsere előtti beázásainak elfedésére álmennyezet kialakítását tervezzük, amely nem csupán esztétikai megoldást jelentene, hanem a nagy belmagasság csökkentésével hozzájárulna a fűtési költségek mérsékléséhez is.

Gazdálkodás

Az intézmény gazdasági ügyeit a Szikszói Közös Önkormányzati Hivatal pénzügyi osztálya vezeti.

Az éves költségvetést a helyi önkormányzat fogadta el és biztosította részben az állami normatívából, részben saját bevételeiből.

Elfogadott éves költségvetés	*Személyi juttatás+járulék költség*	*Dologi költség+ beruházás*	*Összes költség*
2024-ben	231.655 eFt	22.800 eFt	**254.455 eFt**
2025-ben	309.924 eFt	29.132 eFt	**339.056 eFt**

A költségvetés ilyen mértékű emelkedéséhez az új bölcsődei egység megnyitása illetve a pedagógus bérek emelkedése vezetett. A költségvetés felhasználásában kiemelt szempontként érvényesítettük a jogszabályi előírásoknak való megfelelést, valamint a baleset-megelőzés biztosítását, hiszen ezek elengedhetetlenek a biztonságos, zavartalan óvodai, bölcsődei működéshez.

Költségvetési lehetőségeink javítása érdekében tett intézkedéseink:

- Minden dolgozó következetesen betartja a takarékossági szabályokat (áram-, víz-, anyag- és eszközfelhasználás terén egyaránt).
- Létrehoztuk *„A Szikszói Városi Óvoda Gyermekeiért"* Alapítványt, amely az 1%-os adófelajánlásokból 384.599 Ft-tal gyarapította vagyonát.
- Gyűjtöttük a Tégla-jegyeket, amelyek felhasználásával 74.000 Ft értékben tudtunk játékeszközöket vásárolni.
- A városi adventi vásáron árult 157.000 ft-ból fejlesztő játékokat vásároltunk.

Nevelőmunkánk

Nevelőmunkánk tervezése és gyakorlati megvalósítása a Köznevelési törvény és annak végrehajtási rendeletei, a Pedagógiai Program, az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata, valamint az elfogadott éves Munkaterv előírásaival összhangban, a jogszabályi keretek maradéktalan betartásával történt.

Nevelésünk központi célja a gyermekek testi-lelki fejlődésének támogatása, személyiségük szabad kibontakoztatása, mindeközben figyelembe véve életkori sajátosságaikat és egyéni szükségleteiket. Élménydús, tevékenységekben gazdag óvodai életet biztosítottunk számukra, amely elősegítette, hogy minden gyermek a saját képességeihez mérten a lehető legmagasabb fejlettségi szintet érhesse el óvodás évei során, s ezzel alkalmassá váljon az iskolai életmód követelményeinek teljesítésére.

A pedagógiai programunkban megfogalmazott nevelési elvek és célok megvalósítása érdekében az éves munkatervben olyan feladatokat határoztunk meg, amelyek eredményes végrehajtása hozzájárult az értékközpontú neveléshez, a hatékony tanulási környezet megteremtéséhez és az ismeretek sikeres átadásához.

Óvodapedagógusaink kiemelt figyelmet fordítottak az egyéni képességek kibontakoztatására, a hátrányok csökkentésére és a személyiségfejlesztésre, mindenkor szem előtt tartva a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (összesen 55 fő) számára az óvodapedagógusok heti rendszerességgel tartottak fejlesztő foglalkozásokat. A fejlesztés folyamatosságát biztosítva háromhavonta új egyéni fejlesztési tervek készültek, amelyek eredményességét rendszeresen megbeszéltük a szülőkkel, ezzel is erősítve az óvoda és a család együttműködését.

Kiemelten fontosnak tartjuk a **tehetséggondozást** és a kiemelkedő képességek fejlesztését. A 2024/2025-ös nevelési évben öt tehetségműhely működött intézményünkben:

- Pántlika népi játék, néptánc
- Izgő-mozgók mozgásos műhely
- Kreatív kuckó vizuális műhely

- Csupaszív mese műhely
- Sakkpalota logikai műhely

A műhelyekbe a tanköteles korú gyermekek kerültek beválogatásra az óvodapedagógusok értékelése alapján, szeptember hónapban. A döntés során figyelembe vettük a gyermekek kreativitását, kiemelkedő képességeit, motivációját, mozgásigényét, és törekedtünk arra, hogy mindenki a saját érdeklődésének leginkább megfelelő műhelyben bontakoztathassa ki tehetségét. A műhelyfoglalkozásokat óvodapedagógusaink vezették. Heti rendszerességgel, délutánonként (13–14 óra között) zajlottak a foglalkozások, amelyek során olyan tevékenységeket terveztünk, amelyek nem részei a mindennapi óvodai tevékenységeknek, ezáltal új élményeket és fejlődési lehetőségeket kínáltak a gyermekeknek. Az év végén a gyermekek bemutatták szüleiknek mindazokat a tevékenységeket és élményeket, amelyekkel a tanév során a műhelyfoglalkozásokon foglalkoztak. A program interaktív módon zajlott: a szülők aktívan bekapcsolódtak a foglalkozások menetébe, közösen játszottak, táncoltak és alkottak gyermekeikkel a műhelyek tematikájának megfelelően.

Pedagógiai programunk szellemében kiemelt feladatunknak tekintjük a **hagyományőrzést** is. A mindennapokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó szokások beépítése – például szüreti mulatság szervezése, farsangi népszokások felelevenítése, húsvéti tojásfestés – segíti a gyermekek kulturális értékekhez való kötődését és élményszerű tapasztalatszerzését.

Továbbra is prioritást élvez a játék, valamint olyan óvodai légkör és napirend kialakítása, amely a lehető legteljesebben biztosítja a gyermekek pszichoszomatikus fejlődését, interperszonális kapcsolataik gazdagodását és a közösségi élet örömteli megélését.

Ebben a nevelési évben két *munkaközösséget* működtettünk.

Esélyegyenlőségi programot támogató munkaközösség beszámolója

A munkaközösség célja:

- az esélyegyenlőségi program megvalósításának támogatása;
- az óvodapedagógusok együttműködése a feladatok megvalósításában;
- új lehetőségek felkutatása és kidolgozása, együtt gondolkodás a problémák megoldásáról.

A munkaközösség tevékenységében az óvoda minden óvodapedagógusa részt vett a tanév során.

Az óvodai esélyegyenlőséget segítő program megvalósítását segítő munkaközösség feladata volt, hogy tudatosan segítsük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket 3 éves kortól kezdődően egészen az óvodáskor végéig abban, hogy egyéni képességeik alapján a lehető legoptimálisabban fejlődjenek a mi segítségünkkel. Programunk kitűzött célja, hogy játékos képességfejlesztő tevékenységekkel segítsük a gyermekek otthoni hátrányainak enyhítését.

Fontos feladatunk volt a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása és az óvodai életbe való bevonásukkal a partneri együttműködés javítása, valamint az, hogy munkánk eredményeit elismerjék, és otthon is törekedjenek az óvodai szokások továbbvitelére. Ezáltal valósulhat csak meg az eredményes együttnevelés a családdal.

2024-25 tanév megvalósult feladatai

	Feladat	Eredmény
szept.-okt.	Az esélyegyenlőséget támogató programunk tavalyi működésének áttekintése. Problémák, tapasztalatok összegzése.	dokumentumelemzés törvényi szabályzás áttekintése
nov.-dec.	A Driverbe feltöltött terv gyűjtemény értékelése, gyakorlati tapasztalatok, módosítási ötletek.	reflexiók, brainstorming
jan.-febr.	További készségterületek fejlesztésének kidolgozása és feltöltése a Drive-be. Családtámogatási lehetőségek kiaknázása. A rendszeres óvodába járás kiemelt figyelemmel követése és az adódó problémák megoldásában egymás támogatása.	Terv gyűjtemény bővítése. Segítő, támaszt nyújtó együttműködések.
márc.-ápr.	Közösségi, családi programok szervezése és megvalósítása. A fejlesztések során szerzett gyakorlati tapasztalatok megbeszélése.	Szakmai együtt gondolkodás.

május-jún.	A program megvalósulásának értékelése. További tervek, ötletek.	Értékelés, a további tevékenység fejlesztése.

A további terveink szerint az iskoláskor kezdetéig segítjük a gyermekeket a hátrányok leküzdésében, fejlesztjük képességeiket. Azoknál a gyermekeknél, akiknél részképesség zavart észlelünk, vagy magatartási problémával küzdenek, külső szakember segítségével igyekszünk megsegíteni őket.

A rendszeres team munkába valamennyi munkatárs tevékenyen részt vett. Mindezen feladatok megvalósításában segítettük egymást a munkaközösség keretei között kéthavonta illetve a feladatok függvényében rendkívüli esetmegbeszélésekkel.

A munkaközösség eredményes tevékenységét mutatja az elkészült esélyegyenlőségi programunk és a Driver felületre feltöltött, mindenki által jól használható fejlesztő tervek.

A következő tanévben céljaink:

- a fejlesztő tervek bővítése,
- a gyakorlati megvalósításban egymás segítése,
- a további törvényi változásoknak követése,
- az Ovi Kréta rendszerben való dokumentáció megsegítése.

Pohubiné Szatmári Beatrix
munkaközösség vezető

Tehetségígéretek gondozása munkaközösség beszámolója

A munkaközösség célja:

- A Nemzeti Tehetség Program alapelveinek figyelembevételével az óvodánkba járó nagycsoportos gyermekek tehetségígéretes adottságainak kibontakoztatása
- A programban való törvényi változások nyomon követése
- Szakmai, módszertani segítségnyújtás a műhelymunkák eredményes megvalósításához
- kapcsolatépítés a társintézményekkel

A munkaközösség 2024/2025-es tanév feladatai:

- a tehetséggondozással kapcsolatban felmerülő problémák megbeszélése, megoldáskeresés
- dokumentáció elemzése, áttekintése, feladatok megbeszélése
- a gyakorlatba beépíthető új módszerek, eszközök bevezetése
- pályázatok figyelemmel kisérése

A 2024/2025 tanév foglalkozásai:

1. Munkaterv ismertetése, témák, feladatok megbeszélése. A felmerülő problémák feltárása, megoldásának lehetőségei az óvodánkban, tapasztalatátadás

2. Dokumentumok részletes áttekintése, mérési pontok:
   - tehetségígéretek azonosítása

3. Dokumentáció elemzés:
   - beválogatás,
   - hatásvizsgálatok

4. Komplex tehetségprogram elkészítése
   kreativitás, gazdagítás, dúsítás, módszertani ötletek

A foglalkozások 2 havonta valósultak meg, melyen a kolléganők rendszeresen és aktívan részt vettek. A 30 órás tehetségprogramok elkészítésénél felmerülő problémák rövid időn belül megoldódtak, a gyakorlatba beépíthető új módszerek átbeszélésével minden tehetséggondozó műhelyre elkészültek.

Babicsné Pánczél Viktória
munkaközösség vezető

A 2024/2025-ös nevelési év kiemelt pedagógiai feladatai

A zöld óvoda céljainak, feladatainak megismerése

Feladatunk: A fenntartható fejlődés pedagógiájának megismerése, óvodai életünk ezirányú alakítása. Felkészülés a zöld óvoda pályázat beadására

A nevelőtestülettel eldöntöttük, hogy 2025 őszén megpályázzuk a Zöld Óvoda címet, ezért a nevelési év folyamán igyekeztünk minden információt összegyűjteni a pályázás menetéről, a feltételrendszerről. A **Zöld Óvoda program** egy országos szintű, önkéntes minősítő rendszer Magyarországon, amelynek célja a fenntarthatóságra nevelés erősítése az óvodai nevelés mindennapjaiban. A „Zöld Óvoda" cím három évig érvényes, majd megújítható.

Céljaival azonosulni tudtunk, mivel mindennapi gyakorlatunkban hangsúlyosan szerepelnek ezen elemek:

- A környezettudatos szemlélet, magatartás és életmód megalapozása óvodáskorban
- Az óvodai nevelésbe a fenntarthatóság pedagógiájának beépítése
- A gyermekek természettel való közvetlen kapcsolatának erősítése
- A helyi közösség, családok és partnerek bevonása a környezettudatos életmód kialakításába

Feladataink között is sok egyezőség mutatkozott

- Környezetbarát működés kialakítása és folyamatos fejlesztése az óvodában (energiatakarékosság, víztakarékosság, hulladékcsökkentés, újrahasznosítás, egészséges életmód támogatása).
- A gyermekek tapasztalati úton történő ismeretszerzésének támogatása (kertészkedés, természet megfigyelése, kirándulások, állat- és növénygondozás).
- Környezeti nevelési projektek, programok szervezése.
- A pedagógusok környezeti nevelési felkészültségének folyamatos fejlesztése.
- Partnerség kialakítása szülőkkel, helyi közösségekkel, civil szervezetekkel.

A pályázat beadására szolgáló felület tanulmányozása közben megismerkedtünk a Zöld Óvoda kritériumrendszerével, feltérképeztük az önértékelési folyamat tartalmát és részleteit. Megválasztottuk a 3 óvodapedagógusból álló pályázati team-et, akik közreműködnek a pályázat elkészítésében. Az önértékelés töltögetése közben bizonyosságot nyertünk afelől, hogy a Zöld Óvoda program nemcsak az óvodás gyerekek szemléletformálásáról szól, hanem az egész

intézmény működését áthatja, hosszú távon pedig a családok és a tágabb közösség környezeti tudatosságát is növeli.

Szakmai kapcsolatot alakítottunk ki a Dél-Kelenföldi Óvoda vezetőségével, akik nagyon jó, játékos környezeti nevelési programot dolgoztak ki, a „Boróka Manó" programot. Szimpatikus volt, hogy a természet szeretetét és a környezettudatos gondolkodást játékosan, élményszerűen alakítják ki a gyermekekben. A program minél jobb megismerése érdekében online megbeszéléseket tartottunk a program kitalálóival, ahol a nevelőtestületünk minden tagja részt vett. Miután megszületett az elköteleződés a pedagógusokban, hozzáláttunk a mi „Frici Manónk" megalkotásához. 2025. májusában Frici Manó bemutatkozott óvodánk gyermekeinek és szüleinek a „Népi játszótér" délutánunkon, ahol játékos feladatok segítségével felhívta a figyelmet az állatvédelemre és a környezetvédelemre. Megtudhatták, hogy szeptembertől Frici Manó havonta környezetvédelmi feladványt küld az óvodásoknak, amit otthon megoldanak közösen a szüleikkel, majd a postaládába dobják. Az óvónők pecséttel jutalmazzák a részvételt, ezzel ösztönözve a tudatosságot és játékosságot. Az óvodásoknak szóló havi feladatokat úgy válogatjuk, hogy kapcsolódjon egy-egy környezetvédelmi jeles naphoz, vagy néphagyományőrző tevékenységhez. A gyerekek alig várták, hogy Frici Manó szeptemberben beköltözzön az óvodába és a mindennapjuk része legyen.

A „Zöld jeles napokra" gazdag programokat szerveztünk. A programjaink helyszínei: az óvodaudvara és kertje, az óvoda környéke, Szikszó állomás utáni külterülete, a Miskolci Vadaspark.

Az alábbi „Zöld" jeles napokat ünnepeltük:

Az autómentes nap megünneplése
Állatok Napja
Egészségnap
Víz világnapja
Föld Napja
Madarak-fák Napja

A projekt rendszerű tervezés bevezetése, tervek elkészítése

A projektpedagógia a gyermekközpontú nevelés egyik legkorszerűbb és leghatékonyabb formája. Ebben az évben arra törekedtünk, hogy minden óvodapedagógus megismerje a módszer lényegét, kiválasszuk azokat a témákat, amelyeket érdemes ilyen formában feldolgozni. Ellátogattunk olyan óvodába, ahol már sikeresen alkalmazzák ezt a módszert, itt megtudtuk, hogy a tanulás nem elszigetelt ismeretátadás, hanem közös felfedező folyamat, amely a gyermekek érdeklődéséből, tapasztalataiból és kérdéseiből indul ki. Ha az óvónő projektekben gondolkodik, akkor a nevelést nem merev tematika, hanem rugalmas, élményalapú tanulási folyamat határozza meg. A projektmódszer legnagyobb előnye, hogy a gyermekeket aktív szereplővé teszi. A gyerekek nem „megtanulnak valamit", hanem átélik és megértik a jelenségeket a saját tevékenységükön keresztül. A projekt során kérdeznek, kutatnak, megfigyelnek, alkotnak, és közösen fedezik fel a világ összefüggéseit. Ezáltal fejlődik önállóságuk, együttműködési készségük és problémamegoldó gondolkodásuk. A gyerekek megtanulják, hogy a tanulás érdekes, élvezetes és személyes jelentéssel bíró folyamat lehet.

A projektmunka **komplex fejlesztést tett lehetővé**, hiszen egy-egy téma feldolgozása több nevelési területet is érint. A „Tavasz a kiskertekben" vagy „Közlekedés a városunkban" projekt során a gyerekek egyszerre szereztek tapasztalatot a környezetükről, gyakorolták a számfogalmakat, fejlődtek anyanyelvi készségeik, alkottak, mozogtak és együttműködtek. A fejlesztés így természetes módon, integráltan történt.

Feldolgozott témáink: Mi családunk, Mi szeretnék lenni?, Nálatok laknak-e állatok?, Egészséges leszek!

A projektek további előnye, hogy **a pedagógus rugalmasabban és tudatosabban tervezhet**. Nem előre meghatározott „tananyagot" kell végig vinnie, hanem a gyerekek érdeklődése és fejlődési szintje alapján alakíthatja a folyamatot.

A projektmunka emellett **erős közösségépítő erővel bírt**. A gyerekek közösen dolgoztak egy célért, megtanultak figyelni egymásra, segíteni, együtt örülni az eredményeknek. A szülők bevonása a gyűjtőmunkába tovább erősítette az óvoda és a család kapcsolatát.

A következő nevelési évben folytatjuk a projekt témák kidolgozását, biztosítjuk az egymástól való tanulás lehetőségét.

Gyermekvédelmi feladatok az óvodában

A nemzeti köznevelésről szóló törvény a korábbi szabályozáshoz hasonlóan kiemelt területként kezeli az intézményben folyó gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását. Gyermekvédelmi munkánk **célja:**

- Az óvodába, bölcsődébe járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése, a hátrányos helyzetre utaló jelek időbeni felismerése
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése.
- A veszélyeztetettség elhárításában segítségkérés a Szociális Szolgáltató Központ munkatársaitól
- Szociális hátrányok enyhítése
- Együttműködés és folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

Feladata:

- az óvónők a családdal együttműködve kiküszöbölik a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat;
- megvédjék őket a testi-lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozzák a veszélyeztető hatásokat.

Az óvoda, a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyik fontos intézménye. A bölcsődében és az óvodában is több szinten foglalkozunk a gyermekvédelemmel. A gyermekvédelmi felelősön kívül az igazgató és az óvodapedagógusok is fokozott figyelemmel kísérik a gyerekeket. A gyerekek sorsának követésével lehetőség nyílik az esetleges problémák kiszűrésére, a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek figyelemmel kísérésére.

A **hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek** felzárkóztatására, hátrányainak csökkentésére **óvodai fejlesztő programot** dolgoztunk ki. Tudatosan segítettük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket abban, hogy egyéni képességeik alapján a lehető legoptimálisabban fejlődjenek a mi segítségünkkel. Programunk által arra törekedtünk, hogy a játékos képességfejlesztő tevékenységekkel segítsük a gyermekek otthoni hátrányainak enyhítését. Az óvodapedagógusok negyedévente megújuló fejlesztési terveket készítettek ezen gyermekeknek kiemelve egy-egy részterületet. A szülőkkel igyekeztünk jó kapcsolatot kialakítani, bevontuk őket az óvodai életbe, hogy munkánk eredményeit megismerjék, és otthon is törekedjenek az óvodai szokások továbbvitelére.

Veszélyeztetett gyermekek száma: 0 fő

Hátrányos helyzetű gyermekek száma: 8 fő

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 40 fő ebből

Nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek száma: 17 fő

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival rendszeres kapcsolatban vagyunk, amikor a mi kompetenciánk már nem terjed ki a probléma megoldására, kérhetjük a szolgálat munkatársainak segítségét. Óvodapedagógusaink szükség estén ajánlják a Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásait a szülőknek /pszichológus/, illetve ellátják a szülőket a megfelelő telefonszámokkal, információkkal.

A nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek száma évről évre növekszik, ezért folyamatos kapcsolatot tartunk a gyermekvédelmi gyámokkal is.

Pedagógiai-szakmai ellenőrzés

2024.november 14-én három szakértő részvételével megvalósult intézményünkben a **pedagógiai szakmai ellenőrzés** (tanfelügyelet). A szakértők áttekintették az elmúlt két év szakmai dokumentumait, köztük a nevelési programot, az éves munkaterveket, a belső önértékelések anyagait, valamint a beszámolókat. A helyszíni ellenőrzés során interjúkat készítettek a szülői közösség képviselőivel, a pedagógusokkal és az intézményvezetővel, hogy átfogó képet kapjanak az intézmény működéséről, pedagógiai kultúrájáról és a nevelőmunka minőségéről. A bejárás során a szakértők tájékozódtak az intézmény tárgyi és infrastrukturális feltételeiről, a nevelési környezet rendezettségéről, esztétikumáról, valamint a gyermekek biztonságát és fejlődését támogató feltételek meglétéről.

A visszajelzés alapján a szakértők kiemelkedő és fejleszthető területeket fogalmaztak meg, amelyeket az alábbiakban összesítek.

1. Pedagógiai folyamatok

Tevékenységek

1.1. A stratégiai és operatív tervezés koherenciájának megvalósulása.

megfelelő

1.2. Az intézményi stratégiai dokumentumok és a köznevelési célok összhangjának megvalósulása.

megfelelő

1.3. A stratégiai tervek megvalósulásának elősegítése a nevelési évekre bontott éves tervek alkalmazásával.

megfelelő

1.4. Az éves tervek és a beszámolók összhangjának megvalósulása.

fejleszthető

1.5. A pedagógiai folyamatok követhetők az óvodapedagógusok és az intézmény dokumentumaiban.

megfelelő

1.6. Az intézményi célok elérését támogató ellenőrzési rendszer működtetése.

megfelelő

1.7. Az intézményi önértékelés jogszabálynak megfelelő működtetése.

megfelelő

1.8. A pedagógiai program alapelveivel és követelményeivel összhangban álló mérési, ellenőrzési és értékelési rendszer működtetése.

megfelelő

1.9. Az ellenőrzés és a mérés, értékelés eredményeinek rendszeres visszacsatolása.

fejleszthető

Fejleszthető tevékenységek

A munkatervekben megfogalmazott kiemelt célok, feladatok mögött kevésbé találhatóak tények, adatok, dokumentumháttér. A jövőben javasoljuk a rendelkezésre álló számszerűsített adatok, mint bemeneti mérési eredmények feltüntetését, melyek figyelembevételével határozzák meg a következő év prioritásait. Alkalmazzák a PDCA ciklust a fejlesztés érdekében. Javasolt a beszámolókban nagyobb hangsúlyt fektetni a legfontosabb pedagógiai folyamatok sikerkritériumának megjelölésére, az elérésükért végzett feladatok eredményességének bemutatására, hatékonyságára. Javasolt az ellenőrzési tervbe olyan szempontok megjelenítése is, amely a nevelési év kiemelt szakmai céljai gyakorlati megvalósulásának ellenőrzését szolgálják. Szükséges a pedagógusok szakmai ellenőrzését követő értékelés írásban való rögzítése, ami segíteni fogja a teljesítményértékelést is.

Kiemelkedő tevékenységek

Az intézmény igazgatójának személyes példaadása a deklarált célok megvalósításában, a nevelést támogató környezet megteremtésében. Erős hivatástudattal és összetartással működő támogató, elkötelezett nevelőtestület. Fontosnak tartják a gyermek egyéni érdeklődésére, aktivitására építve a sokoldalú képességfejlesztést, az egyéni bánásmód alkalmazását. Intézményi szintű elkötelezettség a környezettudatos magatartás alakításában. A programok által a gyermekek, családok szemléletformálása, társadalmi felelősségvállalás. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének, fejlesztésének ellátása.

2. Személyiség- és közösségfejlesztés

Tevékenységek

2.1. A pedagógiai programban meghatározottaknak megfelelő személyiségfejlesztési feladatok megvalósulása.

megfelelő

2.2. A gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztése és nyomon követhetőségének megvalósulása.

megfelelő

2.3. A gyermekek szociális hátrányainak enyhítésére kidolgozott rendszer működtetése.

megfelelő

2.4. A pedagógiai programmal összhangban lévő önálló tanulástámogatási gyakorlat megvalósítása.

megfelelő

2.5. A pedagógiai programmal összhangban álló egészséges és környezettudatos életmódra nevelés támogatása.

megfelelő

2.6. A pedagógiai programban megfogalmazott közösségfejlesztési feladatokkal összhangban lévő gyermekek közötti együttműködés támogatása.

kiemelkedő

2.7. A több szinten és eredményesen szerveződő közösségépítő programok megvalósulása.

kiemelkedő

Fejleszthető tevékenységek

A személyiség és közösségfejlesztő tevékenységek további folytatása, eredmények megtartása. A dokumentumokban jelenjen meg hangsúlyosabban a differenciált tervezés.

Kiemelkedő tevékenységek

A tehetséggondozás helyi gyakorlatának megvalósítása, a tehetségműhelyek működtetése. Az intézményben magas színvonalú a szervezeti kultúra . Pedagógiai programban meghatározott személyiségfejlesztési feladatok megvalósulása. A közösségfejlesztő tevékenység az intézmény hagyományaival és a gyermekek személyes kompetenciáinak fejlesztésével összhangban történik meg. A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben. A pedagógusok körében ismeretes a családok szociális helyzete, bizalommal fordulnak a szülők a pedagógusokhoz, akár napi beszélgetések alkalmával is.

3. Az intézményben folyó pedagógiai munkával összefüggő eredmények

Tevékenységek

3.1. Az eredményességi mutatók nyilvántartása, az eredmények rendszeres elemzése és azok visszacsatolásának megvalósulása.

megfelelő

3.2. A kiemelt nevelési és tanítási célok elvárásainak megfelelő eredmények teljesülése.

megfelelő

3.3. A belső és külső mérési eredmények intézményi szintű közös elemzése, a szakmai tanulságok levonása és visszacsatolása.

fejleszthető

3.4. Kidolgozott és gyakorlatban működő a gyermekek tanulási útjának követése.

kiemelkedő

Fejleszthető tevékenységek

Javasoljuk a közvetlen és közvetett partnerek elégedettség vizsgálatának kidolgozását és működtetését minden nevelési év végén, az eredmények felhasználását az önértékelés során.

Kiemelkedő tevékenységek

Szülőkkel való tartalmas együttműködés és kommunikáció. Zökkenőmentes óvoda-iskola átmenet megvalósítása. A gyermekek nyomon követésének kialakult, jól működő rendje van az intézményben. Szülői visszajelzések az eredményes óvodai fejlesztésről. A gyermekek fejlődése érdekében tudatosan és kezdeményezően együttműködnek partnereikkel.

4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció

Tevékenységek

4.1. A pedagógusok többszintű együttműködésének és szakmai munkájuk intézményi célokkal összhangban történő megvalósulása.

megfelelő

4.2. Rendszeres, magas színvonalú belső tudásmegosztás.

megfelelő

4.3. Folyamatos és hatékony, több csatornán működő kommunikációs rendszer működése.

kiemelkedő

Fejleszthető tevékenységek

A megvalósuló belső ellenőrzések értékelésének írásban történő rögzítése, beépítése az év végi beszámolóba. Az intézmény éves munkatervének legyen szerves része a munkaközösségek munkaterve.

Kiemelkedő tevékenységek

Az óvodapedagógusok szakmailag jól felkészültek, ismereteiket folyamatosan megújítani, bővíteni kívánják. Az információátadás több síkon, változatosan történik: az aktualitásnak megfelelően élnek a digitális-, szóbeli- és személyes lehetőségekkel is. A gyermekek nevelése érdekében az óvodapedagógusok szorosan együttműködnek egymással. Az egyes feladatok, programok szervezésében csapatként vesznek részt.

5. Az intézmény külső kapcsolatai

Tevékenységek

5.1. A pedagógiai program céljainak megvalósítását támogató partneri kapcsolatok kialakítása.

megfelelő

5.2. A partnerekkel való együttműködés az intézményi dokumentumokban szabályozott.

kiemelkedő

5.3. A partnerek tájékoztatása rendszeres, szabályozott.

kiemelkedő

5.4. Az intézmény közéletben való részvétele nyomon követhető.

kiemelkedő

Fejleszthető tevékenységek

Kulcsfontosságú partnerek elégedettségének további megtartása, elégedettségének megismerését ne csak szóban, hanem írásos, dokumentálható formában is rögzítsék.

Kiemelkedő tevékenységek

Az intézmény vezetése a jogszabályban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek, a helyben szokásos módon tájékoztatja külső partnereit. Az intézmény hatékonyan és reálisan azonosítja partnereit. Konstruktivitáson és hatékony együttműködésen alapuló kapcsolatot ápol partnereivel, mely hozzájárul az óvoda eredményesebb pedagógiai munkájához. A szülők nagyon elégedettek a gyermekeikkel kapcsolatos bármilyen jellegű tájékoztatással és az intézményben dolgozó óvodapedagógusok nevelő-oktató munkájával.

6. A pedagógiai működés feltételei

Tevékenységek

6.1. Az intézmény nevelési/tanítási struktúrájának, pedagógiai értékeinek, céljainak megfelelő infrastruktúra biztosítása.

megfelelő

6.2. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelésének, tanításának megfelelő tárgyi környezet kialakítása.

megfelelő

6.3. Rendszeres és nyomon követhető a digitális eszközhasználat.

fejleszthető

6.4. Átgondolt, tervezett, az intézmény pedagógiai értékeinek, céljainak megfelelő humánerőforrás-szükséglet biztosítása.

megfelelő

6.5. Magas szintű és hatékony szervezeti kultúra megléte jellemző.

megfelelő

6.6. Az intézmény hagyományápoló, hagyományteremtő tevékenysége megvalósul.

kiemelkedő

6.7. Szabályozott felelősség- és hatáskörmegosztás.

megfelelő

6.8. A munkatársak döntéselőkészítésbe való bevonása.

megfelelő

6.9. Innovációra nyitott szervezeti kultúra működése.

megfelelő

Fejleszthető tevékenységek

Az ellenőrzéshez kapcsolódó szóbeli vezetői értékelést kövesse a visszacsatolás eredményének a rögzítése. Szükséges lenne a megfelelő humánerőforrás folyamatos biztosítása érdekében stratégia, terv kidolgozása. A pedagógiai infrastruktúra további, folyamatos bővítése: a SNI ellátáshoz szükséges tárgyi környezet igény szerinti fejlesztése, tornaszoba kialakítása, az IKT eszközkészlet kiegészítése, szélesebb körű használata a tanulási tevékenységekben, és annak megjelenítése a tervező dokumentumokban (csoportnapló).

Kiemelkedő tevékenységek

A szülőkkel kiegyensúlyozott, szoros kapcsolatot ápolnak, az intézmény közössége szívesen veszi a szülői kezdeményezéseket. Az ünnepek színesítik az óvoda életét és lehetőséget nyújtanak a családokkal való együttműködésre. A település életének ünnepeiben, eseményeiben aktív szerepet vállalnak az óvoda dolgozói, a gyerekek és szüleik. Az intézmény dolgozóira jellemző a szakmai segítő, egymást erősítő magatartás. Esztétikus kreatív alkotások, melyek az óvoda környezetét esztétikussá teszik - ovi-galéria (bejárás).

7. Az intézménytípusra vonatkozó nevelési, nevelési-oktatási irányelvben meghatározottak

Tevékenységek

7.1. A Kormány és a köznevelésért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramban meghatározott célok és a pedagógiai program összhangja.

megfelelő

7.2. Az intézményi tervezési dokumentumok alapja a pedagógiai programban szereplő kiemelt stratégiai célok megvalósítása.

fejleszthető

Fejleszthető tevékenységek

A stratégiai célok konkrétabb lebontása az éves munkatervbe, a megvalósítás tényeken alapuló elemzése, értékelése, a PDCA/SDCA működtetése az eredményesség érdekében. A digitális kompetenciák fejlesztése, a digitális eszközök hatékonyabb beépítése a pedagógiai gyakorlatba. Javasoljuk az intézmény honlapján történő óvodai dokumentáció frissítését.

Kiemelkedő tevékenységek

Megvalósul a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában meghatározott elvárások és a Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, elvárások egysége. Az intézmény gyermekközpontú szemlélete. A nevelési módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik. A továbbképzési tervek alátámasztják a munkatársak szakmai tudásának fejlesztését, ez koherens az intézmény jelenlegi stratégiai céljaival, és elősegíti az óvoda jövőbeli céljainak elérését.

Az értékelés összesített eredménye: 94,82 %

A pedagógiai szakmai ellenőrzés **megerősített bennünket abban**, hogy az intézményünkben folyó nevelőmunka szakmailag megalapozott, a jogszabályi elvárásoknak megfelelő, és összhangban áll az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott célokkal. A kapott visszajelzéseket beépítjük a következő nevelési év fejlesztési terveibe, hogy tovább erősítsük az intézmény szakmai színvonalát és közösségi kohézióját.

Pedagógus minősítés

A pedagógus minősítés célja a pedagógusok szakmai munkájának értékelése és ez alapján a pedagógus életpálya fokozataiba és a hozzá tartozó fizetési kategóriákba való besorolás. A 2024-2025-ös nevelési évben nem volt pedagógus minősítés intézményünkben.

	Érintett neve	Az eljárás időpontja	Eredménye	Elért fokozat
2024/2025-ös nevelési év				

Óvodapedagógusaink besorolása:

Mesterpedagógus 2 fő

Pedagógus II. 8 fő

Pedagógus I. 3 fő

Önértékelés

A Belső Ellenőrzési Csoport elkészítette a feladattervet az intézményre vonatkozóan. 2024. novemberében sor került az intézményi tanfelügyeletre, így ezen időpontig lefolytattuk a teljeskörű intézményi önértékelést.

Ünnepek, rendezvények, programok

Az óvodában az ünnepélyek, rendezvények nem csak színesítik a mindennapokat, hanem életre szóló élményt is biztosítanak a gyermekeknek, szülőknek egyaránt.

SSZ.	TERÜLET	PROGRAM MEGVALÓSULÁSA
1.	Szüret	A szüréthez kapcsolódó tevékenységek megismeréséhez traktorokkal a Borok Háza udvarára utaztunk, ahol a gyermekek szemezhették, taposhatták, préselhették a szőlőt, majd a mustot is megkóstolhatták. A délelőttöt táncos mulatsággal zártuk. A városi szüreti rendezvényre lelkesen készültek óvodásaink táncos fellépéssel, illetve a szüreti játékokon a csapatunk is képviselte intézményünket.
2.	Autómentes nap	A gyermekek ezen a napon rollerrl, kismotorral, kerékpárral érkeztek az óvodába. A délelőtt folyamán gyakoroltuk a közúti közlekedést a Lőcsei és Munkácsy utcákban, majd az udvaron lévő Kresz pályán Niki rendőr néni segítségével ismerkedtünk a közlekedési szabályokkal.
3.	Állatok világnapja	Az 5-6 éves gyermekek busszal utaztak a Vadasparkba, ahol állatokat simogattak, megnézték a házi- és vadállatokat az állatkölyköket, hüllőket, közben sokat mozogtak a szabad levegőn. Továbbá óvodásaink számára állatsimogatót rendeztünk be az óvoda udvarán. A szülők segítségével csodálhattunk különböző hüllőket, nyuszikat, csirkéket, tyúkokat, kacsákat, kutyákat, cicákat, de még póni lovakat is. Megismerkedtünk Csuzlival a rendőrkutyával is.

4.	Könyvtári napok rendezvény	A nagycsoportosok kézműves és mesefoglalkozáson vettek részt a könyvtári dolgozók meghívására.
5.	Őszi kiállítás	Mazur József fafaragó iparművész alkotásaiból nyílt kiállítás a galériánkban.
6.	Vidám Vándorok előadása	A Varázsfurulya című interaktív, zenés előadást nézhették meg óvodásaink .
7.	Utazó Planetárium	Az egyházi iskola meghívására nagycsoportosaink megtekinthették az utazó planetárium vetítését.
8.	Virágliget Bölcsőde átadása	A cica csoportos gyermekek népi játékfűzéssel készültek az alkalomra
9.	Mikulás várás	A gyermekek dalokkal és versekkel köszöntötték a Mikulást. A Mikulástól csillogó szemmel vették át a hatalmas csomagot. Köszönjük az Avalon Park támogatását.
10.	Adventi készülődés	Intézményi szintű adventi vásárunkon sütivásárt rendeztünk, amelynek bevételéből a csoportok eszközkészletét bővítettük. A városi adventi vásárban is képviseltük intézményünket kollégák, szülők által készített dísztárgyakkal, süteményekkel. Az óvodapedagógusok igyekeztek a csoportjaikban meghitt hangulatot teremteni, örömtelivé tenni a várakozást.
11.	Kézműves délelőtt	A Szociális Szolgáltató központ családsegítői barkács délelőttöt tartottak a nagycsoportos gyermekeknek az advent jegyében.
12.	Adventi kalendárium	Intézményünk is kapcsolódott a városi adventi rendezvénysorozathoz. December 9-én este feldíszített ablakkal és finomságokkal vártuk a városunk lakóit egy szeretetteljes együttlétre.
13.	Karácsony várás	Az idei karácsonyon a Méhecske csoportba járó gyermekek ajándékoztak meg minket egy meghitt karácsonyi műsorral. Az adventi időszakban minden csoport készített mézeskalácsot,

		amelyet az előadás után jóízűen elfogyasztottak a gyerekek. A meghitt hangulat fokozására karácsonyi dalokat énekeltünk. Ezalatt a Jézuska is meglátogatta a gyermekeket és sok-sok ajándékot helyezett el a csoportszobákban a karácsonyfák alá.
14.	Karácsonyi vacsora	Az óvoda dolgozóit egy jó hangulatú, barátságos karácsonyi vacsorán láttam vendégül, ahol sokat beszélgettünk, játszottunk és a jól megérdemelt jutalom sem maradt el.
15.	„Farsangi kavalkád"	A jelmezbe öltözött gyermekek zenés, táncos mulatságon vehettek részt, ahol Sanyi Bohóc szórakoztatta őket. A csoportjaikba visszatérve különböző vicces játékokon próbálhatták ki ügyességüket.
16.	Téli kiállítás	Vízi Károlyné elmesélte a gidatitok szappan készítésének menetét, és megmutatta, hogy gyapjúból nemezeléssel a sérült szappanok felhasználásával milyen gyönyörű képeket, párnákat, tárolókat alkotnak.
17.	Nemzeti ünnep	A gyermekek megismerkedtek hazánk jelképeivel, verseket, énekeket tanultak, zászlókat, kokárdát készítettek, gyakorolták az ünneplés szokásait. Legvégül közös séta keretében a Fő térre látogattak, ahol elhelyezték zászlóikat.
18.	Szülői értekezlet a nagycsoportos gyermekek szüleinek	Meghívott vendégként köszönthettük az iskola igazgatónőjét és helyettesét, akik ismertették a szülőkkel a beiskolázás szabályait, bemutatták intézményeiket.
18.	Tavaszi kiállítás	Meghívott vendégünk Horváth Mária üvegtervező-iparművész volt. A kiállítás résztvevőire erőteljes hatást gyakoroltak az ablakok elé helyezett színes üvegalkotások, ahogyan megszínezték a rajtuk áthaladó fényt.
19.	Húsvét várás	Ezen a délelőttön a gyerekek kifestették a tojásfára kerülő díszeket, majd minden csoport a saját udvarrészén csokitojásokat keresett. Végezetül

		feldíszítettük az intézmény tojásfáját. A gyerekek nagyon élvezték ezeket a délelőtti színes programokat. Délután családi kézműves délutánt szerveztünk, ahol a gyermekek szüleikkel együtt tojást festettek, asztaldíszeket, ajtókopogtatókat készítettek.
20.	Iskolanyitogató	Az iskolák ismerkedésre hívták a leendő 1. osztályos gyermekeket.
21.	„Manók Versenye"	Az egyházi iskola szervezésében valósult meg ez a rendezvény. 6 fős csapatunk egy nagyon jó hangulatú, sportos délutánon vett részt a Városi Sportcsarnokban.
22.	Egészség nap	A reggel zenés tornával kezdődött, majd gyümölcs-és zöldségsaláta készítéssel folytatódott, amelyet jóízűen el is fogyasztottak a gyermekek. Az udvaron pedig sok-sok mozgásos játék várta őket.
23.	Kalamajka Bábszínház	Utazás Komposztániába című környezetvédelmi bábjátékot tekinthették meg a gyerekek, és szereztek új ismereteket a komposztálás folyamatáról.
24.	Föld napja	A szülőkkel közösen szépítettük udvarunkat. Minden csoport téglával körbekerített kiskertjébe különböző egynyári és évelő virágokat ültetett. A kiszáradt fák helyére fiatal díszfákat ültettünk.
25.	Május 1.	A városi rendezvényhez kapcsolódva közös főzésen vettünk részt az uszoda udvarán. A napsugár csoport gyermekei zenés, táncos műsorral színesítették a délutáni programokat.
26.	Anyák napja	Az óvodapedagógusok segítségével a gyermekek ajándékot készítettek, verseket, dalokat tanultak, amelyekkel felköszönthették édesanyjukat, nagyszüleiket. Általuk készített sütivel is vendégül látták őket szépen feldíszített csoportjaikban.

27.	Az okos eszközök káros hatásai	Védőnők előadása a szülőknek ezen égető problémáról.
28.	Csepp Barát zenés előadása	Zenés műsort láthattunk, amelynek témája az egészségtudatosság, az egészségmegőrzés volt.
29.	Madarak és fák napja	Részt vettünk a városunk főterén rendezett programokon, illetve óvodásainknak vetélkedőt szerveztünk az óvoda udvarán ebben a témában.
30.	Kihívás napja	Óvodásainkkal az uszoda udvarára sétáltunk, ahol az iskolásokkal együtt 15 perces zenés mozgásos, táncos tornán vettünk részt, majd a Zöld Völgy játszóházában barkácsolhattunk.
31.	Nagyszüleink játszótere	Délután Népi játszóteret rendeztük be az óvoda udvarán. Gyermekek és szülők egyaránt jól szórakoztak a régi időket idéző játékok kipróbálása közben. A rendezvényt egy vidám hangulatú táncház zárta. A rendezvényre meghívtuk leendő ovisainkat is szüleikkel együtt. A szülők és gyermekek is nagyon jól érezték magukat a felszolgált zsíroskenyér, pogácsa, szörp társaságában jókat beszélgettek. Bemutatkozott Frici Manó, aki természetvédelemre, környezetünk értékeinek megőrzésére neveli majd a gyermekeket a 2025/2026-os tanévtől kezdve.
32.	Gyermeknapi ugrálóvár	A délelőtt folyamán minden gyermek kipróbálhatta a nagy szivárványos, csúszdás ugrálóvárat.
33.	Nagycsoportosok kirándulása	A gyerekek a Maya játszóparkba látogattak el, utaztak a kisvonaton és egy felejthetetlen délelőttöt töltöttek el a játszópark monumentális játékai között.
34.	Nagycsoportosok búcsúztatása	Az óvoda udvarára hívtuk a nagycsoportos gyermekeket és szüleiket, ahol a Csiri-Biri Együttes szórakoztatta őket. Majd minden iskolába készülő gyermek egy versikével búcsúzott az óvodás évektől.

		Az ünnepi uzsonnát a szépen feldíszített csoportjaikban fogyaszthatták el.
35.	Gyermeknap	A gyermekeknek egész délelőttre ugrálóvárat béreltünk, ahol kedvükre csúszdázhattak, ugrálhattak. Az Oktatási Kulturális és Sport Bizottság támogatásával minden csoport 35.000 Ft értékű játékcsomagot kapott.
36.	Strand nyitó fesztivál	Délelőtt óvodásaink kipróbálhatták az exatlon pályát, az élő csocsót, az íjászatot az uszoda udvarán. A délutáni programokat a napsugár csoport gyermekei zenés, táncos műsorral színesítették
37.	Zenés gyermekműsor a hivatal udvarán	A Gyermekkönyv napok alkalmából egy zenés műsort láthattak és hallhattak ovisaink.
38.	Dolgozói kirándulás	Ebben az évben Szilvásváradon és Egerszalókon tölthettünk el egy felejthetetlen napot.

Ebben az évben kiemelt figyelmet fordítottam arra, hogy intézményünk rendezvényeiről és a gyermekek mindennapokban szerzett élményeiről beszámoljak a városunk lakóinak. Ezzel nemcsak a közösségi kapcsolatokat kívántam erősíteni, hanem lehetőséget biztosítani arra is, hogy a családok betekintést nyerjenek nevelőmunkánkba, megismerjék a gyermekek fejlődését és az óvoda pedagógiai értékeit. A Szik-Szó újság hasábjain nyilvánosságra hozott információk segítettek intézményünk szakmai tevékenységének bemutatásában, az elért eredmények igazolásában, valamint a családokkal és a partnerekkel való együttműködés további erősítésében.

Pályázataink

DM- Nap gyermekei pályázat

Az idei évben a gyermekek egy napvédelmi bunkert készítettek a DM felhívására. Az árnyékolót festéssel díszítették a gyermekek, közben felelevenítették a legfontosabb napvédelmi eszközöket, betartandó szabályokat.

Egész nyárra elegendő naptejet nyertünk, amellyel gondoskodhattunk a gyermekek napvédelméről.

A legszebb konyhakert pályázat

Intézményünk is csatlakozott „A legszebb konyhakertek" programhoz, amely kiváló lehetőséget biztosított a gyermekek környezettudatos szemléletének formálására és a természet iránti érdeklődésük elmélyítésére. A gyermekek által gondozott kiskertekben védőnövényeket, fűszer- és gyógynövényeket ültettünk, amelyeket a gyermekek napi rendszerességgel gondoztak: öntöztek, gyomláltak, betakarítottak. A tevékenységek során fejlődött a gyermekek felelősségérzete, kitartása, megfigyelőképessége és finommotorikája, miközben közvetlen tapasztalatokat szereztek a növények fejlődési ciklusáról és a természet körforgásáról.

A termesztett növények egy részét a mindennapokban is felhasználtuk: a nyári hónapokban levendulával ízesített italokat, citromfűből készült limonádét készítettünk, így a gyermekek közvetlenül is megtapasztalhatták kétkezi munkájuk eredményét. A program során erősödött a közösségi együttműködés, a természet szeretete és az egészséges életmódra nevelés iránti elkötelezettség.

Az intézmény kapcsolatrendszere

A kapcsolatrendszer feladatait és rendjét az éves munkaterv tartalmazza. Az óvodát a külső intézményekkel, szervekkel fenntartott kapcsolataiban az intézményvezető képviseli. Az éves munkatervben rögzítettek alapján, a nevelőtestület is kapcsolatot tart a különböző társintézményekkel.

A kapcsolattartás rendszeres formái:

- Különböző értekezletek
- Fórumok
- Testületi ülések
- Nyílt napok
- Fogadóórák

Kapcsolattartás a szülőkkel

Óvodai nevelésünk alapja a családi nevelésre való építés és annak kiegészítése. Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel partneri kapcsolatot alakítsunk ki, amely a kölcsönös bizalmon, együttműködésen és folyamatos információáramláson alapul. Intézményünkben a szülők közösségét 21 főből álló Szülői Szervezet képviselte, amely aktívan részt vett az óvoda életének alakításában, a rendezvények szervezésében és megvalósításában. A kapcsolattartás az év során rendszeres és sokoldalú formában valósult meg: a személyes találkozások mellett kihasználtuk az online kommunikációs felületek adta lehetőségeket is az információk gyors és hatékony megosztása érdekében. Számos közös programot szerveztünk, ahol a szülők és gyermekek együtt élhették át az óvodai közösségi élményeket – ezek erősítették az összetartozás érzését és a családok óvodához való kötődését. A Szülők Közösségének együttműködése egész évben példamutató volt. Önzetlen segítségükkel támogatták az intézményi rendezvényeket, környezetünk szépítését, valamint aktívan hozzájárultak az óvoda közösségi életének gazdagításához.

Fenntartóval való kapcsolatunk

Az év folyamán Szikszó Város Önkormányzatának képviselőivel, a polgármester úrral és a jegyző asszonnyal eredményes, együttműködésre épülő kapcsolatot alakítottam ki és ápoltam. A közös munka alapját **a** kölcsönös korrektség, bizalom és nyílt kommunikáció jellemezte. Rendszeresen készítettem jelentéseket, statisztikákat, beszámolókat, valamint részt vettem az intézményvezetői tanácskozásokon, annak érdekében, hogy a fenntartó és az intézmény közötti információáramlás folyamatos és zökkenőmentes legyen. Külön öröm számomra, hogy az együttműködésünk eredményeként 2024. novemberében megnyitotta kapuit a 28 férőhelyes Virágliget Bölcsőde a kisgyermekek előtt. Ez a fejlesztés jelentős előrelépést jelent településünk bölcsődei ellátásában, és hozzájárul a családok munkavállalásának támogatásához. Az önkormányzattal való kapcsolat kölcsönös jelenléten alapul, amely megnyilvánul mind az óvodai rendezvényeken, mind a városi eseményeken való részvételben. Ezúton is szeretném kifejezni köszönetemet a fenntartó támogató, segítő és együttműködő munkájáért, amely nagyban hozzájárult intézményünk fejlődéséhez.

Együttműködés az általános iskolákkal

Ebben a nevelési évben óvodásaink meghívást kaptak az egyházi iskola által rendezett Manók Versenyére, ahol különböző mozgásos feladatokban mérték össze magukat a környező

települések óvodásaival. Óvodásaink tavasszal iskolanyitogató foglalkozáson vettek részt, ahol megismerkedhettek a tanítónénikkel.

Védőnői, háziorvosi kapcsolat

A nevelési év során gyermekeink általános egészségügyi felülvizsgálata, szűrése, gerinc- talp deformitások kiszűrése, fogorvosi szűrővizsgálata a tervezettek alapján megtörtént.
A védőnőkkel folyamatos és kiegyensúlyozott kapcsolatot alakítottunk ki.

Együttműködés a Szikszói Városi Szabadidő Központ és Könyvtár szakembereivel

Az év folyamán több alkalommal is különböző programokat biztosítottak a gyermekek számára. Részt vehettünk kézműves tevékenységeken, mese- és zenéselőadásokon, könyvtári rendezvényeken.. A gyermekek és a pedagógusok is nagyon hasznosnak ítélték ezeket az alkalmakat. Az intézmény vezetőjével és szakembereivel kölcsönös, korrekt, egymás segítésén alapuló kapcsolatot sikerült kialakítanunk. Ebben az évben folytatódhatott a nagycsoportosok vízheszszoktatása az uszodában.

Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal

A Pedagógiai Szakszolgálat dolgozóival eredményes munkakapcsolatban állunk. Segítségükre a nevelési év során folyamatosan számíthattunk. Az év folyamán hatékonyan segítette nevelőmunkánkat a gyermekek fejlesztésében részt vállaló logopédus, fejlesztő pedagógus.
A Szakszolgálat munkatársai az idén elvégezték az iskolaérettségi vizsgálatokat, a középső csoportosok szűrését, a 3 évesek KOFA szűrését, az 5 évesek logopédiai szűrését is. A szűrési eredmények tükrében végezték a gyermekek fejlesztését.

Együttműködés a Szikszói Kistérségi Szociális Szolgáltató Központtal

Az intézmény vezetőjével és a családsegítő szakemberekkel szoros kapcsolatot tartunk. A gyermekek nagy örömére újra megtartásra kerültek a kézműves foglalkozások. Köszönjük szépen a családsegítő szakemberek közreműködését. Közös feladatunk a jelzőrendszer hatékony működtetése. Ebben az évben több család és gyermek esetében is szükség volt a szoros együttműködésre a gyermekek érdekében. Intézményünk gyermekvédelmi felelőse rendszeresen részt vesz ezeken a találkozókon, esetmegbeszéléseken.

A Sátoraljaújhelyi művészeti bázisóvoda és óvodánk kapcsolata

Szoros kapcsolatot ápolok a bázisóvoda vezetőjével, megyei munkaközösségi ill. időszakos értekezleteken veszek részt. A nevelőtestület tagjai szakmai bemutatókon gyarapítják tudásukat, fejlesztik módszertani eszköztárukat. Október hónapban intézményünk minden dolgozója részt vett azon a kiránduláson, ahol meglátogattuk ezt az óvodát és bölcsődét. Betekintettünk szakmai munkájukba, ötleteket gyűjtöttünk a tevékenységi tereink berendezéséhez. Több kollégánk először látogatott el ide és figyelte meg a művészeti program sajátosságait.

Közösségi szolgálat

Közösségi szolgálat teljesítésére idén is jelentkeztek intézményünkbe a környező iskolák tanulói. 3 diák tette színesebbé a nyár folyamán az óvodások mindennapjait, illetve vett részt a belső terek és az udvar rendezésében.

Összegzés

2024/2025- ös nevelési évben kitűzött céljainkat sikeresen megvalósítottuk. Intézményünk a gyermekek, valamint az óvodával kapcsolatban álló partnerek számára változatos és gazdag programkínálatot biztosított, amely elősegítette a közösségi élet, az együttműködés és az élményalapú tanulás erősítését. A pedagógusok a nevelési évre kitűzött teljesítménycéljaikat eredményesen megvalósították. A teljesítményértékelési folyamatot az intézményi szabályozásnak és az előírt módszertannak megfelelően lefolytattuk, melynek során sor került a pedagógusok szakmai munkájának, nevelő-oktató tevékenységének és együttműködési készségének komplex értékelésére. Az értékelés tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a nevelőtestület tagjai elkötelezetten, magas színvonalon végezték munkájukat, és aktívan hozzájárultak az óvoda szakmai céljainak megvalósításához.

Ezúton szeretném kifejezni hálámat és elismerésemet valamennyi kolléganőmnek a nevelési év során tanúsított kitartó, türelmes és lelkiismeretes munkájáért, valamint a gyermekek iránti őszinte szeretetükért és elhivatottságukért. Közös erőfeszítéseink és szakmai

együttműködésünk eredményeként sikerült megvalósítani nevelési céljainkat, és biztosítani a gyermekek számára a biztonságos, szeretetteljes, fejlesztő óvodai környezetet.

Köszönet illeti a Szülőket is a rugalmas hozzáállásukért, nyitottságukért és támogató együttműködésükért, mellyel hozzájárultak az intézmény rendezvényeinek sikeréhez és az óvodai közösség harmonikus működéséhez.

Külön köszönettel tartozom Polgármester úrnak és a Képviselő testület tagjainak, akik folyamatos támogatásukkal és segítségükkel hozzájárult ahhoz, hogy mindennapi munkánkat megfelelő feltételek között végezhessük. Támogató hozzáállásuk és elkötelezettségük nagyban segítette intézményünk kiegyensúlyozott, eredményes működését.

Kérem a képviselő-testületet beszámolóm megvitatására és elfogadására, intézményünk további támogatására.

Szikszó, 2025. november 7.

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta
főigazgató

Mesterprogram

BESZÁMOLÓ

A 2024.09.01 és 2025. 08.31. között

elvégzett feladatokról

Készítette: Piskótiné Gyöngyösi Ivetta

Mesterprogramomban három fő célt tűztem ki.

1. A gyermekek mozgásfejlesztése gyógytestnevelés foglalkozás keretében és az óvodapedagógusok, szülők segítése a preventív szemlélet kialakításában, alkalmazásában.
2. Prevenciót szolgáló gyakorlat-és játékgyűjtemény elkészítése
3. A fenntarthatósághoz és környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök kialakítása

A továbbiakban be kívánom mutatni, hogy a programom megvalósításának negyedik évében a célokhoz kapcsolódóan mely feladatokat valósítottam meg.

1.

A gyógytestnevelés foglalkozások megkezdése előtt az idei tanévben is felvettem a kapcsolatot Dr. Szentgyörgyi Piroska gyermekorvossal, aki a tanév elején elvégezte a gyermekek mozgásszervi szűrését. A szűrés során végzett vizsgálatok célja az esetleges tartás- és mozgásszervi eltérések korai felismerése és a prevenció vagy korrekció időben történő megkezdése volt. A szűrés eredményeképpen 16 gyermeknek javasolta gyógytestnevelésen való részvételt, pes planus (lúdtalp) **és** obesitas (elhízás) diagnózis alapján. A gyógytestnevelés ezekben az esetekben prevenciós és korrekciós szerepet tölt be: célja a láb statikai állapotának javítása, az izomegyensúly helyreállítása, valamint a testsúly csökkentését elősegítő mozgásos aktivitás kialakítása. A tanulók szüleivel minden esetben felvettem a kapcsolatot, tájékoztattam őket a mozgásfejlesztés lehetőségéről, a gyógytestnevelés céljáról és menetéről, valamint beszereztem a szülői hozzájáruló nyilatkozatokat. Fontosnak tartottam a szülői együttműködés kialakítását, hiszen a gyermek mozgásfejlesztésének eredményessége nagymértékben függ a család támogató attitűdjétől és a hétköznapi aktivitási szokások változásától is. A gyermekeket két csoportra osztottam, figyelembe véve életkorukat, mozgásállapotukat és terhelhetőségüket. A kisebb csoportlétszám (8-8 fő) lehetővé tette az egyéni bánásmódot, a differenciált fejlesztést, illetve a gyakorlatok helyes technikai kivitelezésének folyamatos javítását. A nevelési év során mindkét csoport számára heti rendszerességgel 30-30 gyógytestnevelés foglalkozást tartottam. A foglalkozások tervezésekor figyelembe vettem a tanulók állapotát, életkori sajátosságait, valamint az egyéni fejlődés ütemét. Az óratervezés során törekedtem a fokozatosságra, a változatosságra és a játékos feladatmegoldásokra, melyek motiválttá tették a gyermekeket. A teremben zajló foglalkozásokon minden alkalommal szerepeltek a lábtorna gyakorlatok, amelyeket mezítláb, biztonságos, csúszásmentes felületen végeztek a gyermekek. A

feladatsorok között szerepeltek aktív mobilizáló és erősítő gyakorlatok (pl. lábujjhegyre emelkedés, sarokra gördülés, külső talpélen járás, tárgyak lábujjakkal való megfogása), valamint finommotorikát fejlesztő játékos feladatok is. Az év végére örömmel tapasztaltam, hogy a tanulók mozgáskoordinációja és izomereje jelentősen javult. A lúdtalp kezelésén túl kiemelt figyelmet fordítottam a tartásjavításra, az izomegyensúly helyreállítására és az izmok erősítésére, mivel ezek kulcsszerepet játszanak a helyes testtartás kialakításában és a mozgásszervi panaszok megelőzésében.

A túlsúllyal küzdő gyermekek esetében célom volt a mozgástevékenységek iránti pozitív élmények kialakítása, a mozgás megszerettetése, valamint az állóképességük és izomerejük fokozása. A gyakorlatokat játékos formában, terhelhetőségükhöz igazítva, motiváló módon építettem be a foglalkozások menetébe. A fejlesztés során kiemelt hangsúlyt kapott a téri tájékozódás, az egyensúlyérzék, a koordináció és a mozgásügyesség fejlesztése. A rendszeres mozgásnak köszönhetően javult a gyermekek mozgásbiztonsága, testtudata, koncentrációja és együttműködési készsége is. A foglalkozások minden részletéről – időpont, tartalom, jelenlét – gyógytestnevelési naplót vezettem. A tanév végére több gyermeknél is megfigyelhető volt jelentős fejlődés a testtartásban, koordinációban, erőnlétben és mozgáskészségekben.

A gyógytestnevelés során alkalmazott módszerek, az egyéni fejlesztési lehetőségek és a biztonságos, támogató légkör hozzájárultak a gyermekek testi és lelki fejlődéséhez, pozitív viszonyulásuk kialakításához a mozgáshoz, valamint mozgásos önbizalmuk megerősödéséhez.

Az év lezárásaként minden alkalommal igyekszem olyan különleges, mozgásos tevékenységet szervezni a gyermekek számára, amely eltér a mindennapok megszokott mozgásformáitól, és egyben élménydús, motiváló tapasztalatot nyújt számukra. Ebben az évben különösen jó lehetőség adódott, hiszen a helyi uszoda udvarán egy **rendhagyó mozgásos programon** vehettünk részt a gyógytestnevelésre járó gyermekekkel.

A délelőtt során a gyermekek kipróbálhatták a felfújható Exatlon-pályát, amely nemcsak szórakoztató, hanem komplex mozgásfejlesztő hatású tevékenységnek bizonyult. A különféle akadályok leküzdése fejlesztette egyensúlyérzéküket, koordinációjukat, erőnlétüket és kitartásukat, miközben önfeledten, jó hangulatban mozogtak.

Nagy élvezettel rúgták a gólokat az élő csocsó pályán, ahol nehezítésként egy rúdhoz voltak rögzítve, így csak oldalirányban mozoghattak.

A darts foci kipróbálásával és gyakorlásával elsősorban a nagymozgásos koordinációjuk fejlődött. A célzott rúgások során a gyermekek szem-láb koordinációja is erősödött, miközben megtanulták megfelelően felmérni a távolságot és az erőkifejtés mértékét.

A műfüves pályán szívesen bújtak bele egy nagy, felfújható buborékba, amely védte őket az ütközésektől és esésektől, miközben lehetőséget adott a szabad, felszabadult mozgásra. Ennek a játéknak a közösségformáló ereje volt kiemelkedő: a sok nevetés, a közös élmények és az egymás segítésének élménye erősítette a csapatszellemet, a kooperációt és a pozitív társas kapcsolatokat.

Ez a program méltó lezárása volt az évnek, hiszen egyszerre biztosított fejlődési lehetőséget, közösségi élményt és sikerélményt minden résztvevő számára.

A mesterprogramom kidolgozása során kiemelt figyelmet fordítottam arra, hogy célkitűzéseim ne csupán a saját szakmai fejlődésemet, hanem a **kolléganők szakmai kompetenciáinak erősítését**, ezáltal pedig az intézmény egészének pedagógiai minőségi fejlődését is szolgálják. A nevelési év folyamán hospitálási lehetőséget biztosítottam a kolléganők számára a gyógytestnevelés foglalkozások megtekintésére. Ezeken az alkalmakon olyan tartásjavító, mozgáskoordinációt és mozgásügyességet fejlesztő, valamint lábtorna jellegű gyakorlatokat és játékokat mutattam be, amelyek a mindennapi óvodai gyakorlatban is könnyen alkalmazhatók. A foglalkozásokat követően lehetőséget biztosítottam a felmerülő kérdések megbeszélésére, ezzel elősegítve a szakmai párbeszédet, a tapasztalatok megosztását és a közös reflexiót.

2.

A nevelési év során a pedagógusok előszeretettel alkalmazták az általam összeállított **gyakorlat- és játékgyűjteményt** mindennapi nevelőmunkájukban. A kollegák szívesen válogattak a lábtorna-gyakorlatok közül a mindennapi mozgástevékenységek színesítésére, valamint mozgásos játékokat is beépítettek az udvari mozgásformákba. A gyűjtemény használatával kapcsolatban több bővítési javaslat is érkezett, melyek

figyelembevételével a következő nevelési évben a gyűjteményt digitális formában, az intézmény közös *Drive* felületén teszem elérhetővé, biztosítva ezzel a folyamatos szakmai megosztás és fejlődés lehetőségét.

3.

A nevelőtestület közös döntése alapján 2025 szeptemberében intézményünk megpályázta a **Zöld Óvoda címet**. A nevelési év során ennek előkészítéseként kiemelt figyelmet fordítottunk a pályázat menetére, feltételrendszerére és az értékelési szempontok megismerésére. A Zöld Óvoda program országos szintű, önkéntes minősítési rendszer, amelynek célja a fenntarthatóságra nevelés elmélyítése és a környezettudatos szemlélet erősítése az óvodai nevelés mindennapjaiban. A programhoz kapcsolódó „Zöld Óvoda" cím három évig érvényes, ezt követően megújítható.

Intézményünk nevelőtestülete a program célkitűzéseivel teljes mértékben azonosul, hiszen azok összhangban állnak mindennapi pedagógiai gyakorlatunkkal és nevelési alapelveinkkel. A kiemelt célok közül intézményünkben hangsúlyosan jelenik meg:

- a környezettudatos szemlélet, magatartás és életmód megalapozása óvodáskorban,
- a fenntarthatóság pedagógiájának beépítése az óvodai nevelés folyamatába,
- a gyermekek közvetlen természeti tapasztalatszerzésének támogatása,
- a helyi közösség, a családok és partnereink bevonása a környezettudatos életvitel kialakításába.

Feladataink között több ponton is egyértelmű egyezés mutatkozott a Zöld Óvoda kritériumrendszerével:

- környezetbarát működés kialakítása és folyamatos fejlesztése az óvodában (energiatakarékosság, víztakarékosság, hulladékcsökkentés, újrahasznosítás, egészséges életmód támogatása),
- a gyermekek tapasztalati úton történő ismeretszerzésének ösztönzése (kertészkedés, természetmegfigyelés, kirándulások, állat- és növénygondozás),
- környezeti nevelési projektek és programok rendszeres szervezése,
- a pedagógusok környezeti nevelési ismereteinek és módszertani felkészültségének folyamatos fejlesztése,
- partnerség kialakítása és fenntartása a szülőkkel, a helyi közösségekkel és civil szervezetekkel.

A pályázati folyamat előkészítése során megismerkedtünk a Zöld Óvoda önértékelési és kritériumrendszerével, valamint feltérképeztük az értékeléshez szükséges dokumentáció

tartalmát és követelményeit. A pályázat elkészítésére három óvodapedagógusból álló munkacsoportot (pályázati teamet) hoztunk létre, akik aktívan közreműködnek a dokumentáció összeállításában és a szükséges adatok rendszerezésében.

Az előkészítő munka során egyértelművé vált számunkra, hogy a Zöld Óvoda program nem csupán a gyermekek környezettudatos szemléletének formálását célozza, hanem átfogó módon hat az intézmény teljes működésére. Hosszú távon hozzájárul a családok, valamint a tágabb közösség környezeti felelősségvállalásának erősítéséhez is, ezáltal valódi értékalapú, fenntarthatóságra nevelő intézményi kultúra alakítható ki.

Bízom benne, hogy pályázatunk pozitív elbírálásban részesül.

A nevelési év során kiemelt figyelmet fordítottunk a **hulladék újrahasznosításának** szemléletére és annak tudatos beépítésére az óvoda mindennapi életébe. Az óvodapedagógusok kreatívan és elkötelezetten alkalmazták az újrahasznosítás elvét a nevelőmunkájuk során: fejlesztő eszközöket, játékokat, valamint tematikus tevékenységekhez kapcsolódó feladatokat készítettek újrahasznosítható anyagok felhasználásával. A gyermekek nagyon szívesen használták ezeket a játékidőben is.

A **gyermekek és családjaik számára** újrahasznosított alapanyagok felhasználásával **játékkészítő versenyt** hirdettünk meg, amely nagy érdeklődés mellett zajlott. Nagy örömünkre szolgált, hogy számos pályamű érkezett és egy-egy gyermek több alkotással is nevezett a felhívásra. A gyermekek lelkesen számoltak be arról, hogy szüleikkel közösen készítették el a játékeszközöket, ezáltal a családok is aktívan bekapcsolódtak az óvodai környezeti nevelés folyamatába. Az elkészült játékokból kiállítást rendeztünk az óvodánk galériájában, ahol több hétig megfigyelhetőek voltak az alkotások. A díjkiosztó után a fejlesztő játékok bekerültek a csoportokba, így azok még sokáig szolgálták a gyermekek készségeinek fejlődését.

Ez a kezdeményezés nemcsak a fenntarthatóságra nevelés elmélyítését eredményezte, hanem elősegítette a gyermekek és szüleik környezettudatos magatartásának megalapozását is. A közös alkotómunka fejlesztette a résztvevők kreativitását, együttműködési készségét és problémamegoldó gondolkodását, miközben erősítette a családok és az óvoda közötti kapcsolatot is.

A játékokról készült fényképes dokumentáció a beszámolóm mellékletében megtalálható.

Szikszó, 2025.10.25.

.....

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta

FEJLESZTŐ JÁTÉKOK GYŰJTEMÉNYE

A játékgyűjteményt összeállította: Piskótiné Gyöngyösi Ivetta

A játékokat készítették az óvodánkba járó gyermekek és szüleik az újrahasznosítás jegyében

Állatfej–test párosító csipeszes játék

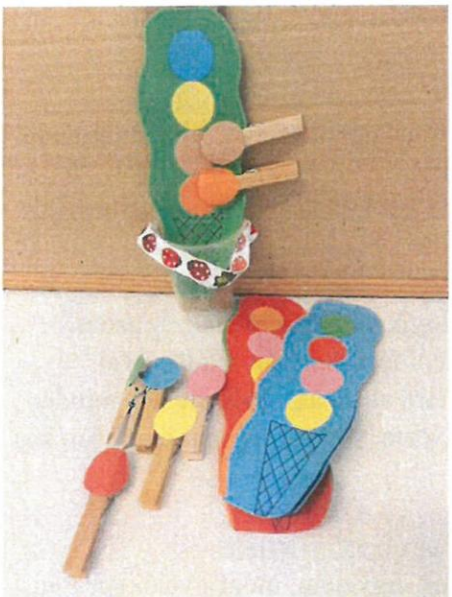

Játékszabály:

A gyermekek elé kitesszük az állatfigurák fejeit. A feladatuk, hogy egy csipesz segítségével összepárosítsák a fejeket a hozzájuk tartozó testekkel. A gyermek a csipeszt a hüvelyk- és mutatóujjával fogja meg, azzal illeszti össze az elemeket. A játék addig tart, amíg minden állat feje a megfelelő testre kerül.

Fejlesztő hatás: finommotorika fejlesztése, szem–kéz koordináció, vizuális figyelem, észlelés, koncentráció, megfigyelőképesség, kognitív képességek fejlesztése

Fagyikészítő-színegyeztető játék

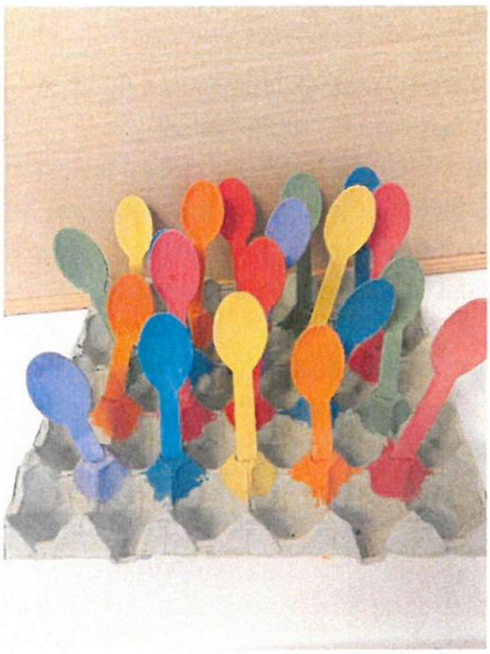

Játékszabály:

A gyermekek elé kiterítjük a fagylaltos tölcséreket és a csipeszre rögzített „gombócokat" A gyermek feladata, hogy a csipesz színét a tölcséren lévő megfelelő színű gombóchoz illessze, **és** a csipeszt a megfelelő helyre rögzítse. A játék addig tart, amíg minden színes gombóc a helyére nem kerül.

Fejlesztő hatás: finommotorika fejlesztése, szem–kéz koordináció, színfelismerés és színazonosítás, figyelem, koncentráció

Színes kanalak- színpárosító játék

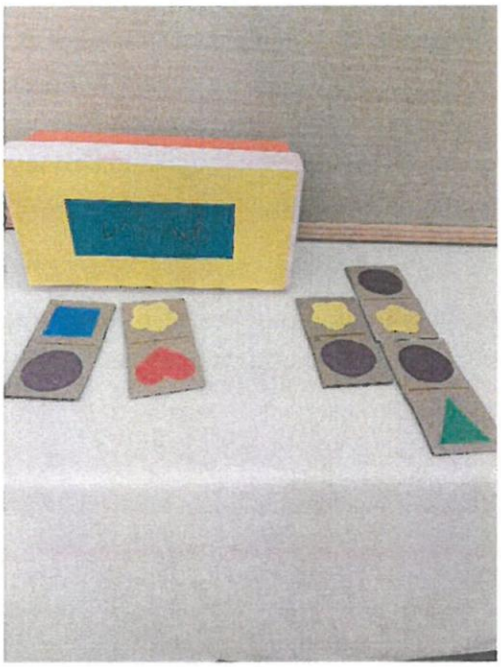

Játékszabály:

A játékhoz különböző színűre festett kanalak és egy tojástálca szükséges, amelynek mélyedései ugyanolyan színekkel vannak megfestve, mint a kanalak.
A gyermek feladata, hogy a kanalakat a megfelelő színű mélyedésbe illessze.
A játék nehezíthető azzal, ha a pedagógus előre megad egy sorrendet, amit a gyermeknek be kell tartania.

Fejlesztő hatás: finommotorika fejlesztése, szem–kéz koordináció, színfelismerés és színazonosítás, figyelem, koncentráció, térbeli tájékozódás fejlesztése

Alakzat dominó

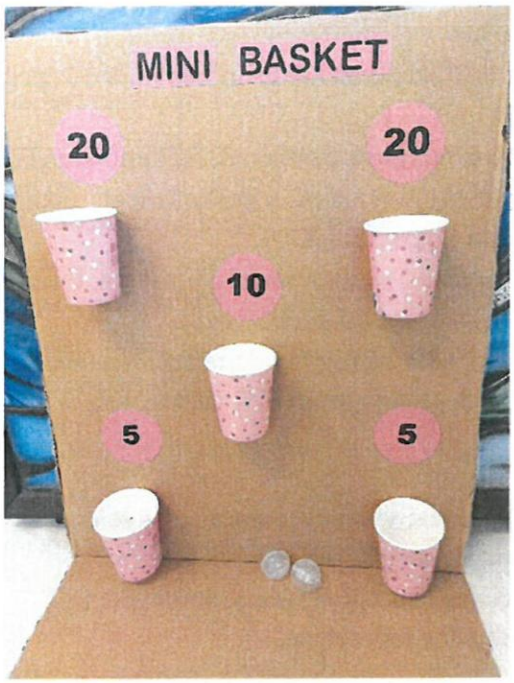

Játékszabály:

A gyermekek megkapják az alakzatokat tartalmazó dominókártyákat.
Minden kártyán két különböző színű és formájú alakzat szerepel.
A játékosok felváltva raknak le egy-egy kártyát úgy, hogy az egyik végén lévő alakzat azonos legyen a már lent lévő kártyán találhatóval.
A játék addig tart, amíg az egyik játékos minden kártyáját lehelyezte, vagy amíg már egyik játékos sem tud tenni.

Fejlesztő hatás: vizuális észlelés és formafelismerés, figyelem, megfigyelőképesség, logikai gondolkodás és problémamegoldás, szem–kéz koordináció, szabálykövetés, társas kapcsolatok fejlesztése

„Mini Basket" – dobójáték

Játékszabály:

A kartonlapra különböző magasságban rögzített poharak kosárként szolgálnak, amelyekre különböző pontot érnek (5, 10, 20) . A gyermekek feladata, hogy a kis labdákat (pl. műanyag tojások, pingponglabdák, papírgolyók) bedobják a poharakba. Minden eltalált pohár annyi pontot ér, amennyit a mellette lévő szám jelez. A játékot lehet egyénileg vagy csoportosan is játszani, felváltva dobva.

Fejlesztő hatás: nagymozgások és mozgáskoordináció, szem–kéz koordináció, térbeli tájékozódás, koncentráció és figyelem, szabálykövetés és türelem, matematikai készségek fejlesztése

Labda a pohárba – célbadobó játék

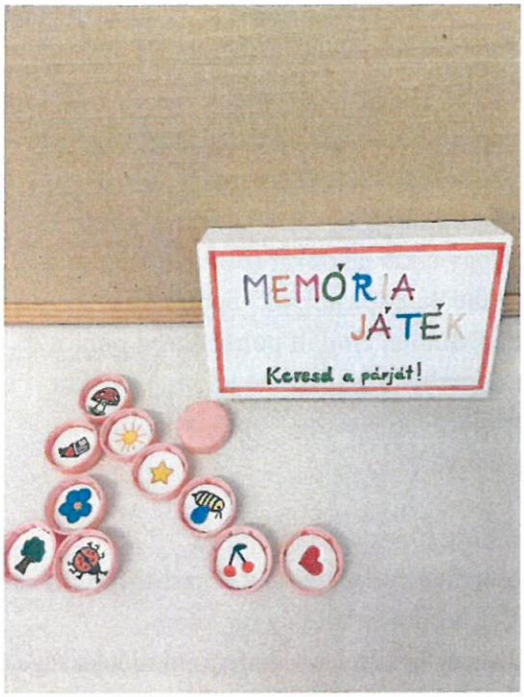

Játékszabály:

Minden játékos kap egy poharat, amelyhez egy zsinórral rögzített labda (pl. alufóliából készült golyó) kapcsolódik. A gyermek feladata, hogy a labdát a pohárba juttassa úgy, hogy a zsinór végén lengetve próbálja elkapni. A játék célja, hogy minél többször sikerüljön a labdát a pohárba juttatni anélkül, hogy az leesne vagy elgurulna. Lehet versenyszerűen is játszani: aki adott idő alatt többször betalál, az nyer.

Fejlesztő hatás: szem–kéz koordináció, finommotorika, koncentráció, figyelem, térbeli tájékozódás, türelem és kitartás fejlesztése

„Keresd a párját! – kupakos memória játék

Játékszabály:

A gyermekek elé elhelyezzük a lefordított kupakokat, amelyek belső felén különböző képek találhatók.
A játékosok felváltva fordítanak fel kettő kupakot. Ha a képek megegyeznek, a játékos megtarthatja a párt, és újra ő következik.
Ha nem egyezik, akkor a kupakokat visszafordítja és a következő játékos próbálkozik.
A játék addig tart, amíg minden párt meg nem találnak. A legtöbb párt gyűjtő játékos lesz a győztes.

Fejlesztő hatás: vizuális memória, figyelem és koncentráció, megfigyelőképesség, vizuális differenciálás, szabálykövetés, önfegyelem, együttműködés fejlesztése

Hernyós számláló játék

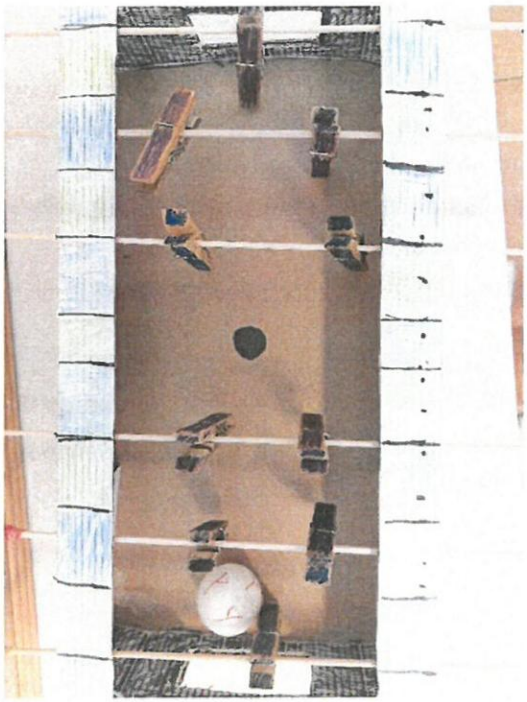

Játékszabály:

A gyermekek rózsaszín kupakokat kapnak, amelyeken pontok (1–6-ig) láthatók, mint a dobókockán. A feladat, hogy a gyermekek a kupakokat a hernyó testéhez helyezzék a dobókockával dobott szám szerint (például az 5 pontot tartalmazó kupak az ötödik helyre).
A pedagógus is irányíthatja a játékot: mondhat számot vagy színt, amelyet a gyermeknek meg kell találnia és elhelyeznie.

Fejlesztő hatás: matematikai alapkészségek fejlesztése, szem–kéz koordináció, finommotorika, vizuális figyelem, észlelés, szabálykövetés, feladattartás fejlesztése

Mini asztali foci

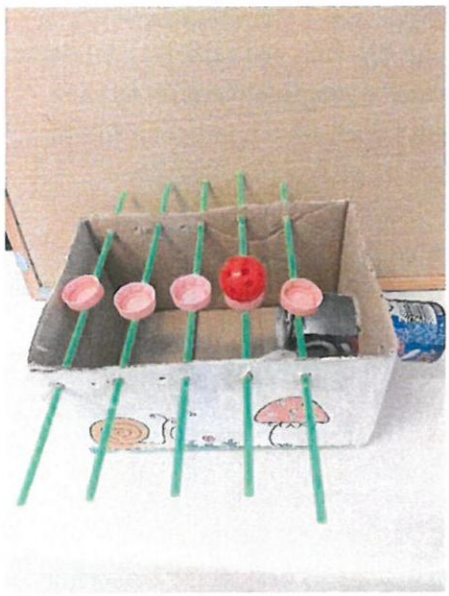

Játékszabály:

A játékot két gyermek játszhatja egymás ellen. A két csapatot a különböző színű csipeszek jelzik. A csipeszeket hurkapálcák tartják, amelyeket a játékosok kézzel forgatnak. A cél, hogy a kis labdát az ellenfél kapujába juttassák a csipeszek segítségével. Lehet időre vagy meghatározott gólig játszani.

Fejlesztő hatás: szem–kéz koordináció, finommotorika, koncentráció, figyelem, türelem kitartás, együttműködés fejlesztése

Asztali labdajáték

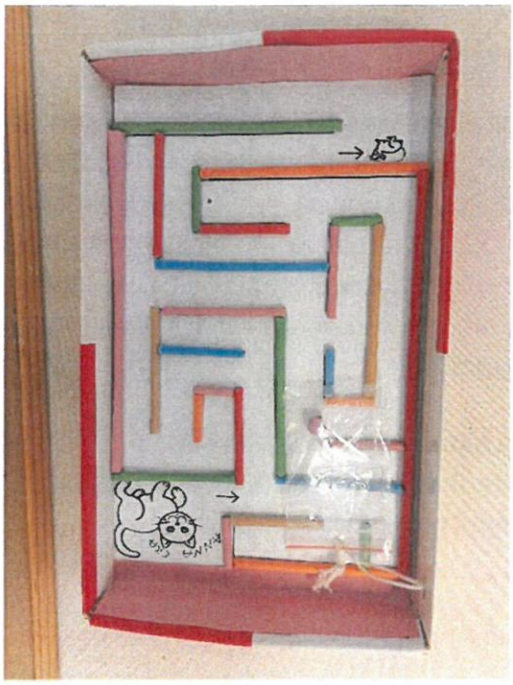

Játékszabály:

A játékosnak a szívószálak óvatos mozgatásával kell a labdát kupakról kupakra haladva, eljuttatni a kapuba.

Fejlesztő hatás: szem–kéz koordináció, finommotorika, térbeli tájékozódás, figyelem, koncentráció, szabálykövetés, türelem, önfegyelem fejlesztése.

Macska – egér labirintus

Játékszabály:

A játékos feladata, hogy a golyót a macska képétől elindítva eljuttassa az egérhez, a szívószálak által alkotott útvonalon belül maradva.
A játékot lehet dönteni, billenteni annak érdekében, hogy a golyó ne akadjon el.
A játék addig tart, amíg a golyó célba nem ér.

Fejlesztő hatás: finommotorika, szem–kéz koordináció, térbeli tájékozódás, problémamegoldó gondolkodás, figyelem és koncentráció, kitartás és türelem fejlesztése

Érzékszervek- csipeszelős játék

Játékszabály:

A gyermek elé kiterítjük a csipeszeket, amelyek mindegyikére egy-egy kép van rajzolva. A feladat az, hogy a gyermek a megfelelő érzékszervhez csíptesse az adott képet. Pl. a harangot a fülhöz (hallás), a virágot az orrhoz (szaglás)stb.

Fejlesztő hatás: gondolkodás és logikai kapcsolatok, vizuális észlelés és figyelem, finommotorika, kommunikáció és szókincsfejlesztés

Fa futóbicikli

Játék szabály:

A tevékenység célja, hogy a gyermek megtanuljon a kormánnyal irányítani, lábbal fékezni, valamint egyensúlyozni mozgás közben. Fontos szerepe van a kerékpározás előkészítésében.

Fejlesztő hatás:
mozgáskoordináció, egyensúlyérzék, térbeli tájékozódás, figyelem és reakcióképesség fejlesztése

Libikóka

Játékszabály:

Két gyermek a deszka két végére ül, **és** felváltva lökik el magukat a talajtól, így a libikóka fel-le mozog.
A játék célja, hogy a gyerekek összehangolt mozdulatokkal tartsák egyensúlyban a libikókát.

Fejlesztő hatás: egyensúlyérzék, mozgáskoordináció, ritmusérzék, együttműködés fejlesztése

Karika dobáló játék

Játékszabály:

A gyermekek meghatározott távolságból papírtányérból készült gyűrűket dobálnak a függőlegesen álló kartoncsőre. A játék nehezíthető azzal, hogy a gyerekek különböző távolságból próbálkoznak.

Fejlesztő hatás: szem–kéz koordináció, térbeli tájékozódás, figyelem és koncentráció, kitartás és türelem fejlesztése

Vigyázzunk a vízre! – társasjáték

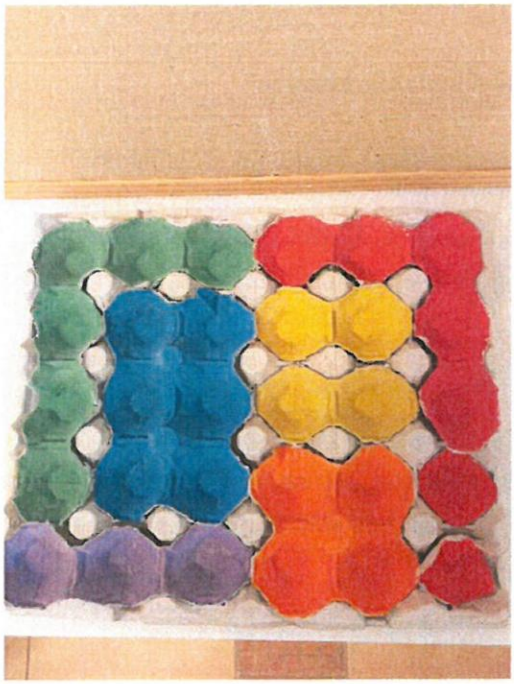

Játékszabály:

A játék célja, hogy a gyerekek játékos formában ismerkedjenek meg a víz fontosságával, felhasználásával és takarékos használatának módjaival.
A játékosok dobókockával dobnak, majd ennek megfelelően haladnak a mezőkön, és válaszolnak a mezőkön található kérdésekre.

Fejlesztő hatás: szabálykövetés, együttműködés, türelem, szóbeli kifejezőkészség, szókincs, gondolkodás, emlékezet és logikai összefüggések felismerése is fejlődik

Találd meg a helyét!

Játékszabály:

A gyermeknek az összes színes formát be kell illesztenie az alaplap üres helyeire, úgy, hogy a felület teljesen kitöltött legyen, ne maradjon rés vagy átfedés.
A játék során addig kell forgatnia a darabokat, amíg minden a helyére nem kerül.
Nehezített változatban időre is játszható.

Fejlesztő hatás: térbeli tájékozódás és formaészlelés, logikai gondolkodás és problémamegoldás, figyelem, koncentráció és türelem fejlesztése

Szelektív hulladékgyűjtő játék

Játékszabály:

A gyermekeknek **a** különböző színű kukákba(sárga – papír, kék – üveg, zöld – szerves hulladék, piros – műanyag) kell beledobálniuk a hulladéktárgyakat ábrázoló korongokat. Fontos, hogy a megfelelő hulladéktípust a hozzá tartozó színű kukába helyezzék.

Fejlesztő hatás: vizuális észlelés, színfelismerés, figyelem és koncentráció, finommotorika, kommunikáció és szókincsfejlesztés, gondolkodási képességek fejlesztése

Mini Bábszínház

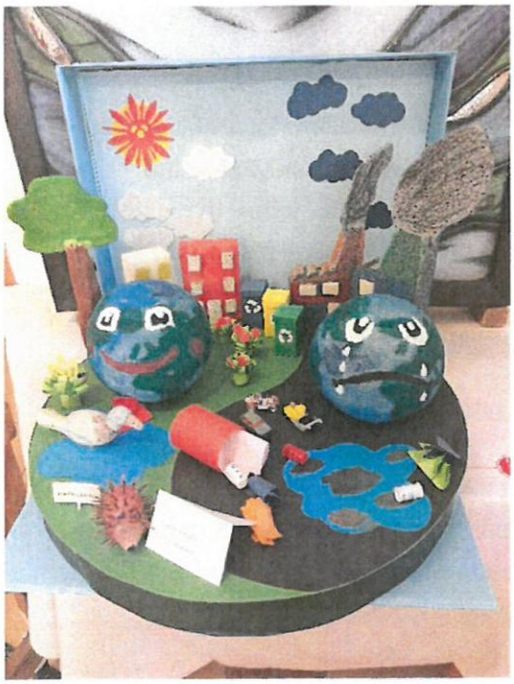

A tevékenység leírása:

A gyermek(ek) a paraván mögé lépve eljátszhatják a választott mesét. A játék lehetőséget ad önálló előadásra vagy közös csoportos szerepjátékra is.

Fejlesztő hatás: beszédkészség, kifejezőkészség, kreativitás, fantázia, memória és figyelem fejlesztése

„Boldog és szomorú Föld" – Környezettudatos makett

A tevékenység leírása:

A makett két részből áll, az egyik oldalon egy mosolygós, tiszta Föld, zöld fákkal, virágokkal, szelektív hulladékgyűjtőkkel és napsütéssel; a másik oldalon pedig egy szomorú, szennyezett Föld, ahol a víz és a levegő szennyezett, szemét borítja a tájat.

A gyermekekkel együtt megbeszéljük, mi a különbség a két világ között és mit tehetünk azért, hogy a mi Földünk is boldog legyen.

Fejlesztő hatás: megfigyelés, gondolkodás, ok-okozati összefüggések megértése, kommunikáció, együtt gondolkodás, szókincs fejlesztés.

SZIKSZÓI VÁROSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

2025/2026. nevelési év

MUNKATERVE

SZIKSZÓI VÁROSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

3800 Szikszó, II. Rákóczi Ferenc út 64.

MUNKATERV **2025-2026.**	Intézmény OM-azonosítója: 028554	Főigazgató: ..... *aláírása*

Legitimációs eljárás

Nevelőtestület nevében:

.....
aláírása

Alkalmazotti közösség nevében:

.....
aláírása

Szülői szervezet nevében:

.....
aláírása

Fenntartó nevében:

.....
aláírása

A dokumentum jellege: Nyilvános
Érvényessége: 2025.09.01 – 2026.08.31.

Ph.

Az óvoda éves intézményi munkaterve az előző nevelési év eredményei alapján és a hatályos jogszabályi rendelkezések, útmutatók figyelembevételével készült.

AZ ÓVODAI ÉLETET MEGHATÁROZÓ DOKUMENTUMOK

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- A 2011. évi CXC. törvény végrehajtási rendeletei:
  - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
  - 229/2012. VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

- 401/2023. (VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról – 2024. január 1-től

- 402/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes köznevelléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

- 403/2023. (VIII. 30.) kormányrendelet egyes köznevelléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról

- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

- 2015. évi CCXXIII. törvény egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról

- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról – 2023. december 31-ig

- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

- A pedagógusok teljesítményértékeléséről szóló 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet

- Szakmai, módszertani ajánlás a pedagógusok, vezetők teljesítményértékeléséhez

- 2008. évi XXXI. törvény az esélyegyenlőség érvényesülésének közoktatásban történő előmozdítását szolgáló egyes törvények módosításáról.

- 26/1997. (IX.3.) NM rendelet iskola-egészségügyi ellátásról

- 27/2025. (VII. 24.) BM rendelet a 2025/2026. tanév rendjéről

- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

- Oktatási Hivatal:
  - Önértékelési kézikönyv óvodák számára.
  - Országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés kézikönyv óvodák számára.
  - Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez.

- Az óvoda szabályzó dokumentumai:
  - Alapító okirat
  - A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja
  - Szervezeti és működési szabályzat
  - Házirend

- Szikszó Város Önkormányzatának Intézkedési terve, Esélyegyenlőségi Terve, valamint az óvoda működését érintő helyi rendeletei és utasításai

A MUNKATERV TARTALMAZZA

A munkaterv kizárólag a 2025/2026. nevelési év prioritást élvező, kiemelt feladatait tartalmazza, a további feladatok tekintetében az óvoda pedagógiai programja, valamint az óvoda belső szabályzó dokumentumai az irányadók.

1. Az óvodai nevelési év rendjét
2. Az óvoda pedagógiai feladatait
3. Az óvoda tanügyigazgatási feladatait
4. Az intézmény feladatellátásának tervét
5. Karbantartási és felújítási tervet
6. A feladatok végrehajtásának ellenőrzési tervét
7. A pedagógusok értékelésének tervét
8. Minősítési tervet

1. AZ ÓVODAI NEVELÉSI ÉV RENDJE

1.1. Az óvodai **nevelési év** 2025. szeptember 1-jétől 2026. augusztus 31. napjáig tart.

Óvodát kezdő, új gyermekek fogadása 2025. szeptember 01-től.

Az őszi-téli-tavaszi foglalkozási rend 2025. szeptember 1-től 2026. május 31-ig tart.
Nyári foglalkozási rend 2026. június 01-től 2026. augusztus 31-ig tart.

1.2. Munkaszüneti napok a 2025/2026-os nevelési évben:

év	**munkaszüneti nap**	**munkanap átcsoportosításából adódó munkanap** /szombat/
2025.	október 24. (p.)	október 18.
2025.	december 24. (sz.)	december 13.
2026.	január 2. (p.)	január 10.
2026.	augusztus 21. (p.)	augusztus 8.

1.2. Az óvodai, bölcsődei szünetek

Nyári zárás

A fenntartó utasítása szerint várhatóan 4 hét, időpontja az előzetes egyeztetések alapján 2025. augusztus 03-től augusztus 31-ig tart.

Szülők tájékoztatása a zárás pontos időpontjáról és a zárva tartás ideje alatt gyermekük napközbeni ellátásának lehetőségéről 2026. február 15-ig. A zárva tartás ideje alatt az Aszalói Óvoda és Bölcsőde fogadja a gyermekeket.
Felelős: főigazgató
Az elmúlt évek tapasztalatai alapján az iskolai szünetek idején a gyermekek létszáma lecsökken, így ezeken a napokon – előzetes szülői igényfelmérés alapján és a fenntartó jóváhagyásával - az intézmény összevont csoportokban üzemel.

Iskolai szünetek időpontjai:

- **Az őszi szünet 2025. október 24-től 2025. november 2. tart.** A szünet utáni első tanítási nap 2025. november 3. (hétfő).
- **A téli szünet 2025. december 22-től 2026. január 4-ig tart.** A szünet utáni első tanítási nap 2026. január 5. (hétfő).
- **A tavaszi szünet 2026. április 02- 2026. április 12-ig tart.** A szünet utáni első tanítási nap 2026. április 13. (hétfő).

1.4. **Nevelés nélküli munkanapok** a nevelési évben

2025. október 18.

Téma:
A 2025-2026-os nevelési év kezdetének sikerei, nehézségei - óvodapedagógusok értékelése alapján
Az iskolára felkészítő foglalkozások megvalósításának tapasztalatai
OVIKRÉTA rendszer gyakorlati használata során felmerülő problémák megbeszélése

Moderátor: főigazgató
Résztvevők: pedagógusok, óvodatitkár

2026. április

Téma: Részvétel az ONME Egyesület által szervezett tavaszi konferencián.

Résztvevők: az óvodapedagógusok

2026. április 21. Magyar Bölcsődék Napja

Téma: A bölcsődei dolgozók szakmai programja

Résztvevők: Az intézmény dolgozói

2026. június 26.

Téma:
A külső és belső értékelések eredményeinek felhasználásával az intézmény erősségeinek, gyengeségeinek meghatározása, az elkövetkező nevelési év tervezése.
Résztvevők: 9-11 óráig az óvoda minden alkalmazottja
11-16 óráig az óvoda pedagógusai és szakmai segítői
Moderátor: főigazgató

1.5. **Nevelési értekezletek** terve

Nevelési évet nyitó nevelői értekezlet: 2025. augusztus 29.
A 2025/2026. nevelési év munkatervének elfogadása, aktuális kérdések megbeszélése.
OVIKRÉTA felület csoportnapló funkciójánaknak tanulmányozása
A pedagógusok teljesítményértékelésével kapcsolatos feladatok ismertetése
Munkaközösség vezetők elfogadása, tehetségműhely vezetők megválasztása.
Felelős: főigazgató
Résztvevők: pedagógusok és pedagógiai munkát segítők, szülői szervezet képviselője

Őszi nevelői értekezlet: 2025. október 18.
Nevelés nélküli munkanap keretében, az ott jelzettek szerint

Tavaszi nevelői értekezlet: 2026. április 10.
Téma:
A 2027-es minősítéssel összefüggő kérdések, feladatok megbeszélése
A TÉR teljesítménycélok megvalósulásának követése

Felelős: intézményvezető
Résztvevők: pedagógusok

Nevelési évet záró nevelési értekezlet: 2026. június 26.
Nevelés nélküli munkanap keretében, az ott jelzettek szerint

1.6. **Szülői értekezletek** terve

Nevelési évet nyitó szülői értekezletek:

Óvoda: 2025. június 25. A kiscsoportos gyermekek szüleinek
Téma: Az óvoda házirendjének, az óvoda pedagógiai programjának ismertetése, az óvoda dolgozóinak bemutatása, csoportos szülői értekezletek

Felelős: főigazgató
Vezeti: főigazgató

Bölcsőde: 2025. augusztus 4.
Téma: A bölcsőde házirendjének, gondozási rendszerének ismertetése, dolgozók bemutatása, szervezési feladatok

Felelős: főigazgató
Vezeti: főigazgató, bölcsődevezető

Csoportos szülői értekezletek: nevelési évben legalább 2 alkalommal a pedagógusok által tervezett időpontban és témával.
Felelős: igazgató-helyettes

1.7. **Fogadóórák** terve

Az intézményvezető fogadó órája:
Előre egyeztetett időpont szerint a hét minden napján, telefonon vagy személyesen.

Az óvodapedagógusok fogadó órái:

Célja az intervenciós pedagógiai gyakorlat érvényesítése minden gyermeket érintően legalább félévente egy alkalommal, melynek tartalmi alapja a gyermekek folyamatos nyomon követésének írásos (Fejlődési napló) és szóbeli tapasztalata. Az óvodapedagógusok fogadó óráinak időpont meghatározása személyes egyeztetés szerint történik.

2. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI FELADATAI

A 2025/2026 nevelési év kiemelt pedagógiai feladatai és az abból adódó konkrét feladataink

2.1. A környezettudatos magatartás kialakulásának segítése a „Frici Manó" programon keresztül

Fenntarthatósági céljaink:

Környezettudatos szemlélet alakítása

- A természet szeretete és tisztelete.
- A környezet szépségeinek felfedezése (séta, kertészkedés, évszakok megfigyelése).
- Élmények gyűjtése közvetlen tapasztalatokon keresztül.

Erőforrásokkal való takarékosság

- Víz- és energiatakarékosság (pl. csap elzárása fogmosásnál, lámpa lekapcsolása).
- Hulladék csökkentése, újrahasználat, szelektív gyűjtés.
- Újrahasznosított anyagok felhasználása kreatív tevékenységekhez.

Egészséges és fenntartható életmódra nevelés

- Egészséges étkezési szokások (pl. zöldség, gyümölcs fontossága).
- Mozgás, szabadban végzett játék előtérbe helyezése.
- Természetes anyagok előnyben részesítése a műanyaggal szemben.

Biodiverzitás védelme

- Állatok, növények megismerése és gondozása.
- Madárvédelem (etetők, itatók készítése).
- „Kis kert" gondozása az óvoda udvarán vagy cserépben.

2.2. Iskola- előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

Célunk:

- az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása

- a gyermek képességeinek megfelelő támogatása az egyéni fejlődési igényeinek figyelembe vételével

Feladatunk:

- a gyermekek képességeihez, készségeihez igazodó differenciált fejlesztés, naponta összesen 45 perces időkeretben.

3. AZ ÓVODA TANÜGY-IGAZGATÁSI FELADATAI

3.1. Az óvoda dokumentumaival és tanügyi nyilvántartásaival kapcsolatos feladataink

- Az óvoda tanügyigazgatási dokumentumainak áttekintése, pontos, szabályszerű vezetése
- Az OVIKRÉTA renszer használata, a tanügyi dokumentumok vezetésének lehetőségei a rendszeren belül

Felelős: főigazgató

3.2. A közzétételi lista aktualizálása, nyilvánossá tétele

Felelős: főigazgató

3.3. Az óvoda tanügy-igazgatási tevékenységét érintő további feladataink

A gyermekek beiskolázásával kapcsolatos teendőink

	Feladat	Időpont	Felelős
1.	Az óvoda iskola előkészítő szerepe. Szülők tájékoztatása az iskolába lépéshez szükséges fejlettségről. Az óvodában maradás feltételeinek ismertetése	november	óvodapedagógusok
2.	Egyéni beszélgetés a valamely területen lemaradt, illetve részképesség gyengeséget mutató gyermekek szüleivel.	január	fejlesztő-és óvodapedagógus
3.	A Szakértői Bizottság tájékoztatása a vizsgálatot igénylő gyermekekről.	január 31.-ig	főigazgató
4.	A beiskolázással kapcsolatos teendők és kötelezettségek. Összevont szülői értekezlet a nagycsoportos szülőknek.	március eleje	főigazgató iskolaigazgatók
5.	Iskolalátogatás a nagycsoportos gyermekekkel.	március vége	óvodavezető-helyettes
6.	A Szakértői Bizottságtól és az Oktatási Hivataltól visszaérkezett vizsgálati eredmények után a beiskolázási munka befejezése.	április eleje	főigazgató

Új gyermekek felvételével kapcsolatos teendőink

	Feladat	Időpont	Felelős
1.	Tájékoztatás a jelentkezés és beiratkozás rendjéről: szórólapok kihelyezése, megjelentetés a szikszó Tv képújságjában , az óvoda honlapján és az óvoda hirdetőtábláján.	április	óvodatitkár
2.	Új gyermekek jelentkeztetése az óvodai jelentkezés eljárásrendjének megfelelően.	május első hete	intézményvezető
3.	Túljelentkezés esetén bizottság létrehozása, javaslattétel a gyermekek felvételére.	május 4. hete	intézményvezető
4.	Szülők tájékoztatása a felvételről, elutasításról.	május 4. hete	intézményvezető
5.	A beiratkozott gyermekek jelentése a KIR felé, oktatási azonosítószám igénylése	szeptember	intézményvezető

4. AZ INTÉZMÉNY FELADATELLÁTÁSÁNAK TERVE

4.1. ÓVODA

	Nefelejcs csoport	Cica csoport	Pillangó csoport	Méhecske csoport	Napsugár csoport	Maci csoport
óvónő	Kiss Krisztina	Rusznyák Lívia	Hegedűsné Kárándi Eszter	Tomkó Józsefné	Somlyai Katalin	Babicsné Pánczél Viktória
óvónő	Bujnóczki Biborka	Pohubiné Szatmári Beatrix	Krocsekné Csabai Zsuzsanna	Nagyné Misánszki Alexandra	Szakács Erzsébet Erika	Ágoston Lajosné
dajka	Gréczi Béláné	Székely Kornélné	Pintér Tamara	Borza Szandra	Osztermanné Bíró Magdolna	Lakatos Melinda
pedagógiai asszisztens		Bíró-Fehér Ildikó				Repászkiné Orosz Katalin

4.2. BÖLCSŐDE

	Százszorszép	Tulipán	Margaréta
Kisgyermeknevelő	Lukács Georgina	Fehér Imre Lászlóné	Deli- Gulyás Mariann
Kisgyermeknevelő	Szemánné Pink Bianka	Bistyák Mónika	Bubenkó Beatrix
Bölcsődei dajka	Csáti Regina	Szamkóné Tóth Klára	Hutka Zoltánné
Takarítónő	Radácsiné Szamkó Anita		

4.3 Munkarend

Név	*A*	*B*
Bujnóczki Biborka	9.50-16.40	6.50-13.40
Kiss Krisztina	6.50-13.40	9.50-16.40
Rusznyák Lívia	6.50.-13.40	9.50-16.40
Pohubiné Szatmári Beatrix	9.50-16.40	6.50-13.40
Hegedűsné Kárándi Eszter	6.50-13.40	9.50-16.40
Krocsekné Csabai Zsuzsanna	9.50-16.40	6.50-13.40
Tomkó Józsefné	6.50-13.40	9.50-16.40
Nagyné Misánszki Alexandra	9.50-16.40	6.50-13.40
Somlyai Katalin	9.50-16.40	6.50-13.40
Szakács Erzsébet	6.50-13.40	9.50-16.40
Babicsné Pánczél Viktória	9.50-16.40	6.50-13.40
Ágoston Lajosné	7.00-12.00	11.00-16.00
Fehér Imre Lászlóné	6.50-14.10	8.50-16.10
Bistyák Mónika	8.50-16.10	6.50-14.10
Szemánné Pink Bianka	6.50-14.10	8.50-16.10
Lukács Georgina	8.50-16.10	6.50-14.10
Deli-Gulyás Mariann	8.50-16.10	6.50-14.10
Bubenkó Beatrix	6.50-14.10	8.50-16.10
Lengyel Zsuzsa	7.50-16.10	
Borza Szandra	8.50-17.10	5.50-14.10
Osztermanné Bíró Magdolna	5.50-14.10	8.50-17.10
Pintér Tamara	5.50-14.10	8.50-17.10
Gréczi Béláné	8.50-17.10	5.50-14.10
Csáti Regina	8.50-17.10	5.50-14.10
Székely Kornélné	5.50-14.10	8.50-17.10
Bánócziné Urbán Gizella	6.20-14.40	
Bíró-Fehér Ildikó	8.20-16.40	
Repászkiné Orosz Katalin	8.20-16.40	
Kovács Zsófia	7.50-16.10	
Piskótiné Gyöngyösi Ivetta	7.50-16.10	
Tóth Zoltán	5.50-14.10	

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta intézményvezető heti kötelező óraszáma 10 óra, amit a maci csoportban tölt le.

4.4. Továbbképzésen résztvevők

Szakvizsgás képzésen résztvevők: nincs

Akkreditált képzésen résztvevők

Név	A továbbképzés tárgya	Típusa	Időpont
Hegedűsné Kárándi Eszter	Környezeti nevelés, a külső világ tevékeny megismerése	tartalmi megújító képzés	2025/2026
Kiss Krisztina	Mesék az óvodában	tartalmi megújító képzés	2025/2026
Rusznyák Lívia	Élményorientált mozgásfejlesztés az óvodában	tartalmi megújító képzés	2025/2026
Kiss Krisztina	Pedagógusok felkészítése a minősítésre	választható képzés	2025.

Az óvodapedagógusokat ösztönzöm arra, hogy érdeklődésüknek megfelelően, de a pedagógiai programunk célkitűzéseinek szem előtt tartásával válasszanak az adódó lehetőségek közül.

A pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkáknak belső továbbképzést szervezünk amelynek célja a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének biztosítása, valamint a munkaköri feladatok minőségi szinten történő ellátásának támogatása.

4.6. Felnőttek munkavédelmi oktatása és egészségügyi vizsgálatának rendje

Munka-, és tűzvédelmi oktatás: 2025. szeptember
Egészségügyi vizsgálat: 2025 október

4.7. Felelősök rendszere

	Ellátandó feladat	Megbízott neve	Beszámolás ideje
1.	Igazgató-helyettes	Somlyai Katalin	2026. június
2.	Szakmai munkaközösség vezető	Pohubiné Sz. Beatrix	2026. június
3.	BECS	Piskótiné Gy. Ivetta, Somlyai Katalin, Pohubiné Sz. Beatrix, Szakács Erzsébet Erika	2026. június
4.	Gyermekvédelmi felelős	Babicsné Pánczél Viktória	folyamatos

5.	Mozgás tehetségműhely vezető	Rusznyák Lívia Ágoston Lajosné	2026. május
6.	Mese, dramatikus játék tehetségműhely vezető	Szakács Erzsébet Erika Tomkó Józsefné	2026. május
7.	Népi játék és tánc tehetségműhely vezető	Babicsné P. Viktória Somlyai Katalin	2026. május
8.	Vizuális tehetségműhely vezető	Krocsekné Cs. Zsuzsa Bujnóczki Biborka	2026. május
9.	Sakk- logika tehetségműhely vezető	Hegedűsné K. Eszter Kiss Krisztina	2026. május
10.	Tűzvédelmi felelős	Kovács Zsófia	folyamatos
11.	Munka- és balesetvédelmi felelős	Kovács Zsófia	folyamatos
12.	Könyvtáros	Rusznyák Lívia	Folyamatos
13.	Továbbképzési felelős	Piskótiné Gyöngyösi Ivetta	Folyamatos
14.	Faliújság és dekoráció	Minden csoport	Folyamatos
15.	Pályázati figyelő	Szakács Erzsébet Erika	Folyamatos
16.	Szüreti fellépés felelőse	méhecske csoport	2025. október
17.	Őszi kiállítás és koncert szervezése	Kiss Krisztina Pohubiné Szatmári Beatrix	2025. október
18.	Autómentes nap	Piskótiné Gy. Ivetta	2025. szeptember
19.	Állatok világnapja felelőse, Vadasparki kirándulás	Babicsné P. Viktória Nagyné M. Alexandra	2025. október 02. 2024. október 08.
20.	Téli kiállítás és koncert szervezése	Kiss Krisztina Bujnóczki Biborka	2025. január
21.	Adventi készülődés	minden dolgozó	2025. december
22.	Karácsonyi műsor	Szakács Erzsébet Tomkó Józsefné	2025. december 18.
23.	Óvodás bál szervezése	Piskótiné Gy. Ivetta, Bíró-Fehér Ildikó, Ágoston Lajosné, Repászkiné K., Krocsekné Zs.	2026. február közepe
24.	Egészségnap szervezése	Rusznyák Lívia Kiss Krisztina	2026. március
25.	Húsvétváró	minden dolgozó	2026. március vége
26.	Föld napja szervezése	Szakács Erzsébet Rusznyák Lívia	2026. április 22.
27.	Május 1. fellépés	Ágoston Lajosné, Babicsné P. Viktória	2026. május 1.
28.	Tavaszi kiállítás és koncert szerv.	Kiss Krisztina	2026. április

		Krocsekné Cs. Zsuzsanna	
29.	Népi játszótér	Somlyai Katalin Hegedűsné K. Eszter	2026. május
30.	Búcsúzó fa elkészítése	Babicsné P. Viktória Rusznyák Lívia	2026. május
31.	Fotófal elkészítése	Székely Kornélné, Bíró Fehér Ildikó,Repászkiné O.K.	2026. május
32.	Búcsúkirándulás szervezése	Somlyai Katalin	2026. június
33.	Búcsúzó hét felelőse	Pohubiné Sz. Beatrix Somlyai Katalin	2026. május
34.	Madarak és fák napja	Hegedűsné K. Eszter	2026. május
35.	Frici Manó paravánja	Piskótiné Gy. Ivetta	2025. szeptember
		Babicsné V. Ágostonné M.	2025. október
		Tomkóné É. Nagyné Sz.	2025. november
		Somlyai K. Piskótiné I.	2025. december
		Kiss K. Repászkiné K.	2026. január
		Krocsekné Zs. Biró F. I.	2026. február
		Bujnóczki B. Pohubiné B.	2026. március
		Szakács E. Rusznyál L.	2026. április
		Hegedűsné E.	2026. május

4.7. Programok, ünnepek

	Időpont	Rendezvény	Felelős
1.	október	Őszi kiállítás megnyitó	Kiss K.
2.	október	Szüret	minden pedagógus
3.	október	Állatok világnapja	Babicsné P. V.
4.	január	Téli kiállítás megnyitó	Kiss K. Bujnóczki B.
5.	december	Adventi készülődés a szülőkkel	minden pedagógus
6.	december	Adventi vásár	minden pedagógus
7.	december	Mikulás	minden pedagógus
7.	december	karácsonyi műsor	Szakács E. Tomkó É.
8.	december	Karácsony várás	minden pedagógus
9.	február	Farsang	minden pedagógus
10.	február	Egészség nap	Kiss Krisztina Rusznyák Lívia
11.	március	Tavaszi kiállítás	Kiss Krisztina Krocsekné Zs.
12.	március	Húsvét váró a szülőkkel	minden pedagógus
14.	április	Föld napja	Rusznyák L Szakács E.
15.	május	Anyák napja	minden pedagógus
16.	május	Gyermeknap, népi játszótér	Somlyai Katalin Pohubiná Sz. B.
18.	június	Búcsúkirándulás	Somlyai Katalin

4.8. Kirándulások

Kirándulás helyszíne	Felelős
ŐSZ	
Miskolci Vadaspark	Babicsné P. Viktória
Szikszói szőlőhegy (Borok háza)	óvodapedagógusok
TÉL	
Szánkózás	óvodapedagógusok
TAVASZ	
Családi nap az uszoda udvarán (máj.1.)	Bánócziné U. Gizella
NYÁR	
Nagycsoportosok „búcsúkirándulása"	Somlyai Katalin Pohubiné Sz. Beatrix

A feladatok kiosztását az egyenletes terhelés elvének betartásával , személyreszabottan tervezem. A pedagógusok a kapott feladataikat a legjobb tudásuk szerint, önállóan oldják meg.

5. KARBANTARTÁSI, FELÚJÍTÁSI ÉS BESZERZÉSI TERV

5.1. Karbantartás és felújítás

A karbantartás és felújítás az óvoda, bölcsőde nyári zárva tartásának idejére tervezett.

Felújítás

- Az intézményt körülvevő kerítés újjáépítése, az udvar zárhatóvá tétele
- A magas belmagasságú helyiségekbe álmenyezet szerelése
- A csoportszobákba klíma szerelése (minimum 3 csoportszobába)
- Megrongálódott belső ajtók cseréje

Karbantartás

- Homokcsere szükség szerint
- A gyermekmosdók csaptelepeinek, WC-inek felülvizsgálata.
- Csoportszobák, folyosók festése szükség szerint
- Az udvari fajátékok ellenőrzése, javítása

5.2. Szükséges beszerzések

- Festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz szükséges anyagok
- Tányérok, poharak, konyhai eszközök pótlása
- Homokozók fölé árnyékoló

6. A FELADATOK VÉGREHAJTÁSÁNAK ELLENŐRZÉSI TERVE

6.1.Pedagógiai ellenőrzés

Mit?	Hogyan?	Hol?	Mikor?	Ki?
Csoportos dokumentációk ellenőrzése, értékelése	dokumentumelemzés	minden csoportban	2025. szeptember 3. hete	főigazgató
A beszoktatás értékelése	gyermekenként a fejlődési naplóban	pillangó, napsugár, cica, maci csoportban	2025. december vége	csoportos óvónők, kisgyermek nevelők, intézmény-vezető
Óvodaköteles gyermekek óvodába járásának nyomon követése	megfigyelés, megbeszélés, dokumentum elemzés	minden óvodai csoportban	2025. nov.	főigazgató
Egyéni fejlődés nyomon követése	dokumentumelemzés, megbeszélés (fejlettségmérő lapok, fejlesztési tervek)	minden csoportban	2026. március	főigazgató
A szokásrendszer alakulásának ellenőrzése	megfigyelés	minden csoportban	2025. novembertől	főigazgató
Az óvoda gyermekvédelmi feladatainak ellátása, a hátrányos helyzet felismerése és a szükséges intézkedés megtétele	dokumentum ellenőrzése, konzultáció	minden csoportban	2026. január és május	főigazgató
Munkaidő, munkafegyelem betartása	megfigyelés,		szúrópróba szerűen	főigazgató
Tisztasági szemle	megfigyelés	minden csoportban	november, február, május, augusztus	vezetőség tagjai
Szakmai munkaközösség működése	megfigyelés, munkaterv ellenőrzése	munkaközös-ségi értekezleten	szúrópróba szerűen	főigazgató
A nevelési év értékelése	dokumentumelemzés, az éves intézményi munkatervben kitűzött célok, feladatok és a beszámolók figyelembevételével az eredmények és	minden csoportban	2026. júniusban a nevelési évet záró nevelői értekezleten	főigazgató

	hiányosságok megállapítása.			

Az óvodapedagógusok értékelésében a fejlesztő szemléletet érvényesítem, az egyének erősségeire fókuszálok. Támogatom munkatársaimat terveik és feladataik teljesítésében.

6.2.Belső gazdasági, ügyviteli ellenőrzés

	Mit?	Mikor?	Felelős
1.	A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek státuszát igazoló jegyzői határozatok, valamint szülői nyilatkozatok megléte és érvényessége.	2025. szeptember második hete	óvodatitkár
2.	KIR adatbázis naprakészsége	2025. szeptember	óvodatitkár
3.	Törzskönyv aktualizálása	2025. szeptember	óvodatitkár, főigazgató
4.	Egészségügyi könyvek érvényességének ellenőrzése	2025. október	óvodatitkár
2.	Az ingyenes étkezés igénybevételéhez szükséges szülői nyilatkozatok megléte	2025. szeptember	óvodatitkár
2.	Iratkezelés, iktatás pontossága.	2025. november	főigazgató

6.3 Vagyonvédelmi és takarékossági program betartásának ellenőrzése

	Mit?	Mikor?	Felelős
1.	Leltár	2026. június. 3. hete	intézményvezető-helyettes
2.	Energiafelhasználás	2026. január	főigazgató

7. ÉRTÉKELÉS

7.1. Pedagógusok – Kompetencia és teljesítményalapú teljesítményértékelése

A teljesítményértékelés évenkénti megvalósítására a TÉR dokumentumban szabályozott ütemezés szerint, ezen belül a személyes teljesítménycélok kijelölésére az oviKRÉTA tanulmányi rendszer TÉR felületének alkalmazásával kerül sor.
Intézményünkben a jogszabály által meghatározott teljesítményértékelési időszakot a nyári óvodai élet és a szabadságolások zavartalan szervezése és lebonyolítása okán a nevelőközösség egyetértésével szeptember 1-től május 31-ig határoztuk meg. Az értékelés időpontjai és a határidők betartása egyfajta garanciát jelent, ugyanakkor informatív adatokat biztosít az intézményi munkaterv egyéb más tartalmaihoz is. A teljesítményértékeléshez kapcsolódó tevékenység/foglalkozás látogatás tervezett időpontjának módosítására igazgatói engedéllyel, és csak indokolt esetben kerülhet sor.

Ssz.	Értékelt pedagógus	Értékelést végzők (bevont / kijelölt személyek)			Tev/fogl. megfigyelés és a kapcsolódó dokumentum ellenőrzés időpontja	Megjegyzés
		Intézmény-vezető	Intézmény-vezető helyettes	Szakmai munkaközösség-vezető		
1.	Tomkó Józsefné	X			2025. nov.11.	
2.	Misánszki Alexandra	X			2025. nov.18.	
3.	Kiss Krisztina	X			2025. dec.2.	
4.	Bujnóczki Bíborka	X			2025. dec.9.	
5.	Babicsné Pánczél Viktória	X			2026. január 13.	
6.	Ágoston Lajosné	X			2026. január 20.	
7.	Krocsekné Csabai Zsuzsanna	X			2026. február 3.	
8.	Hegedűsné Kárándi Eszter	X			2026. február 10.	
9.	Szakács Erzsébet	X			2026. március 10.	
10.	Somlyai Katalin	X			2026. március 17.	
11.	Rusznyák Lívia	X			2026. április 21.	
12.	Pohubiné Szatmári Beatrix	X			2026. április 28.	

9. MINŐSÍTÉSI TERV

A 2026- os minősítési tervbe bekerült pedagógusok

Ssz.	Név	Fokozat
1.	Piskótiné Gyöngyösi Ivetta	Mester megújító
2.	Kiss Krisztina	Pedagógus II.
3.	Bubenkó Beatrix	Pedagógus I.

10. JEGYZETEK

Nem várt feladatok a nevelési év folyamán – *Jegyzetek a nevelési év során*

SZIKSZÓI VÁROSI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2025

TARTALOMJEGYZÉK

INTÉZMÉNYÜNK ADATAI **4**

ELŐSZÓ **5**

1. BEVEZETÉS **8**

1.1. A PEDAGÓGIAI PROGRAM BENYÚJTÁSÁT MEGHATÁROZÓ TÖRVÉNYESSÉGI HÁTTÉR 8
1.2. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA 10

2. HELYZETKÉP AZ ÓVODÁNKRÓL **10**

2.1. SZEMÉLYI ERŐFORRÁSAINK 10
2.2. TÁRGYI ERŐFORRÁSAINK 13
2.2.1. A feltételrendszer bővítését meghatározó jogszabály: *13*
2.2.2. Programspecifikus eszközök *13*
2.3. KÜLDETÉSÜNK, NEVELÉSÜNK ALAPELVEI, KIINDULÁSI PONTJAI 16
2.3.1. Küldetésünk *16*
2.3.2. Nevelésünk alapelvei *16*
2.3.3. Kiindulási pontjaink *16*
2.3.4. Gyermekképünk *17*

3. PROGRAMUNK CÉLRENDSZERE **17**

3.1. NEVELÉSI CÉLJAINK 17
3.2. NEVELÉSÜNK FŐ FELADATAI 17
3.2.1. Az erkölcsi-szociális érzelmek alakításának feladatai *17*
3.2.2. Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai *18*
3.2.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai *19*
3.3 A PROGRAMUNK RENDSZERÁBRÁJA 20

4. A NEVELÉS KERETEI **21**

4.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA 21
4.2. AZ ÉRZELMI NEVELÉS ÉS TÁRSAS KAPCSOLATOK 28
4.3 NAPIREND 34

5. NEVELÉSI PROGRAMUNK TEVÉKENYSÉGKERETE **36**

5.1. HAGYOMÁNYŐRZÉS, NÉPSZOKÁSOK 36
5.1.1. Jeles napjaink időrendi sorrendben *36*
5.2. MŰVÉSZETI JELES NAPOK 40
5.3. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, RENDEZVÉNYEI 41

6. PROGRAMUNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI **42**

6.1. JÁTÉK 42
6.1.1. Játékba integrált tanulás *49*
6.2. VERS, MESE, DRAMATIKUS JÁTÉK (ONOAP VERSELÉS, MESÉLÉS) 54
6.3. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC, ZENEHALLGATÁS (ONOAP ÉNEK,ZENE,NÉPI JÁTÉK, TÁNC) 64
6.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA 75
6.5. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉK (ONOAP MINDENNAPOS MOZGÁS) 84
6.6. A KÖRNYEZET TEVÉKENY MEGISMERTETÉSE (ONOAP KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE) 92
6.7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK 103

7. KIEMELT DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSEK **109**

7.1. A GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE 109
7.2. A GYERMEKEK TEHETSÉGGONDOZÁSA 113

8. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE **117**

8.1. AZ ÓVODA ÉS A CSALÁD 117
8.2. AZ ÓVODA ÉS AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA 118
8.3. ÓVODÁNK EGYÉB KAPCSOLATAI 119

9. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN 120

9.1. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA 121
9.2. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEINK 122
9.3. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 123
9.4. ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAMUNK 123
9.5 AZ ÓVODAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG 128

10. A NEVELÉSI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA 129

10.1. A TÁJÉKOZTATÁS, A MEGISMERTETÉS FORMÁJA, RENDJE 129
10.2. A HOZZÁFÉRHETŐ ELHELYEZÉS BIZTOSÍTÁSA 130

11. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 130

11.1. A PROGRAM HATÁLYA, HATÁLYBA LÉPÉSE 130
11.2. A FELÜLVIZSGÁLAT RENDJE 130
11.3. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 132

Intézményünk adatai

Intézményünk neve: Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde

Intézményünk OM azonosítója: 028554

Intézményünk címe: 3800 Szikszó, II. Rákóczi Ferenc út 64.

Intézményünk elérhetőségei:

Telefon: 46/785-202

E-mail: vezeto@szikszoovi.hu; titkarsag@szikszoovi.hu

Honlap: www.szikszoovi.hu

Fenntartó: Szikszó Város Önkormányzata
3800 Szikszó, Kálvin tér 1.

Pedagógiai program alkotói: Intézményünk nevelőtestülete

Pedagógiai program benyújtója: Piskótiné Gyöngyösi Ivetta főigazgató

Pedagógiai program érvényessége: 2025. november 01 -

Előszó

Szeretettel köszöntöm kedves Olvasóinkat, akik valamely okból kezükben tartják programunkat. Vagy azért, mert gyermekük a mi óvodánkba jár, vagy azért, mert szeretnék, ha ebbe az óvodába járna, vagy egyszerűen csak érdeklődnek az óvodában folyó nevelőmunka iránt.

Az óvodáskorú gyermekeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, a művészetek eszközeivel pedig hiteles és követendő mintákat kapjon. A régi idők emberének életét meghatározta a család és a természet szeretete. A hagyományőrzéssel nem a régi időket akarjuk visszahozni, hanem megmenteni belőle azt, ami érték. A művészeti élménynyújtással az értékek megőrzésén túl, átadni, újra élővé szeretnénk tenni őket, hisz az értékek mai világunkban is követendők és ezeknek az értékeknek a hiányát érezzük legjobban. A gyerekeken keresztül a szülők érdeklődését is ráirányítjuk a hagyományőrzésre, a művészetekre, így a családokkal együttműködve hatékonyabban érhetjük el céljainkat.

Az óvoda igyekszik korunk elvárásainak megfelelni, az óvodahasználók igényeit kielégíteni, és a fenntartó elvárásainak eleget tenni. Törekszünk a rugalmasságra, igyekszünk az óvodai élet terén innovatívak lenni.

Az óvoda erőforrása a fenntartó által az éves költségvetésben szereplő összeg. Az emberi erőforrása a jól képzett, felkészült, innovatív óvodapedagógusok és a munkájukat segítő, pedagógiai asszisztensek, dajkák.

Óvodánk 2012-ben Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel című programját adaptálta. Nevelőtestületünk ezzel a programmal tudott a legjobban azonosulni, környezeti adottságaink, személyi, tárgyi feltételeink adottak a program megvalósításához. A módosított alternatív óvodapedagógiai program 2017. november 29-én megszerezte az Emberi Erőforrások Minisztériumának jóváhagyását.

A program alappillére kettős: Egyrészt a gyermekek érzelmi nevelésére és társas érzelmi kapcsolatainak kibontakoztatására helyezi a hangsúlyt, másrészt megteremti a mindennapos óvodai művészeti nevelés lehetőségét, amellyel mély hatást gyakorolhat a gyermekek társas, érzelmi életére, valamint a nevelés teljes eszközével tovább segíti az alkotóképesség szabad szárnyalásának kibontakozását. Ez a nevelési felfogás komplexen

átfogja az óvodáskor teljes nevelő-fejlesztő munkáját.

Az érzelmeknek rendkívüli jelentősége van az óvodás gyermek életében. A hároméves gyermeket a nagyfokú emocionális ingerlékenység, érzelmi labilitás, a végletes érzelmek jellemzik. Ezen életkori sajátosságokat olyan szeretetteljes pedagógiával szeretnénk fejleszteni, melyben a gyermekek érzelmei differenciálódhatnak, az érzelmi állapotuk tartóssága megnövekedhet, az érzelmi labilitás csökkenhet, megszelídülhetnek a végleteket mutató érzelmi reagálások, fokozódhat az érzelmek feletti uralkodás képessége, kialakulhat a gazdag érzelmi kifejezés skálája, és a személyiségében megerősödhet a magasabb rendű érzelem.

A művészeti tevékeny óvodai élet megteremtésének fontosságát az újabb agykutatások különösképpen igazolják. Freund Tamás neurobiológus és munkatársainak kutatási következtetései ekképpen fogalmazódtak meg: „Az agykutatás eredményei azt igazolják, hogy az érzelemvilág gazdagsága jelentősen befolyásolja tanulási képességünket, kreativitásunkat. Ezért kell oktatási rendszerünkben jóval nagyobb hangsúlyt kapnia az érzelemvilág gazdagítását szolgáló művészeti és erkölcsi nevelésnek."

A kutató gondolatai egyértelművé teszik számunkra, hogy a művészeti tevékenységek stimuláló, serkentő hatása óvodáskorban is rendkívüli jelentőséggel bír az agy fejlődésére. A kreatív gondolkodás megerősítése utat nyit a képzelőerő, alkotóerő kibontakoztatásának minden óvodai tevékenységben.

Arthur Koestler új rendszerű kreatív gondolkodásáról szóló elméletét alkalmazzuk, mely kiemeli a művészetet, a humort, valamint a felfedezés útján szerzett tapasztalati gondolkodást is.

A kreativitás összetevői Koestler-féle elmélet szerint

HUMOR „HAHA"	Robbanásszerűen oldja a feszültséget, lazít, jó közérzetet teremt.
MŰVÉSZETEK „AH"	Segít a gyermeknek megélni a művészet által kiváltott érzelemgazdag és ellenőrzött feszültségoldást.
FELFEDEZÉS „AHA"	Hagyja a gyermeket kíváncsiskodni, kutatni, vizsgálódni a tárgyi, természeti, társadalmi, kulturális környezetben.

Megismerkedtünk Adler individuálpszichológiájával, és az erre épülő bátorító neveléssel, módszerekkel, melyet eredményesen tudunk alkalmazni a gyermekek nevelésében, és a gyermekek társas kapcsolatainak formálásában.

Beiskolázási tervünk elkészítésekor minden esetben előnyben részesítjük az ONME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete által szervezett továbbképzéseket, amelyeken részletesen megismerjük az egyes tevékenységek tartalmát, módszereit, gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit.

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta
főigazgató

1. Bevezetés

1.1. A pedagógiai program benyújtását meghatározó törvényességi háttér

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. Kormányrendelet (XII.17.) 2025. április 15-én módosult (77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú korm.r. módosításáról) ezért az intézményeknek a rendeletben foglaltaknak megfelelően felül kell vizsgálniuk helyi nevelési programjukat.

A felülvizsgálatból adódó feladataink:

A pedagógiai programunk tartalmi felülvizsgálata, törvényességi érvényesítése.
Feladatunk a közös értelmezés, a konstruktív szakmai párbeszéd keretében történő egyeztetés, a javaslattétel, majd az elfogadott közös értékekre kialakított folyamatok lépéseit a nevelési rendszerünkbe beemelni.
Ezek nyomán Magyarország Alaptörvényének, az Óvodai nevelés országos alapprogramjának értékét figyelembe véve valósítjuk meg a nevelési gyakorlatunkban a szeretetteljes gondoskodást, a különleges védelmet, a szükség szerinti hátránycsökkentést. A rendszeres nevelési munkában egyenlő esélyeket biztosítunk minden gyermek számára a fejlődéshez, tanuláshoz.
Programunkat ösztönzik az innovatív pedagógiai törekvések, amelyek a közös értékrendből táplálkoznak.
A köznevelési intézmények rendszerszerű működését az alábbi törvények szabályozzák.

Szabályozó dokumentumok

2011.04.25.	Magyarország Alaptörvénye
2011.évi CXC. törvény	A nemzeti köznevelésről
229/2012. (VIII.28.)Kormányrendelet	A nemzeti Köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet	az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm.rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú korm.r. módosításáról
20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet	A nevelési-oktatási intézmények működéséről és köznevelési intézmények névhasználatáról
32/2012.(X.8.) EMMI rendelet	A Sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelve 1. melléklet
22/2013. (III.22.) EMMI rendelet	Egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
17/2013. (III.1.) EMMI rendelet	A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve
2003. évi CXXV. törvény	Az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény
1997. évi XXXI. törvény	A gyermekek védelméről szóló és gyámügyi igazgatásról szóló
149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet	A gyermekek védelméről szóló és gyámügyi igazgatás módosításáról szóló
98/2013. (III.29.) Kormányrendelet	Egyes gyermekvédelmi tárgyú kormány rendeletek módosításáról
37/2014. (IV.30.) Emmi rendelet	A közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról

1.2. Óvodánk bemutatása

Az óvodánk gyönyörű parkosított területen fekszik. Az épületet a század elején építtette egy nemesi család. Az államosítás után kultúrházként majd iskolai napköziként funkcionált. 1982-ben alakították át 4 csoportos óvodának. 2010-ben Uniós forrásból megkezdődött az óvoda bővítése, bölcsődei férőhelyek kialakítása. 2012. augusztusában vehettük birtokba az egységes óvoda bölcsődei résszel, illetve egy óvodai csoportszobával bővült, megújult intézményt. 2017. szeptemberétől a 6 óvodai csoport mellett egy 12 férőhelyes bölcsőde is helyet kapott intézményünkben, amely 2024 végére 40 férőhelyre bővül. Az épület adottságainak köszönhetően a legtöbb csoportszobából egy fedett teraszon át, közvetlenül megközelíthető az udvar, amely a gyermekek egészséges fejlődésének fontos színtere.

Az épület és az udvar folyamatos karbantartása, felújítása eredményeként óvodánk külső és belső környezete esztétikus, kulturált, gondozott összképet mutat.

Pedagógiai programunk Nagy Jenőné „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" választható program adaptációja, amely a helyi sajátosságokkal kiegészülve a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében valósul meg.

Nevelőtestületünket a pedagógiai optimizmus, innovációs készség jellemzi.

2. Helyzetkép az óvodánkról

2.1. Személyi erőforrásaink

Pedagógus és nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak	
óvodapedagógus	**13 fő**
dajka	**6 fő**
óvodatitkár	**1 fő**
pedagógiai asszisztens	**2 fő**
konyhai dolgozó	**1 fő**
karbantartó	**1 fő**
Összesen	**24 fő**

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodapedagógus személye minta a nevelésben, akinek a személyisége meghatározó a gyermek számára. Az

óvodapedagógus személyiségvonásaiban megjelenik az együttműködés, altruizmus(önzetlenség), nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermeknek. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre, ezért nem mindegy, hogy milyen értékeket közvetítünk, s azokat milyen tudatosan képviseljük.

Alkalmazzuk a tapintatos meggyőzést, ha azzal a gyermekek érdekeit védjük. Intézményünk óvodapedagógusai közvetítik a művészetek tradicionális értékeit.

Mindennapi tevékenységeinkben arra törekszünk, hogy mindig érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikáljunk és kommunikációnkat a partnerekkel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemezze.

Minden óvodapedagógus képes énekével, mesemondásával, bábozásával, alkotásaival esztétikai élményhez juttatni a gyermekeket. Fejlesztésükhöz egyéni módszereket alkalmazunk, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Az óvodapedagógusnak természetes igénye az önművelés, melyre a körülményekhez mérten teremtünk lehetőségeket. A tevékenységek megtervezése és megvalósítása során használjuk a digitális eszközöket (CD lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép). Kihasználjuk a szakmai egyesület által nyújtott alkalmakat, a továbbképzéseket a szakmai tájékozottságunk és szaktudásunk fejlesztéséhez. Igényünk, hogy az óvodapedagógia legújabb eredményeiről tájékozódjunk és a mindennapi tevékenységünkbe beépítsük. Az óvodapedagógusok személyiségvonásaiban megjelenik a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteikben érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Fontosnak tartjuk, hogy az egy csoportban dolgozó párok tudjanak együtt tervezni, összehangoltan feladatokat megosztva dolgozni, képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Gondoskodnak a közös tervek elkészítéséről: éves ütemterv, negyedéves tematikus terv, jeles napokhoz kapcsolódó projektterv, féléves nevelési terv továbbá, a gyermekek képességeinek felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről és értékeléséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztatjuk az

öltözőkben elhelyezett tájékoztató táblákon keresztül, illetve egyéni beszélgetések alkalmával.

A tervezésnél figyelembe vesszük a pedagógia folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.

A gyermekek tevékenységét, a foglalkozásokat a kitűzött céloknak megfelelően logikusan építjük fel.

Pedagógiai terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk.

A pedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulni az óvodai nevelés eredményességéhez.

Bevonjuk a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák teljes partnereink az óvoda szépítésében, higiéniájának megteremtésében.

Az óvodapedagógusok szakmai teameket, munkaközösségeket alakítanak egy-egy szakmai feladat elvégzéséhez, a szakmai munka méréséhez, elemzéséhez, értékeléséhez.

A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítjük a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakítását.

Az óvodánk fejlesztése, fejlődése érdekében részt veszünk pályázatokban, intézményi innovációkban.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek segítségét kérjük.

2.2. Tárgyi erőforrásaink

Intézményünkben egyik kiemelt feladatunknak tekintjük a tárgyi feltételrendszer folyamatos fejlesztését.

2.2.1. A feltételrendszer bővítését meghatározó jogszabály:

20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 2.sz. melléklet

Az óvoda épülete, udvara, kertje, berendezései oly módon vannak kialakítva, hogy azok szolgálják a gyermek biztonságát, kényelmét, megfelel a változó testméretüknek, biztosítja az egészség megőrzését, fejlődését. Az intézmény épületének, berendezésének állagmegóvásával, karbantartásával biztosítjuk a biztonságos működtetést. A leszabályozott biztonságos intézmény kialakítása elsősorban a gyermekbalesetek megelőzését szolgálja.

2.2.2. Programspecifikus eszközök

Programunk a művészetek eszközeivel kíván erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközökkel, játékokkal, tárgyakkal kívánjuk folyamatosan kiegészíteni a meglévő készleteket:

- **Esztétikus mesetér** (kuckós tér), puha párnák, meleg szőnyegek, drapériák, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, CD lejátszó, albumok a hívóképek, tanult mondókák, versek, mesék tárolásához, kedvenc mágikus báb, stb.

- **Az esztétikus énektérben**: furulya, metallofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermekek, óvodapedagógusok által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok, hívóképek a tanult dalokról.

- **Az alkotó rajzos térben** a képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztárló lehetőségek, egy tábla, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat. Ezt nevezzük mini-galériának. Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak, korongozó.

- **Mozgás, mozgásos játékok** tevékenységhez tornaszobára vagy zsibongóra és/vagy az udvaron nagyobb térre van szükség. Mivel a járásgyakorlatokat zenére végezzük, valamint betervezett a zenés gimnasztikai torna is, mindehhez zene lejátszó és hangosító berendezésre van szükség. A zenés gimnasztikához és a délutáni zenés, mozgásos percek levezetéséhez esztétikus kéziszerek szükségesek: kendők, szalagok, buzogányok, botok, labdák, babzsákok hulahoppkarikák, zászlók stb.

- **Esztétikus környezeti projekt tér**: polcos szekrénnyel, projekt kalendáriummal, projekt táblával, kiállításra alkalmas térrel, azoknak a tárgyaknak, amit egy-egy témához a szülők, gyermekek, óvodapedagógusok gyűjtöttek, és a gyermekek készítettek: albumok, tartalom feldolgozó fejlesztőjátékok, stb. Terrárium vagy akvárium és/vagy flórárium, melyet a gyermekek a felnőttekkel gondoznak.

- A folyosón elhelyezve, hogy a szülők is láthassák, esztétikus **ovi-galéria**, ahol maximum hét alkotás állítható ki évszakonként.

- Esztétikus videoszoba, ahol max. 8-10 gyermek kényelmesen nézhet videofelvételeket magáról és a csoportról.

- Videokamera, fényképezőgép, CD lejátszó, DVD lejátszó, laptop. Mindezek a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élményközvetítéshez, vadállatok életének

megismertetéséhez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, ovi-galéria eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.

- **Az udvaron,** a zajtól védettebb részen, egy **pódium-szerű** rész kialakítása, ahol a gyermekek énekes játékokat, dramatikus játékokat, bábjátékokat játszhatnak.

- **Kijelölt futópálya,** ahol a gyermekek a napi kocogó-futó edzéseiket megtarthatják.

- **Alkotó tér** az udvaron, ahol a gyerekek közös, nagy méretű alkotásokat készíthetnek.

- **Mikrocsoportos zenei tér**, ahol a gyerekek énekelhetnek, játszhatnak zenei fejlesztő játékokat az udvaron.

Művészeti programkönyvtár, ahol megtalálhatók a szakkönyvek, megjelent tanulmányok, cikkek, szakdolgozatok, szakmai dokumentációk.

Esztétikus tájékoztató táblák a nevelési tervek, az évszaki tevékenység tervek bemutatásához, a program rendszerének szemléltetéséhez, a bátorító nevelés 14 elvének ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek bemutatásához.

2.3. Küldetésünk, nevelésünk alapelvei, kiindulási pontjai

2.3.1. Küldetésünk

Az óvoda dolgozói elkötelezettek vagyunk az intézmény közös értékrendje és a művészeti nevelés iránt.

Küldetésünknek tekintjük a szeretet- és élménypedagógia erejével, a bátorító nevelés elveivel a gyermekek pozitív énképének fejlesztését. Pedagógus közösségünk szakmai felkészültsége, nevelési attitűdje, biztosítja minden gyermeknek az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével a differenciált fejlesztést.

Vállaljuk, hogy a fejlesztés tartalmát „Csak tiszta forrásból„ merítjük, mely a magyarságtudat és a lokálpatriotizmus alakítását szolgálja.

Közvetítjük a művészeti program értékeit a gyermekek és a szüleik felé.

Kielégítjük a pedagógiai programunkkal koherens partneri igényeket.

Feladatunknak tekintjük a tehetséges gyermekek azonosítását, tehetségműhelyek létrehozását, működtetését, a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását a színvonalas nevelésben.

2.3.2. Nevelésünk alapelvei

- szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermek- központúság úgy jelenik meg, hogy
- gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó
- egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek.

2.3.3. Kiindulási pontjaink

- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembe vételével nevelhető, fejleszthető.
- Nevelik, fejlesztik a társkapcsolatok, az óvoda összes dolgozója, ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy:

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre."

❖ Minden gyermek ismerje és tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

2.3.4. Gyermekképünk

Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez és az alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt az óvodában megkapja, kialakul az óvodás tartása, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

3. Programunk célrendszere

3.1. Nevelési céljaink

❖ Az óvodások nyugodt, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek (erkölcsi-szociális, esztétikai és intellektuális érzelmek) kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.

❖ A sokoldalú, igényes készségfejlesztés biztosításával a személyiség fejlődésének elősegítése.

❖ A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.

3.2. Nevelésünk fő feladatai

Az óvodások testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése az erkölcsi-szociális, az esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásának segítésével.

3.2.1. Az erkölcsi-szociális érzelmek alakításának feladatai

➢ érzelmi biztonságot adó, közvetlen, szeretetteljes, állandó értékrendet biztosító, nyugodt, családias légkör megteremtése;

➢ az óvodapedagógusok tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek az óvodájukat megismerhessék, ezáltal megszerethessék, hogy olyan tulajdonságok alapjai indulhassanak el bennük a felnőttek mintáján keresztül, mint a hűség, becsület valamihez, amely megalapozhatja majdan a lojalitás, empátiás érzeteket környezetükhöz, óvodájukhoz, gyermektársaikhoz, és az óvoda felnőttjeihez;

➢ olyan óvodai élet biztosítására törekedjenek, melyben sok a felnőtt-gyermek közös élménye, tevékenysége. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a

hagyományok, a csoportot összetartó szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítsenek meg bennük, mint az együttérzés, együvé tartozás, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, szerénység, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, igazságosság, igazmondás;

- a mindennapi testi-lelki edzés-gyakorlás lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi-lelki harmóniájának kialakulását;
- a gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a helyi viselkedéskultúra szokásainak interiorizálását, a konstruktív, együttműködő társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek a környezetében lévő emberi kapcsolatokban vegye észre a jó cselekedeteket, de a rosszat is; s azt tudja érthetően kifejezni;
- az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő-képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa társát a csoportban;
- az erkölcsi, szociális érzékenység fejlődése segítse a gyermek én-tudatának egészséges alakulását, és engedjen teret a gyermek önkifejező törekvéseinek;
- a gyermekek az óvodapedagógusok segítségével fogadják el egymást, és tudjanak alkalmazkodni ahhoz is, hogy valamiben különböznek egymástól.

3.2.2. Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- az egyéni igényeket is figyelembe vevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének formálása;
- a harmonikus, összerendezett közös mozgások, énekes játékok, gyermektáncok, segítsék elő a gyermekek jó tartásának kialakulását, az esztétikus, finom mozdulatainak megjelenését;
- az esztétikus óvodai környezet segítse a gyermekek szép iránti igényének kialakulását, a szép környezet felfedezését, felismerését és megóvását;
- az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda mindennapjaiban, hogy kialakuljon a gyermekekben az esztétikum iránti érdeklődés a művészetek, és a természeti, tárgyi, emberi környezetben egyaránt;
- a művészeti tevékenységeken keresztül teremtsék meg a szépre rácsodálkozás, gyönyörködés lehetőségét, a művészetek komplexitásával létrehozható katartikus

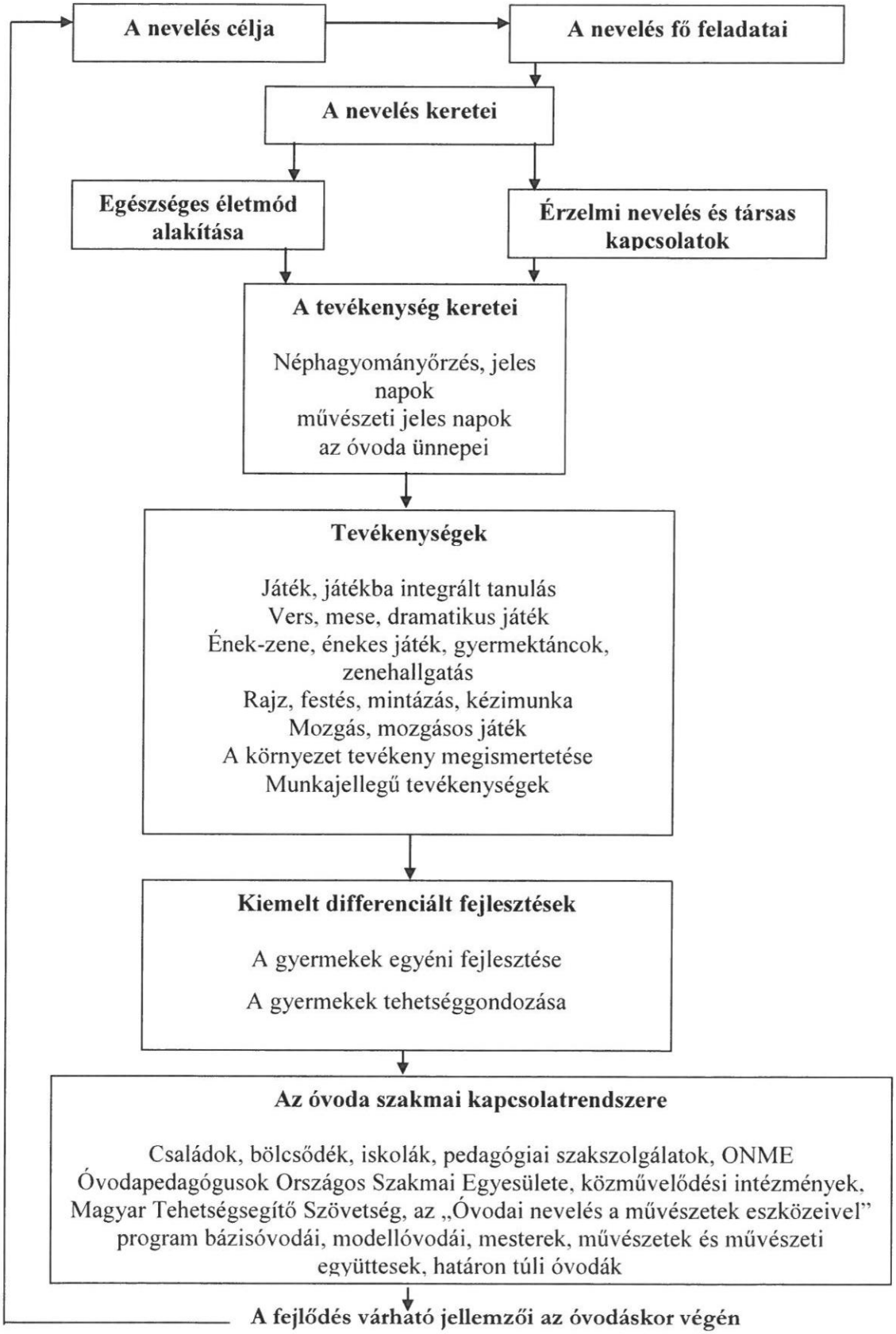
élményeket, pillanatokat, hogy a gyermekekben megerősödjön az élménybefogadó képesség;

- az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének;
- a gyermekek mondjanak véleményt a tárgyi - emberi - természeti környezetükről, s vegyék észre a különbséget a szép, a gondozatlan, csúnya jelenségek között.

3.2.3. Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- az óvodapedagógus a gyermekekkel fedeztesse fel az anyanyelvünk szépségét. Leljék örömüket abban, ha érthetően el tudják magyarázni mondanivalóikat, kérésüket. A meghitt beszélgetések erősítsék meg a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélőkedvét, kifejezőkészségét, és a gazdag nem verbális közlések megjelenését is;
- a gyermekek kíváncsisága, utánzási kedve fejlessze a pszichikus funkciókat: az érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást - különös tekintettel a kreatív képességeik megerősítésére.
- az intellektuális érzelmek tudatos támogatása segítse a gyermekek érdeklődésének felkeltését, tudásvágyának kialakulását, a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását. Örüljön és legyen büszke sikereire és eredményeire;
- a kíváncsiságot felkeltő vizsgálódások, kísérletezgetések, kutakodások, problémafeltáró és -megoldó helyzetek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze a gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását, és a gyermekek alkotásvágyát;
- a kreatív önkifejezés segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, tapasztalataikat, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék, s a felnőttel együtt vegyék észre a környezet által spontán adódó helyzet- és jellemkomikumokat!

3.3 A programunk rendszerábrája

4. A nevelés keretei

4.1. Egészséges életmód alakítása

A fejezet tartalmazza a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128.§ szerint a teljes körű egészségfejlesztést.

Célunk:

A gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítása, testi-lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésük elősegítése.

Feladatunk:

- A gyermekek testi- lelki szükségletének biztosítása, igényes gondozása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet megteremtése,
- Környezettudatos magatartás megalapozása.

A gyermekek testi- lelki szükségletének biztosítása, igényes gondozása, szabad mozgásigényük fokozása, kielégítése

Az óvodai felvétel után a gyermekekről anamnézist készítünk. Ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi, biológiai-fiziológiai és mozgásszükségleteire, az érzelmi védettségének biztonságára, továbbá a szeretet és esztétikai szükségleteire helyezzük a hangsúlyt. E szükségletek megalapozzák a gyermekek jó közérzetét, amely minden tevékenységükhöz szükséges.

A növekedés, a fejlődés üteme minden gyermeknél másképpen alakul. Folyamatos megfigyeléssel követjük egyéni fejlődésüket, pl. testsúly, testmagasság, szem, hajszín és méret, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárását, alakítjuk énképüket, testtudatukat.

A gyermekek gondozásában feltételnek tekintjük az óvónő és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség meglétét. A gyermekek attól

fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő nonverbális jelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett megismerhetjük a gyermekek igényeit, családból hozott szokásait. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától kezdve biztosítjuk a gyermekeknek. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel, a dajkák bevonásával együtt végezzük a teendőket, hogy a gyermekek megtanulhassák a testápolási szokások sorrendjét.

A ***testápolás*** a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. A gyermekek ápolása közben beszélgetünk a gyermekekkel, hogy a kívánságuk, kérésük alapján tudjunk segíteni. Az óvodai és a családi gondozási szokásokat igyekszünk összehangolni, ezzel segítjük az azonos elvek betartását. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC – használatához megteremtjük az intim feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhessék ezeket a teendőket.

Az óvodai testápolási szokások rögzítéséhez vizuális jeleket készítünk, hogy a gyermekek kétcsatornásan (verbálisan és vizuálisan) rögzíteni tudják a szokásfolyamatokat. A testápolási szokásokat megismertetjük a szülőkkel is, hogy összehangolhassák azt az otthoni szokásokkal.

Az időjárásnak megfelelő ***öltözködés***sel védjük a gyermekeket. Következetesen kérjük a szülőket, hogy többrétegűen öltöztessék gyermekeiket. Fontos meggyőznünk a szülőket a praktikus, ízléses öltözködés előnyéről. Türelmes, meggyőző munkával a szülők jó partnereinkké válnak. Az öltözködés sorrendjét vizuálisan is láthatóvá tesszük abban a térben, ahol a műveletek folynak. Így fokozhatóvá válik a gyermekek önállósága, mert magukat irányítani tudják ezen a területen is.

A gyermekek a napi háromszori ***étkezés***sel tápanyagszükségletük ¾ részét az óvodában kapják. Ezért figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, a folyamatosság módszerét alkalmazzuk. A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. Megismerjük a szülők segítségével ezeket, és kellő toleranciával nézzük a kezdeti étvágytalanságot,

válogatást. Később ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, a nap bármely szakában a folyadékbevitelt. A különleges étrendet igénylő gyermekek számára biztosítjuk a speciális ételhez való hozzájutást. A gyermekétkeztetést végző céggel egyeztetve, szakorvosi javaslat alapján végezzük a táplálékallergiás vagy a cukorbeteg gyermekek étkeztetését. A számukra biztosított diétás étel névvel ellátott műanyag dobozban érkezik intézményünkbe.

A cukorbeteg gyermekek intézményen belüli ellátását az ezzel a feladattal megbízott – a szükséges elméleti és gyakorlati tudással rendelkező – személy végzi. A gyermekek biztonságos ellátása érdekében az intézmény dolgozói szorosan együttműködnek a szülőkkel és a szakorvossal.

A mindennapi egészségvédő ***szabad mozgást*** nélkülözhetetlennek tartjuk az óvodai életben. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A gyermekek ***alvásigényének*** egy részét az óvodában biztosítjuk. A nyugodt pihenés feltételének tartjuk a kényelmes ágyat, alvóruhát, csendet, és a biztonságot. Az elalvás előtti meséléssel, és az azt követő altatódalok dúdolásával kondicionáló reflexként hatunk a gyermekekre. Arra törekszünk, hogy minden alkalommal éljék át a gyermekek az altatódalok hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy órai nyugodt pihenés után lehetővé tesszük, hogy a nem alvó (5 – 6 – 7 éves) gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak. Májustól kezdve a leendő iskolás gyermekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy csak akkor pihenjenek, ha igényük van rá. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolások napirendje szerinti életre.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve ápoljuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel,

edzéssel, megfelelő öltöztetéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni. Három – négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Óvodánkban a tapintatos, szeretetteljes bánásmóddal és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolattal elősegítjük a valós okok megszűnését. A szervezett mozgásos tevékenységekkel, a mozgásigény kielégítését segítjük. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk. A gyermekek egészséges életmódját a **mindennapos *edzési lehetőségekkel*** alakítjuk. Erre a legtöbb lehetőséget a *szabadban tartózkodással* biztosítjuk, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, a zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében **napi kocogó-futó** lehetőségeket szervezünk. A gyermekek meghatározott futópályán önmaguk dönthetik el, mennyit futnak. A felnőttekkel együtt végzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet. A mindennapos testmozgás az óvoda udvarán és a csoportszobában is megvalósítható. A gyermekekkel a *víz, edző hatását* is megéreztetjük. Jó idő esetén, az udvaron pancsolnak, zuhanyoznak. Az 5 – 6 – 7 éves gyermekeknek uszoda-látogatást szervezünk, ahol biztosítjuk a víz megszerettetését és a vízhezszoktatást.

Szükség esetén megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását végezzük.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus, biztonságos környezet megteremtése

Az óvodánk feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezetünk megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, így megfelelő alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Legfontosabb fejlesztési terünk az óvodaudvar, ahol minden csoportnak állandó helye van. Az udvar esztétikai szépségét a sok virággal, cserjékkel, ízlésesen kialakított virágoskerttel alakítjuk. Minden gyermeknek lehetősége van homokozni. A labdajátékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán van olyan udvarrész, „pódium-szerű" lehetőség, ahol énekes játékokat, gyermektáncokat játszhatunk a gyermekekkel, vagy bábozhatunk, dramatikus játékokat eleveníthetünk fel. Kialakítottunk egy fedett területet az alkotó tevékenységnek és a mikro csoportos zenei fejlesztésnek. Az udvari játékeszközök állapotát folyamatosan ellenőrizzük és a szakértői felülvizsgálatokat elvégezzük.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítása érdekében esztétikusan, ízlésesen rendezzük be. A több funkciót betöltő **csoportszobát** alkalmassá tesszük a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tételével biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, s egyben jó mintát is adunk. A természetes világítás felhasználása céljából az ablakokon fényáteresztő függönyt használunk, ami nem veszi el a természetes fényt. Tűző nap esetén biztosítjuk a sötétítő függönyöket.

A művészeti tevékenységekhez elkülönített részeket alakítunk ki a csoportszobában. Esztétikus, valóságos „mesebirodalmat" teremtünk, ami a személyes perceknek, napi mesélésnek, dramatikusjátékoknak, bábozásnak a színtere. Kialakítunk olyan sarkot, vagy részt, ahol a gyermekek nyugodtan rajzolhatnak, barkácsolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, és mindent megtalálnak, ami a vizuális, téri alkotáshoz szükséges. Olyan helyet is kialakítunk, ahol minden eszköz együtt van a zenei készségfejlesztéshez. A csoportszobában helyet biztosítunk még a mikro csoportos séták alkalmával talált „kincseknek", a természeti és társadalmi környezetben szerzett élményekről készült fotóknak. A belső környezetet szín, forma, alakiság, méretarány szerint alakítjuk, a díszítésanyagszerűségének tudatos összeválogatásával. Az *öltözők* ízléses berendezésével, világításával, fűtésével, szellőzöttségével biztosítunk minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. A gyermeköltöző, továbbá a szülők informálásának tere is egyben. Az öltözőben **a szülőknek elhelyezünk** egy esztétikus, **általános tájékoztató táblát**, amelyre a féléves **nevelési tervet és évszaki tevékenységtervet a művészeti**

alternatív program rendszerét, a bátorító nevelés elveit, és az óvodai viselkedési szokásokat tesszük ki.

A *mosdó*ban megfelelő méretű eszközökkel segítjük a szükségletek kielégítését. A fürdőszobai tevékenységek szokásait megjelenítjük képi formában is a szokások rögzítésének elősegítésére. A balesetek elkerülése érdekében a védő-óvó előírásokat megismertetjük a gyermekekkel, amely a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Program specifikus elemünk az *ovi-galéria*, ahol évszaki tárlatokat rendezünk. A gyermekek szemmagasságában kiállított művészi alkotások – megfelelő megvilágításban – a műalkotásokkal történő állandó kapcsolat meglétét, a gyönyörködést, rácsodálkozást egyaránt szolgálják.

A gyermekek önismeretét, én-formálását, az élményközvetítést, az együtt átélt élmények újbóli átélését segítjük a gyermekekről készült videofelvételek közös megtekintésével. A szülőkkel a látottak közös értelmezése hozzájárul az óvodában folyó nevelőmunka megismeréséhez, tudatosításához.

A környezettudatos magatartás megalapozása

A fenntartható fejlődés magjait ma kell elvetnünk, a holnap embere számára, melynek feladata a társadalmilag értékes, a fenntartható társadalom létrejöttéhez szükséges emberi képességek és magatartásformák kialakítása. A gyermekek környezetükkel való kapcsolatának és elmélyítésének megvalósítása a felnőttek közvetítésével történik. Az óvodai nevelés a családi nevelés mellett a legalkalmasabb arra, hogy elkezdődjön a környezethez való pozitív viszony alapozása, alakítása. Olyan viselkedés mintákat közvetítünk, amelyek elsősorban az érzelmeiken keresztül hatnak a gyermekekre. Azokat a tevékenységeket szorgalmazzuk, amelyek során átélik a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalakító munkájuk eredményét. Megismertetjük velük az élő és élettelen környezetüket. Célunk, hogy közvetlen tapasztalataikon érzelmi kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez.

A gyermek személyiségére, kíváncsiságára, érdeklődésére, érzelmeire alapozunk, hiszen ezek határozzák meg kapcsolatát a környezettel és a környezetben élőkkel. Tudatosítjuk bennük, hogy felelősséggel tartoznak környezetük védelméért.

Az óvodapedagógus és az óvoda többi dolgozója személyiségével, környezeti attitűdjével, értékrendjével követendő hatást tud elérni. Mindennapjainkban a gyermekek nevelésével a szülők szemléletformálását is megcélozzuk. Megteremtjük a szelektív hulladékgyűjtés feltételeit, az óvoda mindennapi életébe beépítjük a hulladék újrahasznosításával kapcsolatos teendőket. Megalapozzuk a környezettudatos magatartás szokásrendszerét, hogyan lehet tudatosabban, a környezetet kímélve, védve élni, tevékenykedni. A nyomdából, irodai munkahelyekről hozzánk került papírokat a gyermekek kreatívan használják rajzoláshoz, hajtogatáshoz. A rajzos térben keletkező papírhulladékok összegyűjtésére külön papírkosarakat biztosítunk.

A természeti, társadalmi környezetben megtett élményszerzések, séták, évszaki kirándulások a gyermeket szüntelen felfedezésre, megismerésre és önfeledt játékra ösztönzi.

Ráirányítjuk figyelmét a változó természeti, társadalmi környezet szépségeire, különlegességeire, megmutatjuk annak sérülékenységét. Megismertetjük a víz, a levegő nélkülözhetetlenségét, felhasználásának sokrétűségét, életünkhöz való fontosságát, tisztasága megőrzésének szükségességét. Megemlékezünk a környezetvédelmi világnapokról: Autómentes Világnap, Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Egészség Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a kulturált testápolás, étkezés, a helyes öltözködés, testedzés, szabad mozgásos lehetőségek, alvás szokásait, és az eszközök használatának módját;
- a közvetlen környezetének rendjét, ápolását és védelmét;
- a közvetlen környezetében található állatokat, növényeket
- a szokásokat megerősítő, segítő, vizuális jelek jelentéstartalmát.

A gyermek képes:

- önállóan, igényesen ellátni az egészségügyi teendőit;
- vigyázni, rendben tartani az egészséges életmódhoz szükséges eszközöket;
- önállóan annyi ételt szedni, amennyit eltud elfogyasztani;
- a hőmérsékletnek megfelelően, önállóan öltözködni;
- eligazodni, önmagát kontrollálni az egészségügyi szokásokat mutató vizuális jelek segítségével;
- gondozni, védeni, alakítani, szépíteni a környezetét;
- gondoskodni az állatokról (madáretetés, díszhalak...)
- pihenés alatt nyugodt, csendes játékra, hogy ne zavarja alvó társait.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- igénye a gondozottság, ápoltság;
- örül, ha igényesen elvégzi a gondozási feladatait;
- észreveszi, és érzéseit elmondja a környezete tisztaságával, ápoltságával kapcsolatban;
- szereti, védi és érdeklődik a közvetlen természeti, társadalmi környezete iránt.

4.2. Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

Célunk:

A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a közösség értékeinek, normáinak tiszteletben tartásával.

Feladatunk:

- ❖ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a gyermekek befogadásától az óvodáskor végéig, ahol a gyermekek társas aktivitásában a lojalitás, az empátia megalapozása folyik.
- ❖ A gyermek–gyermek, a felnőtt–gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése a gyermekek befogadásától az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága ebben a korban a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségükben az érzelmek dominálnak, ezért a gyermekeket az óvodánkban érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör veszi körül. Arra törekszünk, hogy a **családias légkör**ben a gyermekeknek kialakuljon az érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez az alaphangulat kapcsolatteremtésre, cselekvésre, tevékenységre ösztönzi őket.

A gyermekek érkezésekor az óvoda öltözőiben, olyan évszaknak megfelelő, klasszikus vagy népi, nyugalmat árasztó zene szól, amely halkabb beszédre készteti a gyermekeket, felnőtteket egyaránt.

A **befogadás** időszaka meghatározza a gyermekek óvodához való érzelmi kötődését. A szülőkkel együtt megteremtjük a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. Ha lehetséges, minél hosszabb időn keresztül úgy, hogy egyre kevesebb időt töltenek bent. A gyermekeknek a szülő jelenléte biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokásait. A befogadásban mindkét óvodapedagógus részt vesz, és a dajkával, lehetőség szerint pedagógiai asszisztenssel együtt gondosan előkészítik ezt az időszakot. A sok érdekes, ízléses játék mellett mesével, ölbeli játékokkal, mondókákkal kedveskedünk a gyermekeknek. Az idősebb óvodások segíthetnek mesedramatizálással, énekes játékkal, verseléssel az érzelmileg bizonytalan, szorongó gyermekek beszoktatásában.

A gyermekek szabadon mozoghatnak a csoportszobában, mosdóban. Ezzel is fokozzuk az otthonosság érzését. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy az 5-6-7 évesek meghatározott céllal, önállóan kimehessenek az udvarra. (Természetesen a közvetett figyelemmel kísérést mindenkor biztosítjuk.)

A gyermekek akármilyen érzelmi állapotban érkeznek az óvodába, nagyon fontos, hogy minden gyermek megkaphassa a személyes ráfigyelést, a **személyes perceket**. Minden csoport készített egy "**Megérkeztem!**" táblát, amelyre a gyermek felteheti a jelét. Ezzel

jelezve, hogy „Én már itt vagyok, és várom, mi-minden történik velem ezen a napon." Az óvodapedagógus minden gyermeket megfigyel, hogy milyen érzelmi pozícióban érkezik az óvodába. Ha valami problémát érzékel, akkor több időt szán a személyes percekre, így oldja a gyermek feszültségét. Ilyen esetben alkalmazzuk az Adler-i céltételezés elméletét, és segítünk a gyermeknek megtalálni a céljához legközelebb álló játékot és társakat.

A gyermekek az óvodában állandó értékek és normák szerint élnek, hogy megtanulhassák az erkölcsös viselkedés alapjait, közösségi szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat. Ezért nevelőtestületünk megfogalmazta **„Hogyan viselkedik egy szikszói városi óvodás?"** Ezt a kis viselkedésgyűjteményt kitesszük a csoportok a folyosóira, hogy a szülők is megismerkedhessenek az óvoda viselkedéskultúrájával.

Minden óvodai csoportnak hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma van, ami sajátos, egyéni színezetet biztosít, s mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.

Az otthonosság érzését segítjük elő azzal, hogy minden gyermeknek tároló helyet biztosítunk, ahová saját eszközeit, játékait, a sétákon talált „értékeit" beteheti, önállóan nézegetheti és hazaviheti.

A gyermekek már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően végzik a mindennapi tevékenységet, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékos módszerrel gyakoroltatunk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, otthonról hozott szokásait.

A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk. Hagyományos rendezvényeinket úgy tervezzük, hogy a gyermekeket minél kevesebbet szerepeltetjük betanított direkt módon. Ünnepnapjainkon a nevelői élményközvetítés, a személyesség dominál. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet válasszanak, így gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, a motivációs állapotot.

A kicsik és a nagy óvodások együttműködtetésére több tevékenységet szerezünk, de figyelünk arra, hogy az azonos korú 5-6-7 éves gyermekek külön tevékenységeket is folytassanak.

A gyermek–gyermek, felnőtt–gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermekek pozitív kapcsolata csak akkor alakul ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója, s egyben társa a gyermekeknek. A jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet – határokkal együtt. A határokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára – egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket, amelyet a szülőknek is érthetővé, alkalmazhatóvá teszünk.

A felnőtt–gyermek kapcsolatában a „bátorító nevelés" elveit érvényesítjük:

- A felnőtt próbálja átélni - elsősorban azonosulással követni - a gyermeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni.
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri határátlépésnél vezessen be konzekvenciákat.
- A nevelőközösség alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktusfeloldó megbeszéléseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történtekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete

erősödjön.

- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt-gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás és a prédikálás.
- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt örömével jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.
- A felnőtt használja fel a humort (helyzet- és jellemkomikumot) a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

Ezeket az elveket nyilvánosságra hozzuk. Kitesszük a csoportok folyosójára, így sugalljuk az óvoda nevelési felfogását.

Az óvodapedagógusok félévkor elemzik, vizsgálják a gyermekek társas viselkedését, kapcsolatát (szociometria) és rögzítik a csoportnaplóban.

A fejlődés várható kompetenciái az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- az óvodát, társait és a körülötte lévő felnőtteket,
- a közösségi élet szokásszabályait, köszönés, udvarias megszólítás, megköszönés, tudakozódás, a csoport jelképrendszerét, szimbólumait, hagyományait stb.,
- a csoportban kialakított konfliktuskezelés szokásait,
- saját képességét ismeri, és azt természetesen elfogadja,

A gyermek képes:

- a viselkedés helyes szokásszabályainak betartására,
- felismerni, ha társainak segítségre van szüksége,
- együtt érezni a közösség tagjaival,
- konfliktusos helyzetben társával egyezkedni,
- a közösségért dolgozni,
- leküzdeni a felmerülő akadályokat, megvigasztalni társát,
- a sikertelenséget elviselni, a sikernek örülni, felismerni,
- önállóan, szabadon tevékenykedni a csoportszobában, mosdóban,
- önállóan dönteni, ha választási lehetőséget kap,
- a rábízott egyéni feladatokat önállóan, a szabályok betartásával megoldani.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez, a felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben nyilvánosságra hozza,
- segítőkész társaival, együtt érez a közösség tagjaival, érdeklődik társai, barátai iránt.
- figyelmesen meghallgatja a felnőttek és társai közléseit
- elfogadja a másképpen fejlődő gyermekeket, értékeli a sajátos nevelési igényű társainak sikeres próbálkozásait,
- örül saját és mások sikereinek,
- felelősségteljesen végzi a rábízott feladatokat,
- élvezi, érzi a humoros helyzeteket,
- boldogan várja az iskolába lépést.
- A gyermekeknek igényévé vált a helyes viselkedés szabályainak betartása. Egymást is megkérik a szabályok betartására.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Tudja saját képességét- külső, belső tulajdonságait, tudja értékeiket, de azt is meg tudja fogalmazni, mik a számára nehezebb tennivalók.

4.3 Napirend

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Az egész nap során érvényesítjük a folyamatosság, a rugalmasság elvét.

A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 óra, a legnagyobbaknál pedig 1 óra. A napirendben külön időpontot (pontokat) jelölünk meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire.

A napirendjavaslat korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítható.

	TEVÉKENYSÉG	
	Játék a csoportszobában	**J**
6.00 – 8.30	Személyes percek	
	Szabad játék	**Á**
8.30 – 10.30	Játékba integrált teendők, tevékenységek Egyéni testápolási teendők Folyamatos tízórai Egyéni verselés, együttes mesélés, dramatikus játék tevékenységek Kis létszámú, csoportos rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mikrocsoportos ének-zenei képességfejlesztés Kis létszámú, csoportos, környezet tevékeny megismertető és élményfeldolgozó tevékenységek	**T** **É** **K**
10.30 – 12.00	***Játék a szabadban***	
	Játékba integrált teendők, tevékenységek Kis létszámú, csoportos, környezet tevékeny megismertető élmény- és tapasztalatszerzések, séták Közös énekes játék, gyermektánc az udvaron Edzés egyéni teherbírás szerint: kocogás, futás	
12.00 -	Ebéd	
13.15 13.15 – 15.00 15.00 –15.30 15.30 – 17.00	Testápolási teendők Pihenés, altatás mesével, altatóénekekkel vagy zenével Egyéni testápolási tevékenységek Uzsonna ***Játék a csoportszobában vagy a szabadban*** **Játékba integrált teendők, tevékenységek** Közös zenés, mozgásos percek Egyéni fejlesztések Kis létszámú, differenciált tehetséggondozó műhelyek megtartása	**J** **Á** **T** **É** **K**

Egy héten egyszer – a közösen szervezett mozgás, mozgásos játék tevékenység miatt - a játékba integrált tanulás rendje felborul.

5. Nevelési programunk tevékenységkerete

5.1. Hagyományőrzés, népszokások

A hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását feladatunknak tekintjük. Beépítjük a nevelési folyamatainkba mindazon értékeket, amelyeket a környezet megőrzött vagy a folklór az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Olyan miliőt teremtünk, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves részeként van jelen a hagyományápolás. Így tovább él népünk kulturális gyökere, s óvodásaink is megismerhetik szépségét, értékét. Programunk olyan óvodapedagógust igényel, aki ragaszkodik népünk múltjához, képes azonosulni azzal.

Tudjuk a népszokások eredetét, ismerjük azok lényegét, hiedelemvilágát, jelképeit. Jártasságra tettünk szert a kézművességben, számos népi játékot, népmesét, népdalt ismerünk. Az óvónőink kórusa a gyermekeinknek szívesen ad elő az évszaki hangversenyeken, és a jeles napokon. Olyan zenei anyagot választunk, amelyek a népzenei értékeket közvetítik a gyermekek felé.

Lakóhelyünk hagyománya szerint tervezzük meg feladatunkat. A hagyományőrzés úgy marad fent, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, pedagógustól pedagógusig, szájról szájra hagyományozódik.

A hagyományőrző jeles napokat évszakokra bontva tervezzük meg. Az évszakokat a program szellemében ovigalériával nyitjuk, és ovikoncerttel zárjuk, ezzel is keretet adunk az évszakok ciklikus váltakozásának.

5.1.1. Jeles napjaink időrendi sorrendben

Az ősz jeles napjai:

- ♣ Szüret (szeptember 15-től)

A tél jeles napjai:

- ✳ Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
- ✳ Mikulás várás (december 6.)
- ✳ Karácsony várás (advent első napjától december 24-ig)
- ✳ Farsang (vízkereszttől hamvazószerdáig)

A tavasz jeles napjai:

- Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
- Május 1.
- Pünkösd (húsvét utáni 50. nap)

Minden jeles napot projektszerűen tervezünk, amelyhez a gyermekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan változatos tevékenységet biztosítunk. A hagyományápolás tartalmát minden esetben a helyi tradícióknak megfelelően variáljuk.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszással, együtt munkálkodással, a tervezgetést örömtelivé, izgalmassá tesszük a várakozás időszakában. Maga az ünnep a külsőségeivel együtt sem merev, erőltetett, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttjátszást biztosít.

Szüret

A **3 – 4 éves** óvodásokkal hallgatunk énekeket, mondókákat a szüretről és a gyümölcsökről. Szemezzük a szőlőt, mustot kóstolnak.

A **4 – 5 éves** óvodásokkal megismertetünk egyszerű szüreti énekes játékokat. Gyűjtjük, válogatjuk az ősz gyümölcseit, játszunk a nagyokkal népi játékot, lehetőség szerint préselünk mustot, népzenére próbálhatják a táncos mozdulatokat.

Az **5 – 6 – 7** éves gyerekek szemezik, préselik a szőlőt. Tanítunk verset, mondókát, dalos játékot a szőlőről. Legyenek aktív részesei a szüreti mulatságnak, táncoljanak, énekeljenek, játszanak szüreti népi játékot az óvodapedagógusokkal együtt. Segítségünkkel készítenek termésekből egyszerű hangszereket (pl. dióhéj-pencergető, csutkamuzsika stb.)

Advent

Mikulás várás

Luca nap

Karácsony várás

A **legkisebb óvodásokat** megismertetjük az advent jelképeivel (koszorú, naptár).

A naptár alapján minden nap készülünk egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. Rövid dalt, mondókát vagy verset mondunk a Mikulást és a Karácsonyt várva.

A gyermekek szüleiknek készítenek egyszerű ajándékot. A vízbe tett cseresznyeágat, az ültetett Luca – búzát folyamatosan figyelemmel kísérjük. Megismertetjük őket a karácsonyi népszokásokkal, segítségünkkel készítenek egyszerű fenyődíszeket az otthoni karácsonyfájukra.

A **nagyobb óvodások** az adventi naptár és a koszorú elkészítésében segítenek. Naponta megnézzük mi a feladatuk az adventi naptár szerint. Vízbe tesszük a cseresznyeágat, ültetünk Luca búzát, mártunk gyertyát, fényesítünk almát, festünk az ablakra, mézeskalácsot készítünk, fenyődíszeket nehezebb technikával. A Mikulás és a Karácsony előtt tanítunk egy ünnepi köszöntő verset, mondókát, éneket. A gyermekek esznek almát, mézes diót, meggyújtják a gyertyát.

Az **5 – 6 – 7 éves** gyermekek önállóan, segítségüket kérve készítenek adventi naptárt és koszorút. A kijelölt feladatokból naponta bontunk ki egyet és megoldják azt. Tanítunk mondókát, verset a Mikulás és a karácsony köszöntésére. Megfigyeljük az időjárás változásait.

Főzünk szaloncukrot, készítünk asztaldíszeket, öntünk gyertyát. Az ünnepi készülődés étkezési szokásait megismertetjük: sütünk tököt, gerezdelünk almát, törünk diót. Gyúrunk, sütünk, díszítünk mézeskalácsot. Szüleiknek, testvéreiknek ajándékot készítenek. Megismerik a Betlehemes dramatikus játékot.

Farsang

A **3 – 4 évesekkel**, egyszerű technikával díszítünk papírálarcot, a gyermekek jelmezbe öltöznek, ha van kedvük, utánozhatják táncos mozdulatainkat.

A **4 – 5 éves** gyerekekkel díszítünk farsangi álarcot, gyűjtünk tombola tárgyakat, részt veszünk farsangi játékokban, tanulunk egyszerűbb dalt vagy mondókát a farsang köszöntésére. Hallgatunk tréfás mesét, éneket, verseket.

Az **5 – 6 – 7 éves** gyerekekkel tanítunk farsangi éneket, bálba hívogató mondókát. Segítenek maszkjuk elkészítésében, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében. Részt vesznek a tombola húzásában, hívogatják a kisebbeket a mulatságba.

Húsvét

A **3 – 4 – 5 éves** gyermekekkel tanítunk locsolóverset, segítségünkkel fessenek tojást. Ismerkednek a locsolkodás szokásaival. Locsolkodnak, és részt vesznek a tojás-játékokban.

Az **5 – 6 – 7 évesekkel** tojást írunk viasszal, díszítjük a csoportszobát. Az ablakot festéssel díszítjük. A locsoláshoz, komáláshoz, komatál küldéshez tanítunk mondókát, körjátékot. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvónőket, a lányok tojást készítenek a fiúknak maratással vagy karcolással. A gyerekekkel süteményt sütünk a komáláshoz, komálnak a kisebbek csoportjában.

Május 1.

5-6-7 éves gyerekek elkészítik a májusfa díszeit. A felnőttek segítségével a fiúk feldíszítik a fát. Az óvoda gyermekei körbetáncolják a május fát, tavaszi körjátékokat énekelve.

Pünkösd

A 3-4 évesek figyeljék meg a nagyok készülődését. A pünkösdről hallgassanak mondókákat, óvodás énekeket, nézzenek olyan képeket, amelyek a pünkösdölést bemutatják.

Az **5-6-7 évesek** az óvodapedagógusok közreműködésével készüljenek a pünkösdölésre, hogy csoportról csoportra járva bemutathassák a pünkösdi népszokást. A pünkösdi király-királyné választásába a felnőttek is kapcsolódjanak be. Fonjanak mirtuszkoszorút a királynénak. A versenyjátékokat, ügyességi játékokat közösen tervezzék meg. Népzenére próbálgassák az egyszerű táncos lépéseket és fedezzék fel az esztétikus térformák szépségét a táncházi programon.

A néphagyományok tartalma az egyes tevékenységekben	
Vers, mese, dramatikus játékok	Ölbeli játékok, mondókák, népmesék, szólások közmondások, rigmusok, névcsúfolók, találós kérdések

Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, zenehallgatás	Mondókák, énekes gyermekjátékok, gyermektáncok népdalok, hangszeres népzene
Rajzolás, mintázás, festés, kézimunka	Tárgykészítő népi játékok, sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács-sütés, nemezelés
Mozgás, mozgásos játékok	Ügyességi és sportjátékok
Környezet tevékeny megismertetése	Időjóslások gyűjtése a jeles napokhoz (Az óvodapedagógusok e tevékenység keretén belül egy, két- és négyhetes projektekben dolgozzák ki az összes jeles napot, hogy az ünnepre felkészülhessenek.)

5.2. Művészeti jeles napok

Évszaki ovigaléria

Az évszakonként megrendezésre kerülő **ovigaléria megnyitók**, amelyekre különböző művészeti ágak helyi képviselőit kérjük fel Pl: festőt, szobrászt, keramikust, fafaragót, mézeskalács készítőt. A kiállítók anyagai tükrözik az évszakok és a jeles napok jellegzetes jegyeit, tartalmait.

Évszaki ovikoncert

Az évszakokat **ovikoncertekkel** zárjuk, amelyekre meghívjuk a művészeti iskola diákjait, a helyi kórusokat, zenészeket. A koncertek zenei anyagát úgy válogatjuk, hogy azok kapcsolódjanak a jeles napok és az évszakok jellegzetes tartalmaihoz, befogadhatóak, élményt adóak legyenek óvodásaink számára.

5.3. Óvodánk hagyományos ünnepei, rendezvényei

Állatok világnapja (október 4.)

A nagycsoportos óvodásoknak buszos kirándulást szervezünk a miskolci vadasparkba. A kisebbek az óvoda udvarán, vagy családoknál ismerkednek a körülöttünk élő állatokkal.

Adventi barkácsoló délután

Karácsony előtti időszakban minden csoport kézműves, barkács délutánra hívja a szülőket, ahol ünnepi asztaldíszeket, karácsonyfa díszeket, az adventi vásár portékáit készítik el.

Adventi vásár

Ezen a délutánon az óvoda folyosóit vásári hangulat jellemzi. A csoportok a szülők segítségével kínálgatják portékáikat, a gyerekek szívesen válogatnak a mézeskalácsok, díszek, édességek, játékok között.

Március 15.

Az ünnepre készülődve a gyerekekkel énekeket, dalokat, verseket ismertetünk meg. Megemlékezünk Petőfi, Kossuth, Széchenyi tetteiről. Elkészítjük a nemzeti jelképeinket, felkeressük településünk emlékhelyét.

Egészség nap (április eleje)

A napot reggeli közös tornával kezdjük, ezt követően a gyermekek gyümölcs- illetve zöldségsalátákat készítenek a csoportjaikban, majd ezek elfogyasztása után különböző ügyességi feladatok várják őket az udvaron.

Húsvétváró

Ezen a délutánon készítjük el a gyermekekkel és szüleikkel az ünnepi asztal díszeit, a locsolkodóknak szánt tojásokat.

Föld napja (április 22.)

Virágokat, fákat ültetünk a kiskertjeinkbe, amelyeket folyamatosan gondozunk, ápolunk a gyerekek segítségével.

Anyák napja

Ízlésesen feldíszítjük óvodánk kis fejlesztőszobáját. A gyermekek meghitten felköszöntik édesanyjukat versekkel, dalokkal. Megajándékozzák őket virággal és apró ajándékkal, megkínálják szüleiket, nagyszüleiket az általuk készített süteménnyel, teával.

Gyermeknapi népi játszótér

Népi fajátékokból rendezünk játszó-délutánt a gyermekeknek és családjaiknak az óvoda udvarán. A rendezvényt táncház zárja.

Nagycsoportosok búcsú kirándulása

Június elején az iskolába induló nagycsoportosaink számára buszos kirándulást szervezünk, ami az utolsó közös kirándulásuk az óvónénikkel, társaikkal, mielőtt kirepülnek az óvodából.

Tehetség gála, óvodai búcsúzó

A Tehetséggálán a tehetségműhelyeink mutatkoznak be, zenés gimnasztikával, mese dramatizálással, körjátékkal, gyermektánccal, kiállítással. A rendezvény második felében a gyermekek versekkel, dalokkal elköszönnek óvodájuktól, tásaiktól, az óvoda dolgozóitól.

6. Programunk tevékenységformái

6.1. Játék

A játék a gyermekek leghatékonyabb és legfontosabb alaptevékenysége. Önálló, céltudatos, szabadon választott tevékenysége, mely biztosítja számára a szabad önkifejezés lehetőségét.

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység **célja:**

a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. A játékban megélt intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyai és ötletei valósulnak meg, bontakoznak ki. Továbbá sokrétűbb tájékozódó, tapasztalatszerző, érzelmekkel gazdag tevékenységgé váljon a játék, és a játékba integrált

tanulás.

Feladatunk:

- A játéktevékenységhez szükséges feltételek biztosítása.
- A 3 – 6 – 7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének folyamatos gazdagítása, a gyermekek egyéni igényeinek és sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek szókincsének, beszédkészségnek, kommunikációjának fejlesztése, gazdagítása a játékszituációkban.
- Játéksegítő, játékirányító metódusok alkalmazása szituációktól függően.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

(derűs, alkotó légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, élmények)

Kreatív, alkotó légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközzel jelenítik meg azt, milyen helyet választanak és mennyi ideig tart a játékuk. Megteremtjük mindezekhez a feltételeket. Az alkotó légkört tovább fokozzuk a kellő időben nyújtott segítséggel, megerősítéssel, ötlettel. A csoportban csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, az alkotó cselekvést, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását. A kreatív légkörrel segítjük az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során arra törekszünk, hogy a gyermekek feszélyezettség nélkül tudjanak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani. Az óvodapedagógus jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Az óvodapedagógus őszinte játéka, játszóképessége, mély átérzésre, átélésre serkenti a gyermekeket. Ezért domináljon kommunikációjában a hitelesség, a kreatív megnyilvánulás, a játékokhoz illeszkedő frappáns kooperáció, empatikus magatartás, és a „mintha" helyzetek kongruens megélése, amely nem csak a tettetésig jut el, hanem a mély átélésig.

Az oldott légkör megteremtéséhez minél gyakrabban használunk humoros kifejezéseket, tréfás szavakat, észrevesszük a környezetben spontán megjelenő helyzetkomikumokat. A

játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerző, elmélyült gyermeki játékot, a feltételt teremtő tevékenység mellett az igény szerinti együttjátszásra, támogató, serkentő magatartással, indirekt reakciókkal ösztönzi, segíti a gyermekek játéktevékenységét. Az óvodában előtérbe helyezzük a szabad játék túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentősége a napirendünkben is érvényesül, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.

A különböző típusú **játékokhoz nélkülözhetetlen helyet**, teret a gyermekek szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, segítségünkkel alakítják ki. A csoportszobákban helye van a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített „kuckóknak". Esztétikus és meghitt **mesesarkot** alakítottunk ki, amely egyúttal a dramatikus játék, bábozás, meséskönyv nézegetés helye. Itt adunk helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek kincses ládájának is.

A rajzolásnak, festésnek korongozásnak, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak is megvan **a rajzos alkotó tere**, állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök a játékidőben a gyerekek rendelkezésére állnak.

A művészeti nevelés kiemelt szerepe miatt állandó tere van a zenei képességeket fejlesztő „**Zenei kuckónak**" is, ahol a gyermekeknek biztosítottak a zenei játékhoz a dallam- és ritmushangszerek, énekes könyvek, zenei albumok, amiket szabad játéktevékenységükben is folyamatosan felhasználhatnak.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó tapasztalatszerzések során összegyűjtött tárgyak, termések, növények, képek, a kincseket őrző **„Környezetünk értékei"**, térben kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek el különböző szempontok alapján. Ide kerülnek a környezeti projekttevékenység gyűjtőmunkái, amit a szabad játéktevékenységben minden gyermek alkotó módon felhasználhat.

Kisméretű építőteret/tereket biztosítunk a gyermekek részére, ahol egyedül, párban, hármasban együttműködve, közös alkotásokat tudnak létrehozni. E terekben annyi építőkockát találnak a gyermekek, amennyit be tudnak építeni a tervezett alkotásukba.

A gyermekek rendelkezésére áll még egy kisméretű **családi szoba**, ahol néhányan megtervezhetik a „papás-mamás" játékot: a főzést, étkezést, a gyermekek gondozását,

altatását. E teret a gyermekek családi fotói díszítik, hogy a szülők mosolyára vágyó gyermekek, napközben is megpillanthassák szüleiket.

Egyéb szerepjátékoknak nincs állandó helye, mert azt a gyermekek saját fantáziájuk szerint, a csoportterem bármely szabad részében, önállóan megtervezhetik, felállíthatják. Az összegyűjtött szerepjáték-kellékeket, szerepjátékonként, játéktartó dobozokban tároljuk, hogy könnyen szállítható legyen. Így elérhető, hogy a fodrászos, kozmetikus, gyógyszerész, illatszer árus, gyümölcsboltos, háziorvos, újabbnál újabb feltételű játékot szervezhessen, építhessen ki a„vevők" szolgálatára.

Az új szerepjátékok bevezetését mindig megelőzi az élmény és tapasztalatszerzés.

A csoportok játékterei növelhetők a **párhuzamos játékterek** létrehozásával, az arra alkalmas folyosókon, öltözőkben, ahol az óvodapedagógus biztosítani tudja közvetett ellenőrzését. A páros játékokat differenciáltan, az 5-6-7 évesek vehetik igénybe, akik a szabálytartásukat többszörösen bizonyították. Ez általában társasjáték, sakkjáték vagy célba dobó játék.

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért arra ösztönözzük őket, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében segítjük az udvari szerepjátékok kibontakozását (pl. népi játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb.).

A játékhoz szükséges időt a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulásfelfogásunk jól szolgálja. A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékokkal játszhatnak egybefüggően, a játékok elrakása nélkül, több órán keresztül. Így óvodánkban a kisebb gyermekek szinte egész nap játszanak, egyedül, egymás mellett, néha összeverődve, kivéve a tisztálkodás, alvás és étkezés idejét.

Az 5-6-7-éves gyermekeknek az óvodapedagógus biztosítja a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan értékes tulajdonságok, mint az állhatatosság, kitartás képessége, kialakulhassanak bennük.

A kreativitásra ösztönző játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyekkel gazdagítjuk a gyermekek elképzeléseit. A játékhoz olyan eszközöket biztosítunk, melyek ízlésesek, praktikusak, alkotó készséget fejlesztik, színesek, jó minőségűek, egyszerű

félkész játékok. A játékeszközöket úgy választjuk meg, hogy minden esetben alkalmazkodjon a gyermekek életkori és egyéni képességeihez. A kisebb gyermekek játékához sok eszközre van szükség. Elsősorban a gyakorló játékhoz, melyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit, másodsorban a hagyományos szerepjátékokhoz szükséges kellékek (papás-mamás, fodrászos, orvosos stb.), amelyek ösztönzik a gyermekeket az élmények, tapasztalatok többszöri átélésére, harmadsorban az esztétikai neveléshez (vers, mese, dráma, ének, rajzolás) szükséges kellékek.
A nagyobb gyermekeknek bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal és a logikai, értelmi képességfejlesztő játékokkal.
A gyermekek a környezetükből szerzett **tapasztalatok**kal, **élmények**kel gazdagítják a játék tartalmát. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékban is átélhessék.
Programunkban kiemelt szerepet kapnak a mikro csoportos séták, kirándulások. Ezek fejlesztő hatása megmutatkozik a gyermekek tapasztalat-gazdagságában.

A 3 – 6 – 7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének folyamatos gazdagítása, a gyermekek egyéni igényeinek és sajátosságainak figyelembevételével.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában érhető utol, vagyis a **gyakorló játék.** Ezért lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy megismerjék az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, mert a véletlen cselekvéshez kapcsolódó „AHA" élmény sokféle felfedezési lehetőséget tartogat számukra. Ezzel az örömérzéssel adunk alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Ezekkel a tevékenységekkel fejlesztjük a szem – kéz koordinációt, kezesség – szemesség kialakulását, hatnak a laterális dominancia kialakulására. Érdeklődéssel kísérjük a

gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat. Segítjük a gyermekek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szerepjáték.** Szervezünk, és szerepeket vállalunk, hogy a különböző szerepek megformálása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában teret kap a feltételek biztosítása, a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, ezek mindegyike egyszerű mozzanatokat jelenít meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek szerepvállalását indirekt módon segítjük, hogy a szimbólumok, a „mintha" helyzetek minél gyakrabban megjelenhessenek. A rendszeres, többször ismétlődő meseélménnyel ösztönözzük őket a **dramatikus játékra, bábozásra**. A mesék megelevenítésében résztvevők vagyunk, modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben minél több kelléket használunk a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében. A bábozás először előadásunkkal jelenik meg. Van a csoportnak **szeretett bábja**, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömüket, bánatukat. Ezt a bábot is a többi közé helyezzük, a gyermekek játszhatnak vele, tapogatják, megszeretik.

Arra törekszünk, hogy a gyermek a **konstrukciós játék**ában minél gyakrabban élje át az „én készítettem" alkotás örömét, mely eredményezi a sokféle formájú játékelemből kialakított forma-, szín-, térvariált gazdagságot.

A konstrukciós játékhoz kapcsolva is megjelenítjük a **barkácsolást**, elsősorban az általunk barkácsolt kellékek készítésével, amit a gyermekek aktív bevonásával hozunk létre. Olyan nyugalmas udvarrészt biztosítunk, ahol szabadon kezdeményezhetik az egyszerű szabályokhoz kötött népi játékokat, énekes játékokat, ügyességi játékokat. Felajánlunk **szabályjátékot**, amit a gyermekek könnyen elsajátítanak, szabályait betartják és szívesen, önállóan is kezdeményezhetnek. Ilyenek a logikai játékok, társasjátékok, mozgásos ügyességi játékok, amelyek kiválóan fejlesztik a gyermekek matematikai alapképességét.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése a játékszituációkban

A játékkal számtalan lehetőséget teremtünk a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására. Fogalomhasználatunk pontos, érthető a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó. Beszédünk modellértékű a gyermekeknek a szókapcsolatok, a kommunikáció, a nonverbális jelzések (mimika, gesztus), a beszéd hatáselemeinek (hanglejtés, hangsúly, hangerő, ritmus, dallam, szünet) megfigyelése tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást leginkább a dramatikus játékkal segítjük elő. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékok adnak mintát az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb…).

Játéksegítő, játékirányító metódusaink alkalmazása

A játéksegítő metódusaink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetében, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, irányításunk játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótársakként veszünk részt.. Ebben a játékhelyzetben támogatók, engedők és elfogadók vagyunk. Segítünk azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények. Beavatkozunk a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, nyugodt játékát.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a játéktevékenység csoportban elfogadott szabályait,
- a játékok helyét; a játékok megóvására vonatkozó tudnivalókat.

A gyermek képes:

- önállóan, érdeklődésének megfelelő játékot választani
- önállóan eldönteni, hogy kivel és mivel játszik;
- szerepjátékot, konstrukciós játékokat játszani, bábozni, meséket megeleveníteni, építményeket létrehozni, barkácsolásban rész venni, különböző szabályjátékot a csoportban elfogadott norma szerint játszani;
- elmélyülten, állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában részt venni;

- ❖ önállóan megteremteni a kitalált játékához szükséges helyet és eszközt;
- ❖ kreatív játéktevékenységet folytatni, a játékához félkész eszközöket készíteni az óvodapedagógus segítségével, és azt felhasználni;
- ❖ az együttműködés normáit betartva, együtt játszani kisebb csoportokban; a társaival.

A gyermek attitűdjére jellemző:

- ❖ kíváncsi mások kreatív játéktevékenységére;
- ❖ élvezettel hoz létre bonyolult építményeket, konstrukciókat, és abban tud gyönyörködni;
- ❖ játéktevékenységekben együttműködő, segítő, figyelmes társ;
- ❖ interakciója színes, kedves, kulturált és érthető;
- ❖ sokszor jelét adja annak, hogy kijátszotta magát, és boldog a játéktevékenység végén;
- ❖ szüleinek gyakran beszél a játékélményeiről;
- ❖ igénye a több napon keresztül tartó játéktémában való elmélyülés.

6.1.1. Játékba integrált tanulás

A **játékba integrált tanulás** azt jelenti, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett **tevékenységek a játékidőkbe ékelődnek, tagozódnak** úgy, hogy nincs közben játékelrakás. Így a gyermekek a tevékenységek befejezése után, igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdeményezhetnek.

Az óvodai tanulás célja: a gyermekek ismereteinek, képességeinek, tanuláshoz való viszonyainak pozitív formálása bővítése, rendezése.

Programunk szélesen értelmezi a tanulást. A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és a teljes óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik a legtöbbet. A gyermekek örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak.

Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, ami a gyermek kérdéseire, válaszaira épülő

ismeretszerzését is magában foglalja.

Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a főszereplő, aki tetteivel, a legerősebb hatással van a gyermekekre. Később felerősödik a társak hatása is.

A programban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, amely számos probléma- és feladatmegoldás lehetőségét biztosítja a gyermekeknek.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

(3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas, csak az időkerete változik!)

	Hétfő	**Kedd**	**Szerda**	**Csütörtök**	**Péntek**
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers, mese, dramatikus játék Ének-zenei képességek fejlesztése	Vers, mese, dramatikus játék Rajz, festés, mintázás, kézimunka	Vers, mese, dramatikus játék	Vers, mese, dramatikus játék	Vers, mese, dramatikus játék Mozgás, mozgásos játék
Udvari játékba integrált tanulás	Énekes játékok, gyermektánc Futás, kocogás	A környezet tevékeny megismert. Futás, kocogás	A környezet tevékeny megismert. Futás, kocogás	A környezet tevékeny megismert. Futás, kocogás	Futás, kocogás

Délutáni játékba integrált tanulás	Egyéni fejlesztések	Zenés, mozgásos percek Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Zenés, mozgásos percek Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás formái

Kötelező	Mozgás, mozgásos játék
	Énekes játékok - gyermektánc az udvaron vagy tornateremben
Közvetve kötelező	Vers, mese, dramatikus játék
Kötetlen	Rajz, festés, mintázás, kézimunka
	A környezet tevékeny megismertetése
	Ének-zenei képességfejlesztés
	Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái

Együttes, közös tevékenységek	Vers, mese, dramatikus játék
	Énekes játékok, gyermektánc
	Mozgás, mozgásos játékok
	Futás, kocogás
	Zenés-mozgásos percek,
Mikrocsoportos	Ének-zenei képességfejlesztés
Kis létszámú csoportos	Rajz, festés, mintázás, kézimunka
	A környezet tevékeny megismertetése

Kis létszámú differenciált fejlesztések	Tehetséggondozó műhelyek
Egyéni fejlesztés	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett, játékos tanulás időkeretei korosztályonként, gyermekenként

Kor-osztály	Vers, mese, dramatikus játék	Ének, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás	Rajz, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játékok	Zenés-mozgásos percek	A környezet tevékeny megismertetése
3-4 évesek	Naponta 5-10'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 2x 3-4'	heti 1x 10-15'
4-5 évesek	Naponta 10-15'	heti 1x 15-20'	heti 1x 15-20'	heti 1x 15-20'	heti 2x 4-6'	heti 1x 15-20'
5-6-7 évesek	Naponta 15-20'	heti 1x 30-35'	heti 1x 30-35'	heti 1x 30-35'	heti 2x 5-6'	heti 1x 30-35'

A 3-4 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos tanulás időkerete maximum: 35'

A 4-5 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos tanulási időkerete maximum: 45'

A 5-6-7 évesek napi szervezett együttes, kis létszámú csoportos vagy mikrocsoportos játékos, tanulási időkerete maximum: 65'

Az 5-6-7 évesek , tanköteles korukat megelőző nevelési évben a napi szervezett iskolaelőkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenység minimum: 45'

Tehetségműhelyek hetente egy alkalommal szerveződnek 5-6-7-éves gyermekeknek, hetente egy alkalommal, időkerete: 30'

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek:

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. A játékosság, a felfedeztetés, vizsgálódás, kísérletezés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenik meg a tevékenységekben. Törekszünk módszertani kultúránk gazdag kiművelésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicséretet, pozitív megerősítést kapnak. Ezért az óvodapedagógusaink törekednek arra, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek konkrét, jó cselekedetét, tettét emeljük ki. Az óvodapedagógus alkalmazza a differenciált, árnyalt bátorító értékeléseket.

Alkalmazzuk a jutalmazás sokféle módszerét: simogatást, megerősítő pillantást, testbeszédet, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg vagy csoport előtt, és a szülőknek egyaránt.

Kerüljük a tárgyi jutalmak osztogatását. Az apró jutalmak örömet szereznek ugyan a gyermekeknek, de egyben elveszik a „természetes jutalom" értékét. Ezen kívül irigységet vagy fájdalmat okoz ebben a korban a gyermekek között.

A büntetés teljes mértékben kerülendő a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Törekszünk arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai.

6.2. Vers, mese, dramatikus játék (ONOAP Verselés, mesélés)

A tevékenység célja: a gyermekek erkölcsi szociális, esztétikai és intellektuális érzelmeinek gazdagítása, személyiség-fejlődésük, pozitív személyiségjegyeik megalapozása a csodákkal teli meseélményekkel, mesefeldolgozásokkal, és a mondókák, versek zeneiségével, rímeinek csengésével.

A mindennapi mesélés, mondókázás, verselés, és a mesefeldolgozásokban megjeleníthető művészetek komplexitása gazdagítsa a gyermeki szabad önkifejezés lehetőségét, a lelki harmóniát, amelyben a belső képalkotási folyamatuk megerősödik, óvodás szemléletük, világképük formálódik

Feladatunk:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása;
- 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez;
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő összeállítása

Az óvodás gyermekeknek bemutatható, megtanítható irodalmi alkotások között elsődlegesek a **népköltészet** csodái, mely a magyar népi kultúra gyökereit hordozza magában. **A népi gyermekköltészet** remekei közé tartoznak az ölbeli játék, népi mondókák, népi altatók, népi játékok, találós kérdések, közmondások, népmesék, amelyek mély érzelmet váltanak ki a gyermekekből.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. Az irodalmi anyagok kiválasztásában érvényesíteni kell a pedagógiai, pszichológiai, módszertani elveket, ha azt szeretnénk, hogy e tradicionális gyöngyszemek tovább éljenek az óvodában, és a gyermekek nagyon megszeressék és játsszák a mindennapjainkban.

A népi mondókák minden műfaji csoportja kedvelt az óvodáskorban. A kisebbekre mégis a legerőteljesebben az **ölbeli játékok** hatnak, melyet a szeretett óvodapedagógusaikkal és a nagy társaikkal együtt játszhatnak. Az óvoda minden napján biztosítani kell a gyermekeknek minden fajtáját, ezért minden óvodapedagógus folyamatosan gazdagítsa repertoárját, hogy bármikor jót tudjon játszani a gyermekekkel, különböző helyzetekben.

Az **egyszemélyes mondókák**: a napcsalogatók, esőüdvözlők, nyelvgyakorlók, nyelvtörők, állat- csalogatók is a kicsik kedvencei. Ebből is legyen nap mint nap élménye a gyermekeknek! A csoportos játékok dramatikus jellegű, párbeszédes műfajainak is ők

az élvezői. Mivel ezek könnyen tanulhatók, növeljük számukat a tervezés során. Az irodalom gazdag tárához tartoznak a **népi altatók** is, amely szívesen mondogatott az alvás előtt, a ritmikus szövege miatt. Ezek fokozzák a gyermekek ritmus iránti érzelmeit, és kialakítják a versszeretetüket. A nagyobb óvodásoknak is vannak mondókáik. Ilyenek a **kiolvasók**. A kiolvasók is meghatározott funkciójú mondókák, csak ezek mindig a játékok előtt, a játékokkal szoros kapcsolatban fordulnak elő. A gyermekek kiszámolással döntik el, ki legyen a hunyó, ki a kergető, ki álljon a kör közepén, ki melyik csapatba tartozzon stb. Ez a döntés a szerencsén múlik, ezért szívesen elfogadják a gyermekek. A **találós kérdések** mindig lelkesítik a nagyobb óvodásokat. Gyűjtsünk össze belőle egy csokorra valót, mert a hosszú őszi, téli tavaszi délutánokon, kedves szórakozása a nagycsoportos gyermekek.

A program szorgalmazza a **közmondások** megismertetését is. Az óvodapedagógusok negyedévenként egy-egy közmondás jelentéstartalmát is megismertetik a gyermekekkel, amelyiket a környezetük is használ. Így azt is megtanulják, mikor mondhatják egymásnak, testvérüknek, szüleiknek a népi bölcsességet.

Az óvodáskor személyiségfejlesztésének másik nélkülözhetetlen népköltészeti műfaja a **népmese**, amely a teljes óvodai életet behálózza. A népmese csodás elemekkel átszőtt alkotás, amelynek élménygazdagító és ízlésfejlesztő ereje megkérdőjelezhetetlen. Hatása, sikeressége az óvodapedagógus hozzáállásában rejlik. Hiszen, ha az óvodapedagógus lelkesen és tudatosan készül a mese előadására, szívében viszi magával a gyermekeknek, és belenéz a gyermekek szemébe, lélektől lélekig tud hatni. Minél többször megismétli a mesét, annál mélyebb hatással van a gyermekekre, s ha még azt is felvállalja, hogy feldolgozza a gyermekekkel a mese mondanivalóját, a gyermekek kiélhetik szabad önkifejezésüket. Az eredményes mesefeldolgozásokat az tükrözi vissza legjobban, ha a gyermekek a szabad játékukban újra játsszák, újra átélik a mesét. A mese kiválasztásához figyelembe kell venni a gyermekek fejlődéspszichológiai, érési sajátosságait, a gyermeki érdeklődés szakaszosságait.

A 3-7 éves gyermekeknek szóló irodalmi műfajok között helyet kapnak a **műköltészeti alkotások: a klasszikus és kortárs mesék, reális történetek és lírai vagy epikus elemeket tartalmazó gyermekversek**. Az óvodások életkori sajátosságaikból adódóan

igénylik azokat a reális történeteket is, amelyek róluk, az óvodáról, személyekről, környezetükről, eseményekről szólnak. Szerepeljenek a vidám, humoros versek, klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó versei is. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken, novellisztikus-realisztikus meséken át, épüljenek be a klasszikus tündérmesék, a tréfás mesék és műmesék a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják.

Az óvodapedagógus a nagyobbaknak olvasson bátran lírai műveket is, mert a gyermekek már megérzik a költői képek érzelmi kifejező erejét. A gyermekverseknek is nagy az érzelemformáló ereje. Az érzelem, meghittség, játék, ismeret, amelyet a vers ad, minden más érzelemtől, játéktól, ismerettől különbözik. A kisgyermek versélménye elsősorban a ritmushoz kötődik, és nem a vers tartalmához.

Az óvodapedagógusok évente, évszakonkénti lebontásban tervezzék meg az irodalmi anyagukat, hogy a sok lehetőségből a legszínesebb, leggazdagabb tervezettel rendelkezzenek a gyermekek „ah" élményeinek biztosításához.

A 3 – 6 – 7 éves korban kedvelt hagyományos és új művészeti komplex tartalmi formák, munkaformák és módszerek biztosítása a vers, mese, dramatikus játéktevékenység minőségének fejlesztéséhez

Az óvodába kerülő 3 éves gyermekek első igazi egyéni versélménye a mondókákhoz, **ölbeli játékok**hoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus, sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában.

A befogadás időszakában legyen minden gyermeknek a jeléhez kiválasztott **„én mondókám, én versem"** saját irodalmi anyaga, amit albumokba téve nézegethetnek vagy nyaklánc formában magukra ölthetnek. A gyermeknek annyiszor mondjuk el, ahányszor kéri a saját mondókáját vagy versét. A tapasztalat azt mutatja, hogy a gyermekek a saját versükhöz vagy mondókájukhoz nagyon ragaszkodnak, és ez az első,

amit megtanulnak az óvodában.

Az óvodapedagógus teremtsen minél több lehetőséget a **vidám rigmusok** korai megkedveltetésére. A gyermekek az óvodapedagógussal együtt sokszor ismételjék az **állathívogatók**at, **napcsalogatókat**, de sohase keltse ez bennük a gyakorlás érzetét.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Hogy ezt elérjük, egy **új tartalmi feldolgozást vezettünk be**. Egy mesét **kéthetes mesefeldolgozás**ban hozunk közel a gyermekekhez. Első héten a **mesehallgatás**é a főszerep, a második héten pedig a **mese feldolgozás**é. A tevékenység szervezett tanulási formája a **közvetve kötelező forma,** amely azt jelenti, hogy sohasem kötelezzük a gyermekeket, hogy egyszerre üljenek be a mesetérbe. Helyette, a szabad játékidőben, a mesetevékenység kiválasztott időpontjában az óvodapedagógus a gyermekeknek felteszi a meseszignálját, amely jelzi, hogy valami csoda történik majd a mesekuckóban. Ha az első ilyen találkozás jól sikerült, akkor nem kell biztatni a gyermekeket, maguktól is igyekeznek a csodát újból megélni. E feltételes reflex kialakítása különösen jól működik a vegyes csoportokban, mert a nagyobb gyermekek mintát mutatnak a csoportba érkező pici gyermekeknek, és kézen fogva csalogatják őket a mese meghallgatására. Az óvodapedagógus a mesekuckóba érkező gyermekeket folyamatosan elhelyezi a mesepárnákon, s mikor minden gyermek megérkezik a mesetérbe, meggyújtja a gyertyát, elvarázsolja a gyermekeket meseországba, és elmeséli a mesét. A gyertya addig pislog, míg a mese véget nem ér. A mese mélyítése érdekében mindennap történik valami. Például, minden nap megérkezik egy szereplő, s annak jelképes szimbólumai, amelyeket az óvodapedagógus elhelyez a mesekosárba vagy a mesetarisznyába vagy a meseasztalra, hogy ott legyenek a gyermekekkel, elővehessék és játszhassanak velük. A második hétre már tudják a gyermekek a mese történetét, ismerik a szereplőket, tudják, hogy mi a szerepük a mesében, milyen tulajdonságokkal rendelkeznek.

A második héten az óvodapedagógus a gyermekekkel együtt **kijelöli a mese színtereit**, és egyszerű szimbólumokkal meghatározza azokat, valamint a helyszíneken lejátszódó történetet minden gyermek kipróbálhatja. Arra is törekszik, hogy a szereplők felvegyék azt a megkülönböztető egyszerű leplet, fejdíszt, amiről minden gyermek felismerheti a mese

szereplőit. Mindennap gazdagodik a mese. Hol a mese hangjaival, amelyeket különböző eszközökkel létrehoznak, hol pedig a zenei aláfestő zenével, hol pedig a narrátorral, aki a teljes mesét összefogja. Ha ezzel készen van, már csak arról kell gondolkodni, melyik felnőttet, csoportot ajándékozzuk meg a meseszínházunkkal, kinek szeretnénk örömet szerezni a mi közös mesélésünkkel.

A mese továbbélése érdekében a mese kellékeit a mesekuckóban tartjuk, hogy a gyermekek a szabad játékukban is elővehessék, magukra ölthessék és eljátszhassák. Vannak mesék, amelyeket a gyermekek sokáig játszanak, de vannak olyanok, amelyek kevesebb időt élnek meg a gyermekek szabad játékában. Ezek pedagógiai tanulságként felhasználhatók, elemezhetők, hogy vajon miért lehet ez.

Az óvodapedagógus **a mese feldolgozásához használja** a **dramatikus játék módszereit,** amelyek mélyítik a mese erkölcsi mondanivalóját, és segítenek a gyermekeknek megszólalni a mese feldolgozásában. Ezek a módszerek erősítsék tovább a gyermekek mesetudatát, meseélményét, és ne legyenek öncélúak, a meséhez nem illő dramatikus játékok. Ezért érdemes mélyen foglalkozni a dramatikus játékok lehetőségeivel, hogy megtaláljuk azok helyét az óvodai nevelésünkben. A mesében a legfontosabb, hogy minden gyermek szereplője legyen a mese történetének, és ne kívülállóként lássa és hallgassa a társai játékát. A kiscsoportos gyermekek lehetnek virágok, bogarak, növények a mesében, akiknek nem feltétlen kell megszólalni, de részesei lehessenek a mese csodájának. Ez igazi beleélő lehetőséget, aktivitást ad nekik, és kibontakozási lehetőséget, hogy később eljuthassanak a mese bármely szereplőjének eljátszásához. E kéthetes meseformához olyan meséket kell kiválasztani, amelyek sokszereplősek és több helyszínen játszódnak, és az éves meseválogatás közben már az óvodapedagógus belelátja a megvalósítás, feldolgozás lehetőségeit. Minden óvodapedagógus a saját beleélő képességének megfelelően kreálja a feldolgozási módszereit a fontos céljának megfelelően, hogy a mese „ah" élményét tudja biztosítani minden gyermek számára.

Az óvodapedagógus a vers, mese, **dramatikus játékok** illusztrálásához csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

A dramatikus játékok lényegét alkotó „mintha"-szituáció létrejöttében, megélésében az egész személyiség részt vesz, külső és belső feltételeivel együtt. A dramatikus játék a valóságból és az irodalomból merített témák és történések megjelenítése, mely fokozza a gyermeki aktivitást, mélyíti az ön- és emberismeretet, kibontakoztatja a reproduktív és produktív fantáziát. A gyermekek a szerepjátékaikban kettős tudattal elevenítik meg a szereplőket. Ezek alkotó fantáziájuk segítségével kelnek életre, amelyhez különböző típusú dramatikus játékokat alkalmazunk. Ilyenek a kapcsolatteremtő játékok, azonosulásra építő lazító játékok, koncentrációs gyakorlatok, érzékelő gyakorlatok, mímes-improvizatív helyzetgyakorlatok stb.

A másik kiváló **mesefeldolgozó módszer a bábjáték**, amelynek lényege, az élettelen anyaggal az élet valóságának ábrázolása, megjelenítése. Olyan szereplési forma, amelyben pozitív hatások dominálnak, mint az önbizalom növelése, a fantázia kiszélesítése és a közösségi élmény. A bábozáskor csak a báb jelenik meg a színpadon, s nem a gyermek. Így a bábjáték során a félszeg, gátlásosabb gyermekek is szívesen szerepelnek. A komplex nevelő hatásokat a bábjáték módszere tökéletesen biztosítja, mert erős ingerhatású az azonosuláshoz, s megmozgatja a gyermekek képzeletét. A gyermekeket a bábjátékra is meg kell tanítani. Meg kell ismertetni őket a bábok különböző fajtáival, a bábmozgatás megoldásaival és a bábkészítéssel. A mesesarokban szükség van különböző fajtájú bábokra és bábparaványra, hogy a gyermekek szabad játékukban is elővehessék kedvenc bábfiguráikat. Legjobban azokat a bábokat kedvelik, amit ők készítenek. Ezért az óvodapedagógus minél gyakrabban tervezzen olyan kéthetes mesefeldolgozást, melyben a második héten a bábkészítéstől a mese bábos feldolgozásáig mindent átélhet a gyermek. Ezek fogják ösztönözni őket, hogy maguktól is bábkészítőkké, díszletkészítőkké váljanak. Az óvodapedagógusok szervezzenek a gyermekeknek rögtönzött és betanult óvodai bábjátékokat a nagycsoportos gyermekekkel, amelyeket meglepetésként mutassanak be a kisebb társaiknak, akiket mindig vonjanak be az előadás után a bábok mozgatásába. Jól előadhatók bábjátékkal a párbeszédes énekek, versek is, melyet érdemes kipróbálni a kisebb óvodásokkal is. A jól sikerült bábos mesefeldolgozások legyenek színfoltjai az óvodai ünnepeknek, rendezvényeknek is. Ne

feledkezzünk el tér- és fényjátékokról, valamint az árnyjátékról sem, amely különlegességével, nagy hatással van a gyermekekre.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek a nyugodt mesekuckóban lapozgassanak leporellókat, színes képeskönyveket, s hozzák el otthonról kedvenc könyveiket is, hogy megmutathassák egymásnak.

A kisebb óvodások ismerjenek meg 10-12 ölbeli játékot, mondókát, verset és 8-10 új mesét egy nevelési év alatt. A meséket dolgozzák fel a kéthetes megismerési folyamatban, hogy később is minél többször ismételgessék. A tervezett mondókákon, verseken és meséken túl az alvásidőben, olvassanak fel a gyermekeknek egy-egy népi altatót, verset vagy rövid mesét, hogy nyugodtan álomra hajthassák fejüket. Ezzel is gazdagíthatjuk a gyermekek irodalmi élményét. A nagyobb gyermekek már kevesebbet alszanak, nekik tervezhetünk folytatásos mesét is.

A nagyobb óvodásokban kialakul a mese, vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvodapedagógusok meséit. A gyermekek arcán megjelenik a belefeledkező áhítat, figyelő ámulat. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, kiolvasók ismételgetése. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához. A nagyobb gyermekek ismételgessék az előző években tanult verseket, meséket is, valamint tanuljanak 5-6 mondókát, 6-8 verset és 10-15 mesét dolgozzanak fel.

A *versek tanulását mikrocsoportos formában szervezzük* meg, ahol a gyermekek kiválaszthatják a megajánlott versek közül, hogy melyiket szeretnék megtanulni. A verstáblájukon jelölik a jelükkel, hogy melyik verset választották ki maguknak. A verseket az óvodapedagógussal egyenként ismételgetik, hogy a szövegfonetikai hatáselemeket, és a magyar hanglejtést alkalmazni tudják. Az óvodapedagógus lehetőleg ne szavaltassa a gyermekeket egyszerre. Kerülje az éneklő, kántáló közös versmondásokat. Ügyeljen a szavak gondos, tiszta ejtésére, a magyar beszéd hangsúlyozására. (Kivételt képeznek a ritmikus versek, mint pl. Weöres Sándor: Galagonya stb., amit ritmusa miatt, együtt is el tudnak mondani a gyermekek.)

Az irodalmi élményekből fakadó beszédfejlesztő módszerek sokszínűek. A nagycsoportos korú gyermekek fantáziája, szövegemlékezete egyre jobb. Ezért az óvoda

adjon a gyermekeknek próbálkozási alkalmat **a mese önálló elmondására.** Ezt a módszert a kéthetes mesefeldolgozás utolsó napjára is tervezhetjük, amikorra a nagycsoportos gyermekek az újraalkotó fantáziájuk segítségével felelevenítik a már ismert mese történetét. Ennek a módszernek jelentős nevelőértéke van: folyamatos beszédre nevel, és beszédbátorságot ad a mesélőnek.

Vannak olyan kreativitást fejlesztő mesemódszerek, amelyeket jó szívvel ajánlhatunk **a nyelvi tehetségműhelyek programjába.** Ilyen az óvodapedagógus által elkezdett **mese folytatása,** amely lehet egy jól ismert mese is, amit közösen mesélünk el egy labda továbbadásával, de lehet egy új mese kitalálása. A gyermekek kreativitását erősíti meg, ha egy kedvenc **mesehősről új mesét** találunk ki. Az is izgalmas lehet, ha különböző eszközöket teszünk a mesebőröndbe, amiről új mesét kellene kitalálnunk. A **meseátstrukturálás** is kreativitást igényel, amely új cselekményfordulatok, új szereplők beépítését jelenti a mesébe, s ez által ismét egy átkreált mese keletkezik. Kipróbálhatjuk a **mese mimetizálását** is, akár a kéthetes mesefeldolgozás során, de a tehetségműhelyben is, amikor a mese cselekményét mozgással kifejezhetjük. A közösen kitalált meséket nevezzük el **„mi mesénk"**-nek. Ezeket érdemes hang- és képfelvétellel rögzíteni, amit elajándékozhatunk a gyermekek szüleinek.

A gyermekek szeretik **rajzban is kifejezni** a vers és/vagy a mese történetét. Ezekből készítsenek közösen mesekönyvet. Az auditív élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad a sokszori ismétlésre, a mesék felelevenítésére. Ezért a gyermekek által készített meséskönyveket tartsák a mesebirodalmukba, hogy minden gyermek elővehesse, és abból mesélhesse el a feldolgozott mesét.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versek, mesék és a dramatikus játékok segítségével

A nyelvi-kommunikációs képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, melyet az óvodapedagógus utánzásra késztető, szemléletes, képszerű bemutatása teremt meg. Az óvodapedagógus magával ragadó meseelőadása a záloga annak, hogy **az irodalom nyelvi- stilisztikai** eszközei nagymértékben fejlesszék a gyermeki **beszédet és a kommunikációt.** Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják **a szavak helyes**

kiejtését, a tiszta beszédhallást. A népi mondókák és gyermekversek ismétlése hatásosan segíti a **beszédészlelés és beszédmegértés** fejlődését. A gyermekek ezen irodalmi műfajok segítségével **gyakorolják a helyes légzést, a helyes ejtést, artikulációt**, egyes beszédhangok, hangkapcsolatok törvényszerűségeit, mint a hasonulás, összeolvadás, rövidülés, hangkiejtés stb.

A versek ismétlése alkalmat teremt a gyermek számára **a beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés gyakorlására**. A dramatizálható népi mondókák, népmesék felkeltik a **gyermekek beszélőkedvét, beszédfantáziáját, a beszédindítást**. A gyermekek megtanulhatják a fonetikailag változatos felépítésű, muzikális szavakat, a szófajok legkülönfélébb változatait, a hangok stílusjegyeit, azok érzelemkeltő hatásait, színeffektusokat közvetítő szavakat, szókapcsolatokat, a hangfestő-, hangutánzó-, rokon értelmű igéket, ikerszavakat, valamint **a nyelvi komikum, humor verbális példáit**.

A népköltészeti alkotásokból, a népmesékből a gyermekek sok új **régies-népies fogalmat** ismerhetnek meg, hiszen a népmese a magyar nyelv kincsestára. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket, a dramatikus helyzetek pedig lehetőséget adnak **a társalgási kedv fokozására,** a szerepek megformálására és az önálló mesemondásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, verseket, meséket;
- mesélés, bábozás, dramatikus játékok szokásait, szabályait;
- a mikrocsoportos és egyéni verstanulás kialakított szokásait, szabályait;
- a vershez, meséhez kapcsolódó hívó képeket.

A gyermek képes:

- a hívóképek alapján önállóan felidézni az egyszerűbb verseket, rigmusokat;
- a meséket helyes artikulációval és jó szövegfonetikai hatáselemekkel elmondani;
- figyelmesen mesét hallgatni;
- meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással kifejezni;
- aktívan, cselekvően részt venni a mesefeldolgozásban;

- a „mi mesénk" megkezdett gondolatmenetét folytatni;
- az átváltozás eszközeit, díszleteket, a félkész játékeszközöket használni;
- elfogadni önmagát, társait különböző szerepekben;
- mesék jeleneteit rajzban kifejezni;
- egyszerű bábokat készíteni.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- örömmel ismételgeti a verseket, rigmusokat,
- várja, igényli a mesehallgatást,
- örömmel mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kisebb gyermekeinek
- ötletei vannak a mesefeldolgozáshoz, amely láthatóan boldoggá teszi őt;
- a kitalált mesék „AH" örömmel töltik el;
- mosolyra derül helyzet- és jellemkomikumokon, szójátékokon.

6.3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc, zenehallgatás

(ONOAP Ének, zene, népi játék, tánc)

A tevékenység célja: a zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése az ölbeli játékokon, közös éneklésen és a közös énekes gyermekjátékokon-táncon keresztül, amely a zene szép magvával felkelti a gyermekek zenei érdeklődését.

Az érzelemgazdag tevékenységen keresztül a gyermekek zenei képességfejlesztése is megvalósul, mely utat nyit a zenéhez való mélyebb, pozitív viszonyulás kialakulásához.

A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely a nemzeti, nemzetiségi, etnikai hovatartozás figyelembevételével is formálja a gyermekek zenei ízlését, és nagymértékben befolyásolja esztétikai fogékonyságát.

Feladatunk:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása.

- A 3-6-7 éves korban tervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív, játékos módszerekkel;
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása;
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a zenei tevékenység segítségével.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekeket „csak tiszta forrásból" tápláljuk, neveljük, hogy megismerhessék saját zenei anyanyelvüket. Az óvoda felel azért, hogy e minőségi kultúrát a gyermekek magukba szívhassák. Az óvodában nincs helye az igénytelen és a szórakoztató ipar által ontott zenének.

A zenei anyagok kiválasztása több szempont alapján történik. Elsők között szerepel az életkornak és a csoport fejlettségének megfelelő zenei anyagok kiválasztása, melybe beletartozik a zenei hangkészlet, dallamfordulatok, játékformák tudatos megválasztása. Ezt követi az évszaknak megfelelő zenei anyagok összegyűjtése, mivel a tervezésünket az évszakok és a jeles napok tartalmi köre határozza meg.

A **kisebb gyermekeknek** kezdetben **az ölbeli játékok** szereznek igazi örömet, zenei élményt, amelyet a felnőttekkel együtt közösen játszanak „anyaöl melegében," szemtől szemben. Legyenek ezek között arc-, kéz-, ujj-, lábjátékok és lovagoltatók, amelyben a gyermekek elsősorban a mozdulatokat és a ritmikusság jelenlétét élvezik. A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme e tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A vegyes csoportokban a felnőtt szerepét később utánozzák a gondoskodó típusú nagyobb gyermekek, akik kezdetben feszélyezetten, de később nagy szeretettel, odaadással babusgatják a kisebb óvodásokat. Az ének-zenei nevelésükben is megjelenik **„az én mondókám, énekem"** személyes művészeti ajándék, amit az óvodapedagógus a befogadás első napján ajándékoz minden egyes kis óvodásnak. A saját éneküket olyan sokat énekeltetik az óvodapedagógusokkal együtt, hogy a féléves befogadás végén ez az első mondókája/éneke a gyermeknek, amit el tud önállóan énekelni/mondani a szüleinek és a nagyszülőknek.

A kisebb gyermekekben a **mondókázás** is nagy örömet vált ki, amelyben a ritmus,

lüktetés, hangsúly, szöveg, mozgás, hanglejtés közvetít erős érzelmeket a közös játékban. Ezeket álló helyzetben vagy ülve mondogatják, figyelve egymás játékos mozdulatait. Tudnunk kell, hogy a mondókák zenei értéke egyenlő a gyermekdalokéval!

A **kisebb gyermekeknek** egyszerű, 2-3-4 hangból álló olyan gyermekdalokat válasszunk ki, amelyek 2-4 motívumból állnak. A gyermekdalokhoz is igyekezzen az óvodapedagógus mozdulatokat kitalálni, mert akkor élvezetesebb a gyermekeknek a játék. E gyermekdalokat rendszerint jeles napokra, ünnepek köszöntésére tanulják a gyermekek. Egy-egy **komponált gyermekdal** megtanítása elég erre a célra, inkább ismételjük az előző évben tanult ünnepi köszöntőket is. Ne feledkezzünk meg az igényes műválasztásról!

A gyermekek legkedveltebb zenei anyaga **az énekes játékok, amelyeket** a kicsik állókörben, játékos mozdulatokkal már el tudnak játszani. Vegyes csoportban arra is lehetőség van, hogy akár kétféle játékkal játsszunk egy játékot. Így az óvodai korosztályok mozgásképességét figyelembe tudjuk venni.

A **nagyobb gyermekeknek** is teremtsen az óvodapedagógus továbbra is olyan helyzetet, hogy minél gyakrabban játszhassanak ölbeli játékokat, és **mondogathassanak mondókákat** a kisebb gyermekekkel együtt. Ők már képesek arra, hogy **nehezebb** pentaton vagy dúr hexachord **hangkészletű, dallamfordulatokat megtanuljanak**, és a nyolcad, negyed ritmusértékeken túl a szinkópát és a triolát is megismerhessék. Az énekes játékok mozgásanyaga is összetettebb lehet. A megismert csigavonalat, hullámvonalat, szerepcserére épülő játékokat, felválthatják a leánykérő- lakodalmas, kapus, hidas játékok és az alakoskodó, huncutkodó, egymást megtréfáló játékok.

A **zenehallgatáshoz** az óvodapedagógus olyan műveket válogasson, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a nemes, értékes zene iránt. Az óvodapedagógus elsősorban élethelyzethez, szituációkhoz kapcsolva tervezze meg a zenei élményközvetítést. A programunk sok lehetőséget teremt zenehallgatásra. Óvodáinkban már reggel halk, finom, nyugtató hatású zene várja a szülőket, gyermekeket, hogy a reggeli feszült állapotot lazítani tudjuk. A negyedévenként megszervezett **ovikoncertek** is azt szolgálják, hogy zenei élményhez jussanak a gyermekeink, amit az óvodában mindenképpen a zenéhez legjobban értő óvodapedagógus tervezzen meg, és vezessen le. Az óvodai

gyermekkoncerteknek akkor van értelmük, ha mértéktartóak. Óvakodnak az új lehetőség adta túlzásoktól, s attól, hogy a zenehallgatás a nevelést csupán didaktikusan kiegészítse. A gyermekek élethelyzetben éljék át a zenehallgatás csodálatát, mint például a népi altató mondókákat, énekeket az ebéd utáni szendergés idején énekelgessük nekik, vagy ha fáradt a hangunk, akkor klasszikus vagy népi hangszeres bölcsődalok lejátszásával altassuk el őket. Az óvodapedagógusok zenei élményként minél többször énekeljenek népdalokat, hiszen az óvodai zenehallgatás gerince is a népdalkincs, mert mesélő, párbeszédes, cselekményes, a gyermeki lélekhez közelálló. Ugyanezt mondhatjuk a rokon- és más népek dalairól is. Bátran válogathatunk a zenehallgatási könyvünkből magyar és külföldi énekes, hangszeres műzenei szemelvényeket, kánonokat, és az óvodás gyermek befogadóképességének megfelelő kétszólamú énekes és hangszeres darabokat.

A 3-6-7 éves korban tervezhető zenei képességek fejlesztése kreatív, játékos módszerekkel;

Az óvodások zenei képességfejlesztését akkor tudjuk jól végezni, ha a szakemberek által kidolgozott elméletet megtanuljuk, és pontosan látjuk, hogy a zenei képességek akkor fejlődnek jól óvodáskorban, ha a gyermekek sokat énekelnek, vagyis mindennap énekelnek. Ezért már **a kisebb óvodások** tanuljanak meg 5-6 mondókát, ölbeli játékot és 10 énekes gyermekjátékot. **A nagyobb óvodások** néhány mondóka mellett, akár 20 énekes anyagot is megismerhetnek egy év alatt. Ezek adják az alapot a képességek fejlesztéséhez, különösen akkor, ha azokat készségszinten megtanulják.

Az éneklés az egyik legfontosabb kodályi irányelv, amire nagyon oda kell figyelni az óvodapedagógusoknak. **Az éneklési készség fejlesztése** a gyermek utánzási vágyán alapszik. A tiszta éneklés kialakulása igen hosszan tartó folyamat, amelyben a sok ismétlés hozhat eredményt. Ehhez a teljes óvodai időszakra szükség van. A készségfejlesztést szolgáló dallamokat, hallás útján tanítjuk az óvodában. Ezért fontos, hogy rövid, kis hangterjedelmű dalokat és játékos, tréfás énekmotívumok többszöri utánzását várjuk el a gyermekektől. A tiszta éneklést segíti, ha a dalokat megfelelő hangmagasságon énekeljük. A kisebb óvodások esetében az egyvonalas D-H, a nagyobbaknál az egyvonalas C és

kétvonalas D' abszolút hangok közötti hexachord hangterjedelmet jelenti. Érdemes mindig használni **hangvillát vagy hangsípot,** hogy a kezdő hangot mindig a fenti lágéban tudjuk megadni, és ne énekeljünk mélyebben. Ha mindig azonos hangmagasságban indítjuk a dalok kezdő hangját, akkor a gyermekek könnyebben átveszik. A kezdőhang átvételétnél ne használjunk merev vezényszót.

Az óvodapedagógus **mutasson példát a tiszta éneklésével,** és az egyöntetű, középerős, jó artikulációs énekével, s a buzdító értékelésével. A gyermekek tiszta éneklését nagymértékben segíthetjük, ha minél többet énekeltetjük őket egyenként. Az éneklés kitárulkozás, a belső érzés kivetítése. **Szokjanak hozzá, hogy bátran, bármikor meg tudjanak szólalni énekelve.** Ha az óvoda nem foglalkozik ezzel, később ezek a gyermekek lesznek azok, akik nem fognak sohasem egyedül énekelni.

Vannak gyermekek, akik **gyenge hallásúak,** hamisan énekelnek. Kodály Zoltán alapvető tétele szerint **minden gyermek zenei hallása fejleszthető.** Ezt mi is így valljuk. Több évtizede megfigyeltük, hogy a hamisan éneklés oka a gyakorlatlanság, gátlásosság és a hangos éneklés. A gyermekek jó kapcsolata sokat segíthet a tiszta éneklés közvetett javításán. A gyermeknek tudnia kell arról, hogy mélyebben vagy magasabban énekelnek, de ezt **átmeneti állapotként kezeljük,** és bizalomelőleget adjunk nekik, hogy ez megtanulható. A leglényegesebb, hogy **mindig énekeljen a többiekkel,** és az óvodapedagógusok is gyakran énekeljenek vele **tagoltan, lassan** egyszerű dalokat.

A **hallásfejlesztés** énekléssel indul, és arra épül. Három év alatt tanult zenei anyagok alkalmasak az akusztikus és belső hallás fejlesztésére. Az akusztikus hallás fejlesztése során zenei fogalompárokat vizsgáltatunk a gyermekekkel. Ezeken keresztül megismerik **a magas, mély relációt**. A magas és mély hang különbséget a kisebb gyermekek oktáv távolságban vizsgálják, míg a nagyobb gyermekek a kvint és terc távolságokat figyelik meg. A különbséget térben, függőleges irányban érzékeltetjük. Jó példa erre egy női és egy férfihang megfigyeltetése oktáv esetében. Az érzékeltetéshez az óvodapedagógusok lehetőleg kis hangterjedelmű dalokat válasszanak, mert azt be tudják mutatni oktáv, kvint és terc távolságokban. A gyermekek legkedveltebb játéka e hallásfejlesztés területén, a dalok dallamvonalának kézzel való követése, bemutatása. A hangerő érzékeltetése, a **halk és hangos különbségének** megismertetése. A kisebb óvodások figyeljék meg a csendet,

egymás hangját, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. **E hangszínek megfigyelése** kedves játéka az óvodásoknak. **A nagyobbak** próbálgassanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani, énekelni, és azt térben, vízszintesen a két kezükkel érzékeltetni, valamint a halk és hangos, gyors és lassú fogalompárokat együtt gyakorolni.

A belső hallás fejlesztéséhez szükséges, hogy a gyermekeknek legyen zenei emlékezetük, ismerjenek sok szép óvodás dalt, és azt teljes biztonsággal tudják. A **dallamfelismerés** a belső hallás fejlesztésének egyik játéka. Az óvodapedagógus ehhez a játékhoz olyan dalokat, énekes játékokat válasszon ki, melyek nem hasonlítanak egymáshoz. Így a gyermeknek megvan az esélye ahhoz, hogy felismerje azokat. A dallamfelismeréshez kezdetben a teljes dalt énekeljük el a gyermekeknek, később viszont lehet, hogy már az első zenei motívumról, majd a középső vagy végső motívumokról is felismerik a dallamokat.

A zenei emlékezetet jól fejleszti a **dallambújtatás.** Az akusztikus, hallható és a belső, néma éneklés nagy figyelmet kíván. Érdemes ezért kezdetben motívumonként váltani, de úgy, hogy a jelzés a megelőző negyeden szólaljon meg. Ezt a képességfejlesztést kísérjük egyenletes lüktetéssel, hogy ne boruljon fel a játék. A nagyobb gyermekek kedvenc zenei játéka **a motívum visszhang,** amelyben egyszerű dallamfordulatot visszaénekelnek, majd kitalált dallammal, szöveggel csoportosan és egyénenként játsszák. Ezek a játékok is segítik a gyermekek tiszta éneklésének kialakulását.

A ritmus, ahogy megszületünk, bennünk él a szívünk lüktetésével. Az életünk minden pillanatában felfedezhetjük, és rácsodálkozhatunk a természetben, és a környezetünk világában is. **A ritmusérzék fejlesztése** az óvodában a mondókák, gyermekdalok és azokhoz kapcsolódó mozgás kölcsönhatásában fejlődik. Kimondottan a zenei tevékenység a mozgató rugója. A kisebb gyermekek, ahogy belépnek az óvodába, az ölbeli játékok során magukba szívják, megismerik **az egyenletes lüktetést,** mert minden játékukat ez kíséri. Az óvodapedagógus kreativitásán múlik, hogy mennyi **játékos mozdulatot** talál ki nekik, hogy ezt a lüktetést megérezzék, és maguktól is játsszák. Ha ez a játék ott van a csoportban, már kiscsoport végére elérhetjük, hogy mozgásukban megjelenik a lüktetés ereje. A gyermekek közül, sokan nehezen tanulják meg **az egyenletes járást,** amely alapja az

énekes játékok, gyermektáncok, táncos lépések esztétikus megjelenésének. Ezért a nagyobb gyermekek fejlesztését is kísérje végig az egyenletes lüktetés hallható gyakorlása, amely a szabályosan ismétlődő súlyokat, mérőket rögzíti. E képesség megszerzése után könnyen meg tudjuk tanítani **a mondókák és dalok ritmusát.** A ritmus hosszabb és rövidebb egységek időbeli egymásutánja. A magyar gyermekdalokban egy hangra egy szótag esik, s ezeknek a zenei anyagoknak a ritmusa egyszerű negyedeket, nyolcadokat, negyed szüneteket és ritkán szinkópákat, és még ritkábban tizenhatodokat tartalmaz. A **ritmus tanítását** nagyobb óvodásoknak ajánlják az elmélettel foglalkozó szakemberek, viszont ha a gyermekek biztosak az egyenletes lüktetésben és a motívum hangsúlyban, könnyen kiemelik a dalok ritmusát. Használjanak ritmushangszereket és többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztéséhez! Ezeket a „ritmus-hangszereket" barkácsolják közösen a szülőkkel, óvodapedagógusokkal, hogy együtt tudjanak mondókázgatni, énekelgetni maguk és egymás örömére.

A gyermekek játsszanak minél gyakrabban **zenei formaérzék-fejlesztő játékokat,** hogy érzékeljék: a motívumok hossza sohasem változik. Az óvodapedagógus fejlessze a **gyermekek alkotókészségét,** teremtsen arra lehetőséget, hogy egy-egy zenei képességfejlesztő játékot, énekes játékot többféleképpen el lehet játszani. A nagyobb óvodások mozgásfejlettsége és szabálytartó képessége megengedi, hogy az óvodapedagógusok a jeles napokra, táncos lépésekből **egyszerű gyermektáncot** állítsanak össze a gyermekeknek, hogy ezzel is felidézhessék a múlt szokásait. Találjanak ki a népi énekes játékokra egyszerű táncos lépéseket, amit a felnőtti minta utánzásával követni tudnak. Ez lenne az alapja az ünnepi táncházaknak, amit a gyermekek, felnőttek és a szülők is nagyon szeretnek.

Az óvoda egyéb rendezvényeire találjon ki **zenés kreatív játékokat** népi vagy klasszikus szép zenére. Az új játék kiválóan alkalmas a művészeti komplexitás megjelenítésére. Pl.: Bartók Béla: Cipósütés, Madárdal, Tavasz, Kodály Zoltán: Gergelyjárás, Kitrákotty mese stb. Ezek a játékok a művészetek komplexitásának nagy lehetőségét hordozzák magukban, és erős érzelmi hatást váltanak ki a gyermekekből.

Vannak olyan kreativitást fejlesztő, zenei alkotókedvet fokozó módszereink, amelyeket szívesen ajánlhatunk **a zenei tehetségműhelyek programjába.** A zene területén, átlagon

felül teljesítő, a zene iránt érdeklődő és kreatív gyermekek játszhatnak **zenei kérdés–felelet játék**ot egy-egy élményteli témakörben. Ezeket a játékokat vegyük fel DVD-re, hogy a szülők is láthassák, hallhassák, és pedagógiai elemzés tárgyaként is felhasználható legyen.

Kiváló játéklehetőséget ad **„A kedvenc mondókám megzenésítése"** játék, melyben végigvonul a gyermekek kedvenc mondókájának kiválasztása, ritmusképének kirakása, és a kreált dallamok hozzáigazítása a mondóka szövegéhez, majd további variálása, és a DVD felvételének elkészítése.

Alkothatnak dallamot **egy rövid mesére**, ahol közös az alkotói feladat. **„Alkossunk egy új gyermektáncot a farsangra!"** játék, pl. az Itt a farsang című gyermekdalra vagy Saint-Saëns: Az állatok farsangjának az oroszlán királyi indulójára, melyet felajánlhatunk a farsangot megnyitó bevonulási indulónak is.

„Névcsúfolók kreálása saját nevükhöz, majd annak megzenésítése" - ritmusképek segítségével. **„Kreáljunk egy zenés kreatív játékot a gyermeknapra a pillangókról vagy a katicabogarakról!"** A zene kiválasztásától a szereplők meséjéig, a díszletek elkészítéséig, a gyermekek csodálatos alkotási folyamatot élhetnek át. Az óvodapedagógus adjon lehetőséget, **hogy metallofonon is játszhassanak** a kis tehetségígéretek, hogy zenekart tudjanak létrehozni, és úgy hasznosítsák képességüket, hogy játékukkal örömet szereznek a szülőknek az évzáró műhelymunkán.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezett tanulási formája kötetlen és kötött jellegű elemekből áll. A hagyományos kötelező foglalkozásokat zenei funkciók szerint szétbontottuk.

A gyermekek zenei képességfejlesztése mikrocsoportos munkaformában működik a zenei kuckóban, ahol a gyermekek 6 fős csoportban együtt játszanak. Az óvodapedagógus ezzel a munkaformával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve, eredményesebben tud fejleszteni. Ilyen létszám mellett arra is van lehetősége, hogy félévenként minden zenei feladatot kategóriarendszeres megfigyeléssel diagnosztizáljon, és nyomon kövesse a gyermekek egyéni zenei képességének alakulását, fejlődését. Pl.: „Én

már képes vagyok egyedül eltapsolni a dalok ritmusát!" című megfigyelési lapot a gyermekek jele felkerülésével, az óvodapedagógus a gyermekekkel közösen végzi el. A kötött jellegű, szervezett énekes gyermekjátékot a délelőtti levegőzés előtt az udvaron, vagy ha van, tornateremben tartjuk, ahol elég hely áll rendelkezésre a közös játékhoz. Ebben a formában csak énekes játékot játsszunk, minden didaktikai feladat nélkül, hogy semmi se szakítsa meg az önfeledt, élményteli közös játékot. Az új játékokat utánzásos tanulás szerint sajátítják el a gyermekek, az óvodapedagógusok mintája alapján.

Az óvodapedagógus **a zenehallgatási lehetőségeket kapcsolja a különböző tevékenységekhez**, olyan helyzethez, **szituációhoz,** ahová illik. Óvakodjon a felesleges didaktikus magyarázattól!

Az óvodapedagógus teremtsen a délutáni órákban arra is lehetőséget, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhessenek, meghallgassanak néhány perces kórusművet, hangszereken megszólaltatott klasszikus műzenét.

5-6-7 éves gyermekeknek, akik a tehetségígéretük szerinti beválogatáson túljutottak, az óvoda tartson zenei tehetségműhelyt, heti egy alkalommal, heti rendbe beépített időkeretben.

A programhoz évszaki hangversenyek társulnak, amelyek az évszakok befejezéseként szerveződnek. Ezen elsősorban zeneiskolások, és olyan általános iskolai tanulók vegyenek részt, akik emelt óraszámban tanulják az ének-zenét vagy szülők, nagyszülők, zenetanárok, a településen élő művészek adjanak elő igényes zenei darabokat, amely felkeltheti a gyermekek zenei érdeklődését. Ez a zenei élményeket közvetítő koncert is legyen mértéktartó. Ne lépje túl a 20-30 percet, és legyen interaktív. A koncertet levezető óvodapedagógus vonja be a gyermekeket a koncertbe, érdekesebbnél érdekesebb zenei játékokkal, tevékenységekkel.

Az óvodapedagógusok a zenei tevékenységeket éves terv készítésével gondolják végig, amit évszakok szerint bontanak.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, énekes játékokkal, dalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

Az óvodai zenei nevelés és az anyanyelvi fejlesztés között szoros kapcsolat van. Az éneklés nagy jelentőséggel bír a beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztésében. A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételgetése segíti a hangzók helyes megformálásának gyakorlását, a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A beszédtechnika kialakításában, az esetleges beszédhibák javításában is nagy szerepet játszik a mondókázgatás és az éneklés.

Az éneklés, az énekes gyermekjátékok a beszéd és a gondolkodás együttes fejlődését fokozva segítik a fogalomalkotást, gyarapítják a gyermek szókincsét. A zenei tevékenységek lehetővé teszik a különböző grammatikai megoldások, a választékos kifejezések, a párbeszédek gyakorlását.

Az óvodás korosztály ritmuskedvelése a zenei és az anyanyelvi nevelés kapcsolatának egyik talpköve. A ritmikus szövegnek, dallamnak jótékony hatása van a beszéd összetevőinek belső szerveződésére, az együttes mozgásra. A változatos helyzetekben folyó gyakori éneklés a zenei készségekre gyakorolt hatásán túl kommunikációs biztonságot fejleszt ki a gyermekekben, amely főként abban nyilvánul meg, hogy korábban szocializálódnak, és aktívabb szókincsükkel több beszédaktust kezdeményeznek."

A beszéd és a zene formanyelvének sok közös eleme van, mint például a beszéd és a zene is közöl valamit az emberről, a világról, ritmikus, zenei hatású, jellemzi mindkettőt a hangsúly, hanglejtés- dallam, a hangerő és a hangerőváltozások, a tempó és a tempóváltozások, a hangmagasság és a hangmagasság változások, és a szöveghez kapcsolódó ritmikus mozgások, mely megérezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A folklór műfajcsoportjai folyamatosan, szinte észrevétlenül gazdagítják a 3-7 évesek szókincsét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a három nevelési évben hallott mondókákat, énekeket, énekes játékokat;
- az egyenletes lüktetés, dalritmus, motívumhangsúly érzékeltetésének csoportban alkalmazott formáit;
- a hallásfejlesztés és ritmusfejlesztés eszközeinek használatát;
- a zenei tevékenységek elfogadott szokás- és szabályrendszerét.

A gyermek képes:

- az énekes játékot lendületesen, harmonikus mozdulatokkal játszani;
- gátlások nélkül, egyedül énekelni;
- zenét elmélyülten hallgatni;
- a zenei fogalompárokat megkülönböztetni;
- ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni;
- az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát és a motívum hangsúlyát összekapcsolni;
- egyenletesen járni, alkalmazkodni társaihoz;
- finom, kifejező mozdulatokra;
- bármelyik társát elfogadni, választani a különböző szerepekben;
- a hívóképek alapján felidézni a mondókákat, az énekes játékokat és a műdalokat

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- élvezettel játszik énekes játékokat, melyben képes cinkosságot vállalni;
- szívesen énekel egyedül és kisebb csoportokban társaival;
- élvezettel hallgat értékes, neki való klasszikus zenét;
- örömét leli a ritmusok, dallamok, játékok rögtönzésében;
- gátlások nélkül dudorászik, énekel a csoportban;
- szereti és élvezi a mikrocsoportos zenei képességfejlesztő játékokat;
- „AH" élménye megmutatkozik az ovikoncerteken.

6.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: a gyermekek élményeinek, tapasztalatainak és fantáziavilágának képi, szabad, kreatív önkifejezése.

A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az ovigaléria programja adjon mindennapi lehetőséget a műalkotásokkal való találkozáshoz, hogy művészeti élményben részesüljenek mind a gyermekek, felnőttek, szülők az óvodában.

Feladatunk:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése;
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító, formáló tevékenységek tartalma, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése;
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása;
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során.

A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és a könnyen kezelhetőség szem előtt tartása szükséges. Az óvodapedagógusok a gyermekekkel együtt gyűjtsék a természet kincseit, a környezetükben található újrahasznosítható különböző anyagokat, hogy minél változatosabb alkotásokat tudjanak készíteni. A különböző mennyiségű anyagok elhelyezéséhez tárolóhelyekre van szükség.

Az alkotó-alakító tevékenységekhez az a megfelelő hely, ahol a mozgó gyermekektől védett az alkotók köre. Ezért az óvodapedagógus állandó **művészeti alkotósarkot,** teret hozzon létre a csoportjában, ahová összegyűjti a tevékenységhez szükséges összes

eszközt a gyermek szemmagasságában, elérhetőségében. A munkaasztalt úgy alakítsa ki, hogy maximum 8 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen, és közel legyenek hozzá az alkotáshoz szükséges eszközök. Ez az alkotótér a gyermeknek a szabad játéktevékenységében is mindig rendelkezésére áll.

Az óvodapedagógus által irányított rajzos tevékenységekhez **mindenkor biztosítsa az élmény- és tapasztalatszerzést, ezen belül a pontos, részletes megfigyelés lehetőségét**, hogy a gyermek inspirálva legyen az élményeinek, tapasztalatainak vizuális kifejezésére.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkört biztosítson, amelyben a gyermekek szívesen bekapcsolódnak az alkotásba, s a sikertelen lépéseiket minden lelki feszültség nélkül újragondolják és módosítják.

Az óvodapedagógus a tevékenységhez biztosítson elegendő időt. A gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig be tudják fejezni a munkájukat. Ha szükséges, akár délután is folytathassák az elkezdett tevékenységüket a délutános óvodapedagógus odafigyelésével.

Az óvodapedagógus a gyermekeknek egyenként tanítsa meg **az eszközök helyes fogását, biztonságos kezelését.** A rajzoláshoz, festéshez, mintázáshoz, anyagformáláshoz, szövéshez, fonáshoz, batikoláshoz, építéshez, a kézimunka egyéb fajtáihoz, a műalkotással való ismerkedéshez az óvodapedagógus gondolja végig a feltételeket, s teremtse meg még **a mindennapi szabad játékban** is. Az **alkotótechnikákra** is ugyanez vonatkozik, hogy alkotás előtt a gyermekeknek játékos formában meg kell ismertetni, ki kell próbálni az új technikákat, hiszen addig képtelen vele bármit is alkotni. A gyermek a mindennapi szabad játéktevékenységben tudja ismételni, begyakorolni az eszközök használatát, és a technikák műveletsorait.

A művészeti, alkotó térben az óvodapedagógus hozzon létre egy olyan nagyságú **minigalériát** a gyermekek szemmagasságában, ahová minden gyermek alkotását ki tudják helyezni a rajzos, alkotó tevékenységek befejezése után. A pedagógus biztosítson ebben a helyzetben olyan légkört, hogy a gyermekek **szívesen beszéljenek alkotásaikról,** és **ki tudják fejezni örömüket** a saját és társaik által létrehozott produktumairól. Az óvodapedagógus az alkotónap délutánján teremtse meg a feltételét annak is, hogy a szülők megtekinthessék a gyermekük új kreációit, alkotásait. Legyenek

olyan meghitt pillanatok az egész heti munkában, amikor a gyermekek a társaikkal, felnőttekkel együtt **gyönyörködni tudnak** a létrehozott alkotásokban, és egymástól tanulhassanak képi megjelenítési elemeket, vizuális megoldásokat. Elemi célunk ezzel, a gyermekek látási érzékenységének, megfigyelésének fejlesztése, és az érzelmi nyitottságuknak formálása. A következő heti alkotótevékenység előtt az óvodapedagógus összegyűjti a gyermekek alkotásait, és az öltözőben található nagy, esztétikus albumba kiteszi a szülőknek, egyéni, inspiráló, elemző, értékelő rövid megjegyzéseivel. Így alakítjuk, formáljuk a pedagógus és a szülők közös nevelőpartneri kapcsolatát a gyermekek tudatos fejlesztése érdekében.

A gyermekek alkotási folyamatában az óvodapedagógus mindig üljön a gyermekek közé, és érthetően jelölje ki azt az izgalmas, **élményteli témakört**, amelyből kiemel és javasol inspiráló **témákat (legalább kettőt)** a gyermekeknek, hogy választani tudjanak, melyiket tudnák megalkotni a témák közül. A kitalált témákhoz az óvodapedagógus **legalább kétféle eszközt és kétféle technikát** is ajánljon, hogy ez is választható legyen a gyermekeknek. Arra is törekedjen, hogy egy könnyebb és egy nehezebb technikát, eszközt ajánljon, hogy a különböző korú gyermekek képességüknek megfelelően választhassanak az ajánlatokból. Mindezek okos, pontos levezetése után kezdődjön el az alkotási folyamat, amelyben az óvodapedagógus a gyermekeknek sok buzdítást, pozitív, szóbeli segítséget adjon. Ebben a folyamatban ne járjunk a gyermek előtt, ne vezessük kézen fogva. Engedjük, hogy megálljon, megfigyeljen, próbálkozzon, és annak örüljön a pedagógus, ha ő talál rá a helyes útra. Arra is ügyeljen, hogy a gyermek ne legyen magára hagyva, hanem mindenkor pozitív támogatást, követést kaphasson. Egy ilyen alkotási folyamat nem sématanítás, hanem óvó, féltő nevelés, melynek az eredménye a tanulás, és végeredménye pedig a sokkal magasabb szintű alkotás, ráadásul örömmel és belső motivációval.

A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító, formáló tevékenységek tartalma, minőségének folyamatos, differenciált fejlesztése

Az óvodapedagógus **az óvodába kerülő gyermekeknek** tegye lehetővé, hogy első félévben **játszva ismerkedhessenek** e tevékenységekhez szükséges anyagokkal,

eszközök fogásaival, használataival, és a különböző technikák kivitelezésének módjaival. A vegyes életkorú csoportszervezés ehhez kiváló feltételt biztosít. A tevékenységeik elsősorban rajzolás, festés, mintázás köré csoportosíthatók. A 3 éves gyermekekre még jellemző a firkakorszak. A szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában még nem tervezhető a témajavaslat. A gyermekek az elkészült firkák után ugyanakkor, fogalmazzák meg az óvodapedagógus segítségével, hogy mit alkottak.

A kisebb óvodások fokozatosan ismerkedjenek **a képalkotással**, melynek célja a vizuális nyelv, a képi megjelenítés elemeinek (vonal, folt, szín) kompozíciós eljárásainak megismertetése. Jó lehetőséget ad ehhez a rajzolás vastag színes ceruzával, zsírkrétával vagy krétarajzokkal az aszfalton, vagy agyagba-homokba karcolással, nyomhagyással. A festés is sok-sok élményt ad a kisebb óvodásoknak, ha vastag ecsettel nagy felületeket festhetnek, vagy ecsetnyomokat különböző színű kikevert temperával kipróbálhatnak. Az óvodapedagógus próbálja a nagyfelületű alkotásaikat összekapcsolni gyermekdalokkal, mondókákkal, versekkel, vagy akár díszletként felhasználni a mesékhez, a művészeti élmény gazdagítása érdekében.

A gyermekek fessenek az udvaron vízzel, nagy botokra felkötött szivacsecsetekkel, mert ez a nyomhagyó játék kiválóan fejleszti a gyermekek képzeletét, ha kitalálják, hogy mihez hasonlít a keletkezett vizes folt. Az óvodapedagógus segítse a gyermekek képalakító tevékenységének elindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendezésével.

A gyermekek kezdetben tetszés szerint vegyenek részt a **plasztikai alakítás**ban. Ismerkedjenek az agyag alakíthatóságával nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb. A gyermekek nagyon kedvelik ebben a korban az agyagozást, homokozást, ezért minden nap álljon rendelkezésükre ez a lehetőség.

Az óvodapedagógus **egyéni differenciálással támogassa** a gyermekeket a fejlettségüknek megfelelő ötletekkel, és a technikák, eszközök kiválasztásában is. Adjon nekik jó tanácsokat!

Az óvodapedagógus **a nagyobb gyermekek** alkotó-alakító tevékenységét gazdagítsa, bővítse tovább. A gyermekeknél megjelenő szándékos **képalakító** tevékenységet segítse

élményeikhez, tapasztalataikhoz kapcsolható témakörön belüli témajavaslatokkal, s ezekhez legkifejezőbb, legpraktikusabb technika kapcsolásával járuljon ahhoz, hogy sikeressé tegye a gyermekek tervezett, kis létszámú csoportos rajzos tevékenységeit. Jelenjen meg a gyermekek **rajzában az emberábrázolás**, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködjenek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használjanak ceruzát, krétát, filc- és rost irónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek nagyon szeretnek spárgából, fonalakból, textilből, termésekből képeket komponálni, teremtsünk erre is lehetőséget.

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenjenek meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek eseményábrázolásai is. A gyermekek alkalmazzanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat, jelenítsék meg a formákat, színeket egyéni módon.

Az óvodapedagógus gazdagítsa a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket, pl. batik, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkarc, lenyomatok, kollázsok, montázsok, monotípiák, díszítések, márványozás stb. alkalmazásával.

A festés is megannyi lehetőséget kínál a képalkotáshoz, pl. festés ujjal, festés tenyérrel-talppal, festés nyomhagyással összegyűrt ronggyal, puha- és/vagy keménypapírral, ecsetnyomokkal, festés vizes lapra, festés fésűvel, festés folt összenyomással stb. A **képalakító alkotás** során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót, hogy a társas együttműködésük, társas kapcsolataik, társas érzelmeik fejlődhessenek egymás irányába.

A **plasztikai munkák** során a nagyobb óvodások legyenek képesek a formák tagolására, és jelenjen meg az agyag, homok mellett a sógyurma, gipsz, gyertya (viasz), papírmasé a kasírozáshoz. A nagyobb gyermekek körében alakítsuk ki az ajándékkészítés igényét. Biztassuk őket, hogy ünnepekre, vendégek fogadására készítsenek ajándékot. Legyen természetes számukra szüleik, barátaik, az óvoda vendégei, az óvoda legkisebbjeinek megajándékozása. Éljék át minél gyakrabban az ajándékozás örömét.

Tudjanak játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi, egyszerű tárgyakat készíteni. Használjanak különböző formájú textilt, bőrdarabot, a plasztikus munkák létrehozásához

pedig gallyakat, drótokat, terméseket.

Az **építés** során próbálkozzanak a tér variálásával, az építés részletezésével. Használjanak ehhez, pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, térelválasztó elemeket, berendezési tárgyakat, különböző nagyságú műanyag és fából készült lapokat. Ezekből képesek lesznek pl. búvóhelyeket, mobil színpadot, drámajátékhoz szükséges egyszerű díszleteket stb. készíteni. A óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy építés keretén belül nagyobb méretű elemekből állítsanak össze térbeli, eredeti megoldásokat, akár meséhez mesehelyszíneket, zenés kreatív játékokhoz díszleteket, kellékeket. Az óvodapedagógus több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítsa a gyermekeknek. Ebben az esetben, az alkotótevékenységben elkezdett munkát, a szabadjátékban is folytassák.

A nagyobb gyermekek nagyon kedvelik a kézimunka technikáit: a papírvarázs játékokat göngyölegből, dobozokból, a precizitást követelő ORIGAMI játékokat, a bábkészítést papírból, és egyéb anyagokból, a természet kincseiből létrehozott tárgyakat, a gyöngyfűzést, fonás-szövést, nemezelést stb. A kézimunka és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővítését mindezek nagymértékben gazdagíthatják.

Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket játékok, bábok, játékkellékek készítésében. Szülők segítségével gyűjtsék az alkotó-alakító munkához szükséges anyagokat. A gyermekek legyenek megtervezői és díszítői ennek a munkának.

Az óvodapedagógus az óvodai szinten megrendezésre kerülő ovigaléria programot támogassa ötleteivel. Működjön együtt az ovigaléria programért felelős kolléganőjével, és vállaljon a nagyobb gyermekekkel feladatokat e tevékenység sikeres megrendezésében. A kiállítást minél többször látogassa meg a csoportjával, kisebb csoportokba, hogy a műalkotással találkozás lehetőségeit kihasználja, és sok új megfigyeléssel gazdagítsa a gyermekek vizuális látását. A gyermekek a kiállított alkotásokról nyilvánítsanak véleményt, és jelöljék meg egy piktogrammal, hogy melyik alkotás tetszett nekik. Az óvoda ovigaléria legyen az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli hatásáról esik szó. A gyermekek találkozzanak a kiállító alkotókkal, hogy megismerhessék hogyan készítették az alkotásaikat. Legyenek büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

Az óvodapedagógus által előkészített eszközöket önállóan gondozzák, minden anyagot, eszközt, amelyek az alkotó tevékenységhez szükségesek. Az ő feladatuk az eszközök tisztán tartására és elrakása.

Az 5-6-7 éves gyermekeknek, akik a tehetségígéretük szerinti beválogatáson túljutottak, és e területen átlagon felüli adottsággal rendelkeznek, az óvoda szervezzen minden héten, heti egy **alkalommal térbeli, vizuális műhelyeket**. A műhelyvezető a programját úgy állítsa össze, hogy ráépüljön az óvodai fejlesztésre, de ugyanakkor újat és nehezebb alkotói lehetőséget adjon a gyermekeknek. A párokban munkáltató tehetségműhelyben, az azonos képességgel rendelkező gyermekek hoznak létre közös alkotásokat. Itt már lehetőség van többalakos, térbeli kompozíciókat alkotni, korongozón megformált agyagedényeket készíteni, szövőkereteken szőtt terítőket szőni, és különleges, egyedi tárgyakat, képeket alkotni.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban egyénileg, párban, kis csoportokban megjelenő szabad játékfajta. A gyermekek teljesen önállóan döntik el, mit szeretnének készíteni. Ezek a szabad játékok lehetőséget adnak ahhoz, hogy a tervezett tevékenységeken tanult eszközfogásokat, technikákat a gyermekek ismételhessék, begyakorolják, és alkotási képességeiket tovább fejlesszék.

Az óvodapedagógus egy héten egyszer **tervezett és tudatosan irányított, kis létszámú, kötetlen formájú** rajz, festés, mintázás, kézimunka tevékenységet szervez. Az óvodapedagógus élmény előkészítő munkája, és a csábító eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó-alakító tevékenységre. Az egyéni segítségnyújtás, tanácsadás folyamatos biztosítása érdekében egyszerre csak maximum 8 gyermek vegyes részt a tevékenységben. Az óvodapedagógus teremtse meg annak lehetőségét is, hogy **minden gyermek** ilyen formában megalkothassa a választható témákból, választható eszközökkel a képi-plasztikai, kézimunka, tárgykészítő elképzelését. A gyermekek jelenítsék meg személyiségük kivetített alkotását, amelyben érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, tapasztalataik, fantázia- és élményviláguk megmutatkozik. Az óvodapedagógus a kis létszámú csoportokat megszervezheti változó vagy állandó csoporttagokkal, korcsoportonként,

vegyesen vagy képességszintek szerint. Az óvodapedagógus a nevelési év elején dolgozza ki az éves tervezetét, hogy átgondolt legyen, és minél kreatívabb, érdekesebb alkotások születhessenek.

A tehetséggondozó műhelyvezető, óvodai szinten szervezett, tervezett műhelyét hetente egy alkalommal, heti rendbe beépített időkeretben tartja.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során

A gyermek beszédkészségének fejlődése sok esetben analóg a rajzkészség fejlődésével. A szabadon firkáló gyermek – éppúgy, mint a szabadon gagyogó-halandzsázó, szinte magát fejlesztve jut el az egyik fázisból a másikba. A vizualitás és a verbalitás növekvő kapcsolatát a gyermekrajzok, plasztikai munkák építés és a kézimunka fejlődése is tükrözi. Az alkotó, alakító tevékenységek erősítik a képi szemléletes gondolkodás kiteljesedését, amire épül a szóbeli logikai gondolkodás. Fokozza a gyermek tevékenységét kísérő monologikus beszédet. Kiváltja az óvodapedagógussal és a társakkal folytatott beszélgetést, eszmecserét, az ötletek és vélemények közös szóbeli megfogalmazását. Előkészít az olvasás és írás elsajátítására.

A rajz, festés, mintázás kézimunka tevékenységben tudnunk kell, hogy hol juthatnak szerephez a nyelvi-kommunikációs eszközök, és hol feleslegesek. Felesleges a részletező, hosszadalmas megbeszélés, magyarázat. Az eszközök használatához viszont konkrét, pontos, az eljárás helyességét indokoló, rövid szóbeli magyarázat szükséges. Tevékenység közben engedjük monologizálni, társával halkan társalogni a gyermekeket. Kommunikatív jelzésekkel ösztönözzük a további munkára, és éreztessük meg vele, hogy számíthat véleményünkre, kérheti a segítségünket. Adjunk lehetőséget, hogy a gyermek beszéljen az alkotásáról. Kérdezzük meg, mit láthatunk a rajzán, de ne túlozzuk el az ötletadást. Jól irányított kérdésekkel, éreztessük meg a gyermekkel, hogy önállóan dönthet a kapott ötletek felhasználásáról. A gyermek nyelvi képességének fejlesztése szempontjából elengedhetetlen a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységéhez kapcsolódóan az óvodapedagógus beszédének modellértéke: konkrétsága, érthetősége, tömörsége, egyszerűsége, ugyanakkor a szemléletessége is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, technikáit;
- a tevékenység csoportban elfogadott szokás- és szabályrendszerét;
- a tevékenység eszközeinek rendeltetésszerű használatát és gondozását.

A gyermek képes:

- egyéni módon megjeleníteni élményeit, tapasztalatait, elképzeléseit;
- részletező, formagazdag, színeket egyéni módon alkalmazó képalkotásra;
- egyéni, részletező plasztikai alkotás létrehozására;
- közös téralakításra, építésre;
- beszélgetni saját és társai alkotásairól, és alkotásait elhelyezni a minigalériában;
- az ovigalériában elemezni, értékelni az alkotásokat ízlése szerint;
- önállóan és csoportosan játékokat, ajándékokat, kellékeket készíteni a közösség javára;
- emberábrázolásra, a mozgást rajzaiban érzékeltetni, térben jelenségszerűen ábrázolni;
- gondozni és vigyázni az alkotáshoz szükséges eszközeire;
- a különböző technikák alkalmazására és ötvözésére.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- alkotásaihoz ragaszkodik, örül az egyénileg és a közösen elkészített kompozícióiknak;
- szívesen alkot, szívesen működik együtt téralakításban, építésben;
- rácsodálkozik a környezetében felfedezett tárgyakra, ruhákra, épületekre, szép alkotásokra;
- örömmel beszélget alkotásaikról, szívesen megfogalmazza értékítéletét;
- szívesen dolgozik a különböző, érdekes technikákkal;
- gyönyörködni tud saját és mások alkotásában;
- „AH" élménye visszatükröződik az arcán, az ovigaléria programja

6.5. Mozgás, mozgásos játék (ONOAP Mindennapos mozgás)

A tevékenység célja: a gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakítása, formálása az óvodai mindennapi életükben biztosított lehetőségekkel, és az irányított, rendszeres, tervezett tevékenységekkel, melyben motoros képességeiknek, s ezen belül a kondicionális (erő, állóképesség, gyorsaság), koordinációs (téri tájékozódás, mozgásészlelés, egyensúlyozás- és ritmusképesség) fejlesztése játékos formában valósul meg. Továbbá olyan tevékenység biztosítása, amely örömtelivé, sokszínűvé, változatosabbá teszi - a művészetek eszközeivel - az irányított mozgást, mozgásos játékokat. A gyermekek komplex személyiségfejlesztését, pszichomotorikus készségeiknek fejlődését szolgálja úgy, hogy megmaradjon a gyermekek mozgás iránti érdeklődése, szabad mozgáskedve, és élménnyé váljon számukra a mozgásos tevékenység.

Feladatunk:

- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében;
- Az irányított, mozgásos tevékenység gazdagítása a művészetek eszközeivel;
- Különböző szervezeti formák alkalmazása a gyermekek mozgás-szükségletének kielégítéséért, differenciált fejlesztéséért;
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység keretében.

A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgások, mozgásos játékok biztosítása a gyermekek harmonikus, összerendezett, ritmikus mozgásának kialakítása érdekében

A gyermekek nagymozgása (járás, futás, csúszás, kúszás, mászás) jól fejleszthető az óvoda udvarán, ahol tér és mozgásfejlesztő eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. Az óvodapedagógus a mozgásos

tevékenységeket, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez alakítja ki.

A gyermekek természetes mozgáskészségeinek kialakulását, fejlődését az óvodapedagógus hároméves óvodai tanulás során tudja biztosítani. Ezek az alapkészségek a következők: **a helyváltoztató mozgások** a járások, futások, irányváltoztatások, megállások, szökdelések, ugrások és érkezések, csúszások, kúszások, mászások, magas ismétlésszámmal eredményesen fejleszthetők. A **stabilitási helyzetváltoztató mozgáskészségek:** a lendítések, körzések, hajlítások és nyújtások, tolások és húzások, emelések, testsúlymozgatások és támaszok, gurulások és átfordulások, dőlések és esések, egyensúlyozások, függések és lengések folyamatos fejlesztéséről az óvodapedagógus gondoskodik. **A finommotoros mozgáskészségek:** a gurítások, dobások, elkapások, rúgások, labdaátvételek kézzel, lábbal, ütések eszközzel, labdavezetések kézzel, lábbal fejlesztése az óvodapedagógus tudatos munkájával formálható, alakítható.

A különböző korosztályú gyermekek különböző szinten végzik ezeket a mozgásokat a saját képességüknek megfelelően, ezért fontos az egyéni differenciált segítés minden gyermeknek, hogy fejlődni tudjanak.

Az óvodapedagógus fejleszti a gyermekek **kondicionális képességét,** ezen belül a **gyermekek erejét**, amelyhez a következő mozgások adnak megfelelő fejlesztési lehetőséget: a szökdelések, távol- és magasugrások helyből és nekifutással, fel- és leugrások szerekre, szerekről. **A test általános erejét** fejlesztik: a kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás, a dobások, és minden kéziszer gyakorlat sok ismétléssel. A gyermekek **alap állóképességét** fejlesztik a hosszabban tartó lassú és közepes iramú futások, minden hosszabb ideig tartó futást tartalmazó játék, és hosszabb ideig végzett kúszások, csúszások, mászások. A gyermekek **reakciógyorsaságát** jól fejlesztik a futógyakorlatok feladattal járásból, futásból, akusztikus jelre irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvételével.

Az óvodapedagógus formálja a **gyermekek koordinációs képességeit,** ezen belül **a téri tájékozódásukat** a következő mozgásos feladatokkal: átbújásokkal, minden támaszgyakorlat irányváltoztatással, járások, futások irányváltoztatással, célbadobásokkal,

labdagyakorlatokkal. A gyermekek koordinációs képességfejlesztését szolgálja **a mozgásérzékelés**, vagyis a **kinesztetikus képességek fejlesztése,** melyet minden kéziszer gyakorlat elősegít.

Az óvodapedagógus alakítja a gyermekek **egyensúlyozási képességét**, keskeny felületen végzett járásokkal, futásokkal, természetes támaszgyakorlatokkal, nyusziugrással, gurulás a test hossztengelye körül, gurulóátfordulás előre, hátra mozgáselemekkel.

A gyermekek **koordinációs képességének** fejlesztéséhez hozzátartozik a **ritmusképesség fejlesztése**, mely kiemelten fontos a programunkban. Ezért az óvodapedagógus sokat foglalkozik a mozgásos tevékenységben is ezzel a fejlesztéssel, mely az egyszerű ciklikus mozgások, járásgyakorlatok ritmusának tartását jelenti akusztikus jelekre vagy zenére.

Az irányított, mozgásos tevékenység gazdagítása a művészetek eszközeivel

Az óvodapedagógus az irányított mozgásos tevékenységeket úgy tervezi meg, hogy a gyermekek változatos mozgásos élményeket élhessenek át.

Felépítése:

1. Járásgyakorlatok zenére
2. Futógyakorlatok, futójátékok
3. Zenés gimnasztika
4. Főgyakorlat keretjátékkal
5. Mozgásos játék
6. Fantáziajáték

A tevékenység kezdetét a zene jelzi, amelyre a gyermekek folyamatosan bekapcsolódnak, és különböző **járásgyakorlatokat** végeznek az óvodapedagógust utánozva. Ezeket a járásgyakorlatokat úgy állítjuk össze, hogy a gyermekeknek érdekes, változatos legyen. A járásgyakorlatokat módosítjuk a tevékenységek alkalmával, hogy a monotóniát, az egyhangúságot elkerüljük, és élvezzék a gyermekek. Variáljuk a járásgyakorlatok azzal is, hogy a járáshoz különböző eszközöket, (padokat, különböző alacsony és magas gátakat, kéziszereket stb.) használunk.

A **zenés járásgyakorlatok mozgáselemei** lehetnek pl.: egyenletes járás, helyben járás, párban járás kézfogással, járás térdemeléssel, járás dobbantással a motívum első negyedére (motívumhangsúly), hátra felé járás, járás különböző kartartásokkal, speciális járások, járás különböző alakzatokban – csiga, hurok, hullámvonalban, járás tárgyak kerülésével, járás kettős körben stb.

A zenés járásgyakorlatokat a gyermekek utánzásos tanulással végzik, követik az óvodapedagógus mozgását. A járásgyakorlatok zenéje lehet induló, mint pl. Kodály Zoltán: Száz kis indulója, és a zeneirodalomban található egyéb indulók, egyenletes lüktetésű, a gyermek tempójához igazodó népi és klasszikus zenék. Az óvodapedagógus kompetenciája, hogy IKT eszközökkel ezeket a zenéket felvegye, és minden tevékenység levezetéséhez biztosítsa. Készítsen magának legalább tíz 3-5 perces felvételt, hogy a zenét is variálhassa az összeállított járásgyakorlatokhoz.

Futás, futógyakorlatok a gyermekek **kondicionális képességét fejlesztik.** Ezen belül a gyermekek alap állóképessége fejlődik, pl. a hosszabban tartó lassú és közepes iramú futások segítségével. **A gyermekek reakciógyorsaságát** a futógyakorlatok feladattal, futásból, akusztikus jelre irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele fejlesztik. **A koordinációs képességeken belül** a gyermekek téri tájékozódását jól fejleszti a futás irányváltoztatással, egyensúlyozási képességüket pedig a keskeny felületen végzett futások fejlesztik a legjobban. Mindemellett gyakoroljuk a futásnemeket: a gyorsfutást, az egyenletes futást, helyben futást, belegyorsuló futást, váltakozó iramú futást. A futás feladattal sok gyakorlási lehetőséget ad a gyermekeknek pl.: tempóváltással, különböző alakzatban futással, irányváltoztatással, akadályok kerülésével és/vagy átlépésével.

A futójátékok sok örömet adnak a gyermekeknek, amelyeket az óvodapedagógus bátran kombináljon. Ebből is gyűjtsenek össze vagy 10-15 félét, hogy a gyermekeknek változatos játékokat tudjanak felajánlani. A futójátékokat próbálják olyan kooperatív játékokká alakítani, ahol egymás segítése felszabadítja a gyermekek átváltozását. Pl.: a szoborjátékban a gyermekeket egymás megsimítása oldja fel a megdermedés állapotából. A kooperatív játékokból nem esik ki senki, nincs kirekesztés, nincs győztes és vesztes helyzet, a mozgásöröm áll a fókuszban.

A zenés gimnasztikai blokkok a mozgások, mozdulatok esztétikájára, és a mozgások ritmikusságának fejlesztésére koncentrálnak. Az együtt végzett **nyakgyakorlatok** (fejbiccentés előre-oldalra, fejfordítás jobbra-balra), **kargyakorlatok** (karlengetés, forgatás, hajlítás, karkeresztezés), **törzsgyakorlatok** (hajlítás, fordítás, körzés, döntés) és a **lábgyakorlatok** (szökdelések, guggolások, lábemelések, lendítések, körzések, nyújtások) gazdag mozgáselemeket adnak a zenés gimnasztikai gyakorlatok összeállításához. A zenés gimnasztikának szépségét meghatározza a jó zene kiválasztása, és az esztétikus kézi eszközök használata, amely lehet kendő, szalag, nagyobb zsebkendő mindkét kézen, fabot, párna, zászló, babzsák, labda, és a gyermekek és felnőttek által készített egyéb kézre húzható díszített kesztyű stb. Az óvodapedagógus válogasson a klasszikus zene gyöngyszemeiből határozott ritmusú menüetteket, táncokat pl. reneszánsz zenét, francia balettzenét. Különösen jó, ha ezek zongorán szólalnak meg. A zenei betéteket maximum 5 percesekre tervezze.

A fő fejlesztési terület meghatározása és a gyakorlatok pontosítása után az óvodapedagógus találja ki a gyakorláshoz szükséges **keretjátékot,** hogy a gyermekek átváltozhassanak, és játéknak éljék meg a többszöri ismétléssel járó gyakorlást. A fő fejlesztés gyakorlatát egészítse ki **kiegészítő mozgáselemekkel** is, hogy egyszerre, a teljes csoportot úgy tevékenykedtethesse, hogy minden gyermek folyamatosan tudjon mozogni. A kiegészítő mozgások, feladatok egyszerűk legyenek, amelyeket a gyermekek készség szinten ismernek. Az óvodapedagógus a tornaszereket nagy körben helyezze el a tornateremben, udvaron vagy a csoportteremben, amely jól érzékelteti a gyermekekkel a gyakorlás folytonosságát. Az óvodapedagógus az új vagy nehéz fő gyakorlatnál úgy helyezkedjen el, hogy a gyermekeknek egyéni instrukciót, segítséget tudjon adni, ha szükségét látja. A pedagógus pontosan gondolja át a szervezési feladatokat, mert azon sok múlik. A jó szervezés eredményesebbé teszi a gyermekek mozgásfejlesztését.

A mozgásos játék egyetlenegy mozgásos tevékenységből sem maradhat ki, mert a játék lételeme minden óvodás gyermeknek. Az óvodapedagógus olyan játékokat gyűjtsön össze és találjon ki, ahol a gyermekek kooperatívak tudnak lenni. Alakítsa át a régi testnevelési játékokat, mert azok zöme versenyeztetésre épül. A verseny életkori alkalmazása

problematikus. Komoly stressz- és szorongáskeltő hatású, folyamatos kudarcélménnyel terhelt.

A levezető, mozgásos fantáziajáték a mozgástevékenységben arra szolgál, hogy a felfokozott mozgásos állapotba került gyermekeket megnyugtassa, és az élménymegosztás létrehozását biztosítsa. A gyermekek között olyan kommunikációs szeretetteljes légkört teremtsen, amelyben szívesen elmondják egymásnak, mit éreztek a varázsjáték alatt, majd azt is elemezhetik, hogyan érezték magukat a mozgástevékenységben, és mi tetszett nekik a mozgásos együttlétben a legjobban.

Különböző mozgásos szervezeti formák alkalmazása a gyermekek mozgásszükségletének és mozgásfejlesztésének biztosításáért

Az óvodapedagógus a gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játékban, valamint a séta során biztosítja. Ezekben az időszakokban sokféle mozgásos tanulási lehetőség tervezhető.

Az irányított mozgásos tevékenységet az óvodapedagógus mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezi meg, differenciált formában, **mindenkinek** kijáró egyéni segítségnyújtással. Ebben az együttes tevékenységben minden gyermek részt vesz. A tevékenység fő részét forgószínpadszerűen, kiegészítő mozgáselemekkel dúsítsa, hogy gyakorlás közben senki se várakozzon. A két óvodapedagógus az irányított tevékenységhez éves tervezetet készít, melyből hetenként elkészítheti a tevékenység vázlatát. A vázlatában a fejlesztendő képességekből induljon ki, és azokhoz rendelje a mozgásanyagot.

A program **mindennapi testedzés ajánlata: a kocogás, futás** mindhárom korosztály részére. Az óvodapedagógus a futás mennyiségét a gyermekek képességéhez igazítva, a gyermekekkel egyenként megbeszélve tudatosítja, és feljegyzi a csoportnaplóba. Minden gyermek tudja, hogy ő mire képes, és mennyi kört fut az optimális, egészségfejlesztő testmozgásának biztosításához. A kocogás, futást ebéd előtt szervezzék meg, óvodapedagógusok szeretetteljes irányításával. Hetente kétszer, a délutáni időszakban **„Zenés, mozgásos perceket"** szervezünk, ahol az óvodapedagógust utánozva, 3-5 perces időtartamú népzenére, a magyar folklór változatos térformáinak és lépéseinek

alkalmazásával táncolhatnak a gyermekek, és készülhetnek a jeles napok táncházi programjaikra. A másik változatának ajánljuk: a 3-5 perces klasszikus zenére kitalálható mozgásimprovizálást, amelynek mozdulatait az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen találják ki. Az óvoda **speciális mozgásfejlesztéseket** szervez azoknak a gyermekeknek, akik gerincdeformitásban szenvednek, vagy lábboltozat erősítő tornára van szükségük. Ez szervezhető óvodai és csoport szinten is.

Az **5-6-7 éves gyermekeknek**, akik a tehetségígéretük szerinti beválogatáson túljutottak, és a mozgásos területen átlagon felüli adottsággal rendelkeznek, az óvoda minden héten, heti egy alkalommal **téri, kinesztetikus tehetségműhelyeket** szervez. A műhelyvezető a programját úgy állítsa össze, hogy ráépüljön az óvodai fejlesztésre, de ugyanakkor magasabb szintű erő- és állóképesség fejlesztést, koordinációs képességfejlesztést biztosítson a gyermekeknek. A mozgás területen az óvoda szervezhet pl. labdajátékok, zenés gimnasztika, zenés mozgás-improvizáció, és sportágankénti műhelyeket. E differenciált tevékenységekbe vonják be a különböző sportszervezeteket. A tehetséggondozó műhelyvezetők az óvodai szinten szervezett, tervezett műhelyeket, heti rendbe beépített időkeretben tartsák.

Az óvodapedagógus kiemelt feladata a differenciálás, mivel a gyermekek alapkészségei között nagy különbségek mutatkoznak, és a vegyes csoportban pedig mindhárom korosztállyal számolni kell. A gyermek mozgása mindenkor visszatükrözi, hogy hol jár a mozgásfejlődése, ezért megfogalmazható, hogy elsőképpen ő differenciál, mert minden mozgásgyakorlatot csakis a saját képessége szerint tud kivitelezni. Ezek a kiindulópontok a differenciálásban. Az óvodapedagógus differenciálást alkalmaz, ha különböző nehézségi fokú gyakorlatokat állít össze, s ezek végrehajtásának tempóját is variálja, valamint a gyermekek terhelhetősége szerint a gyakorlatok ismétlés számát is az eltérő képességek szerint kezeli. Differenciálásra van szükség a segítségadás mértékében, módjában, a foglalkoztatási formákban, a csapatok összeállításában, eszközadásban, és a gyakorlatadásban stb. Ezzel biztosíthatja a minden gyermeknek kijáró egyéni fejlesztést.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a tevékenység során

A mozgásos élmények által kiváltott kommunikáció – mint a gyermekek szükségleteinek, kívánságainak szóbeli megfogalmazása, igen változatos kommunikációs lehetőséget kínál a mozgás, mozgásos játék tevékenységben.

A járásgyakorlatok zenére és a zenés gimnasztika mozgáselemben megerősödik a gyermekek nem verbális kommunikációja, amelyet az óvodapedagógus generál az utánzásos tanulási helyzettel. Ebben a tanulási helyzetben megjelenik a testbeszéd, az arc mimikájának kifejező ereje, a kéz által üzenhető gesztus nyelv. Az érkező ingerek közül a gyermek azokat választja ki és szintetizálja észleléssé, amelyek érzelmileg közel állnak hozzá, amelyek megragadják a figyelmét. Az így kialakult észleleti kép tele van érzelemmel, melyet a zene erősen támogat. Ezek a ritmikus, szép mozdulatok csak véletlenül tartalmazzák a lényeget, a logikai összefüggéseket, a gyermek számára egy-egy kiragadott részlet a legfontosabb, legérdekesebb. Ezért az óvodapedagógus ezeket a gyakorlatokat ne kísérje instrukciókkal, folyamatos magyarázó beszéddel. Hagyja a gyermeket, hogy esztétikai élményként éljék meg a közös együttes mozgásokat.

A fő fejlesztési területen az óvodapedagógus egyénileg értékelje a gyermekeket, hogy tudják, mit csinálnak jól, és mit javítsanak. A gyengébb mozgású gyermekeket buzdítsa, bátorítsa, hogy ne veszítsék el a mozgáskedvüket. **A fő fejlesztési terület keretjátékai** és a mozgásos tevékenységek legvégén beiktatott **fantáziajátékok** stressz oldó helyzetei, **gazdag kommunikációra, párbeszédre adnak lehetőséget,** mert a gyermekek, a különböző érdekes helyzetek megélése után, szívesen elmondják, hogy mit éreztek, és az milyen hatással volt rájuk. Az óvodapedagógus ezeket a beszédhelyzeteket használja fel a bőbeszédű, sok mellékvágánnyal teli, vagy csak felsoroló, vagy szaggatott, vagy egybefolyó tagolatlan megnyilvánulások indirekt javítására, fejlesztésére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- az irányokat;
- a természetes hely- helyzetváltoztató mozgásokat alkalmazó játékokat;
- a mozgástevékenység szokás- és szabályrendszerét;

- a mozgáshoz használt eszközök helyes fogásait.

A gyermek képes:

- térben tájékozódni, irányokat betartani;
- harmonikusan, összerendezett ütemtartással járni;
- a zenés gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan, jó testtartással végezni;
- öt percig kocogni, futni, jól koordinált futómozgással;
- csúszni, kúszni, mászni a különböző szereken is;
- helyben labdát vezetni, kislabdát távolra és célba eldobni;
- az ugrásokat talajéréskor fékezni;
- kitartó, pontos feladatvégzésre;
- kooperatív játékra;
- mozgáseszközök előkészítésére, elrakására.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban;
- élvezi és tetszik neki a zenés gimnasztika szépsége;
- élvezi a futást, kocogást,
- szeretettel segít kisebb, vagy mozgásfejlődésben elmaradt társainak;
- figyelmesen együttműködik társaival a mozgásos tevékenységben.

6.6. A környezet tevékeny megismertetése (ONOAP Külső világ tevékeny megismerése)

A tevékenység célja: a gyermekek közvetlen majd tágabb környezetének felfedezése során pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti, emberi és tárgyi értékek iránt. Ezáltal ismerje meg szülőföldjét, és annak helyi hagyományait, szokásait, a családi kultúra értékeit, hogy annak szeretetére, védelmére folyamatosan

befogadóvá váljon.

Célunk továbbá a környezet felfedezése, kutatgatása, vizsgálódása közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli ismeretének gazdagítása, tapasztalatainak rendezése, melyet más körülmények között is fokozatosan alkalmazni tud. A gyermekek elemi ismeretének megalapozása a szülők segítségével.

Feladatunk:

- A 3–6–7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása, amely számukra sokféle matematikai összefüggésben megvizsgálható, felfedezhető és feldolgozhatóvá válik;
- A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése, és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében;
- A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése az átélt élmények, a közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések és azok feldolgozása során.

A 3–6–7 éves korú gyermekek számára érthető, valós, helyi környezeti témakörök összeállítása, természetes helyzetben történő élmény- és tapasztalatszerzés biztosítása

A legkisebb gyermekek elsősorban **ismerkedjenek meg az óvodával**, az ott dolgozó felnőttekkel. Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek megszerethessék az óvodájukat, a benne dolgozó összes felnőttet. A gyermekek biztonságérzetének kialakulását segítsék olyan **óvodabejáró napi programok**, amelyek apró részleteiben bemutatják az óvoda tárgyi, növényi, esetleg állatvilágát, a benne dolgozók szorgalmas munkáját, értékeit.

Az óvodapedagógusok a féléves beszoktatási folyamatban olyan projektjellegű témaköröket tervezzenek, amelyek segítenek a gyermekeket közel hozni egymáshoz, és az egyéni értékeiket megismerni. Az „Ismerjük meg egymást!" vagy „Te tudod, hogy én milyen családban élek?" témakörök, jól szolgálják egymás megismerését. Ehhez jó élményszerző és tapasztalatgyűjtő lehetőség, ha meglátogatják a közelben lakó csoporttársaikat, ahol beszélgethetnek a családokról, és azok tagjairól. Közben

elkészülhetnek a gyermekek családfái. **„A mi családfánk" albumaikat,** az óvodapedagógusokkal együtt helyezzék el a környezeti térben, ahonnan bármikor elővehetik a még érzelmi labilitású pici gyermekek, saját maguk megvigasztalására is. Ebbe a témakörbe beilleszthető olyan elemi ismeretek gyakorlása, mint a gyermekek pontos nevének megtanulása például egy „Hogyan hívnak, mutatkozz be!" szerepjátékkal. Vagy „Hányan élünk a családunkban?" játékkal a családtagok keresztneve is gyakorolható.

Jó témakör a kicsiknek **az évszakok megismertetése**, mert mindennap kint vannak az óvoda udvarán, s ott megfigyelhetik az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását. Gyűjthetnek terméseket, leveleket, kavicsokat, és az évszakokra jellemző képeket, és édesanyjukkal otthon, az évszakokra jellemző képeket, amelyeket együtt helyezhetnek ki a csoport környezeti terébe. Az évszakok témaköréhez kapcsolható **az erdei óvodai program** is, ahová minden évszakban elmennek az óvodások. Ősszel, télen és tavasszal megcsodálhatják –akár egy közeli ligetes parkban is- a kiválasztott fájukat.

Ismerkedjenek meg **az óvoda utcájával, épületeivel, boltjaival, az ott található intézményekkel, az ott élő emberekkel, növényekkel, állatokkal.** Ha művészeti érték van az óvoda utcájában, gyakorta nézegessék meg, hogy tudják megérezni a rácsodálkozás „ah" élményét. Fedezzék fel a környezet formáit, nagyságbeli jellemzőit, azok számosságát, mennyiségét is.

A legkisebb óvodások vegyenek részt, ismerkedjenek **a hagyományőrző jeles hetek** programjaival, az óvodai ünnepélyekkel, rendezvényekkel, s a művészeti jeles napokkal. Egy – egy témakörhöz alkalmazva kövessék figyelemmel a csoportjukba járó nagyobb gyermekek gyűjtő, feldolgozó, rendszerező munkáját, fejlesztő játékait, és az óvodapedagógusok művészeti élményközvetítéseit.

Legyen lehetőség a projekttémakörhöz kapcsolódó rövid video (maximum 2-4 perc) megtekintésére, vagy a gyermekek által behozott, nekik való érdekességek, családi felvételek nézegetésére.

Vegyes csoportokban élő legkisebb óvodások a második félévben már társuljanak a többiek környezeti témaköreihez, dolgozzanak az egy-kéthetes, időkeretben, de az élmény-és tapasztalatszerzési lehetőségeket, valamint a feldolgozási módszereket az

óvodapedagógusok differenciáltan, számukra könnyen érthető módon bontsák le.

Az óvodapedagógusok **a nagyobb óvodások** projektjellegű tapasztalat- és élményszerző sétáit szervezzék meg az óvoda utcáján túl, **az óvoda tágabb környezetében.** Törekedjenek a megfigyelések, gyűjtőmunkák gazdagítására, differenciálására.

A gyermekek az évszakok jelenségeit, az időjárás változását folyamatosan figyeljék meg. Tudjanak gyönyörködni az évszakok szépségeiben. Keressenek összefüggéseket az időjárás és az emberek tevékenysége között. Gyűjtsenek terméseket, azokat hasznosítsák az óvodapedagógus segítségével. **Végezzenek rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtatását, azok ápolását, gondozását, a termések betakarítását és feldolgozását!**

Látogassanak el a családokhoz, nézegessenek családi képeket. A gyermekek mutassák be a család tagjait, otthonukat, **a szüleik munkahelyét és a család érdeklődését.** Gazdagítsák a **„Mi családfánk" albumjukat** a családi változásoknak megfelelően, a család legnagyobb élményeinek képeivel, hogy nagycsoportos koruk végén – akár anyák napi ajándékként – hazavihessék a családjukról készült hároméves munkájuk összegyűjtött emlékeit.

Az óvodapedagógus tervezzen olyan projekttémakört, amely **az egészséges életről szól**, amelybe az egészséges táplálkozás, az egészséges gazdag mozgásos élet, egészséges ciklikus életvitel, az öltözködés és az időjárás összefüggése, de az orvos gyógyító munkája, a gyógyszerészek segítő, szolgáltató tevékenysége is belefér. Az óvodapedagógusok szervezzék meg mindehhez a valós élményeket, a témában konkrét gyűjtőmunkát, amit a gyermekek a szüleikkel együtt végeznek el. Látogassanak el az óvoda közvetlen környezetében lévő orvosi rendelőintézetbe, gyógyszertárba, kondicionáló termekbe, Herbária üzletbe stb., hogy a szerzett élményeket, tapasztalatokat a gyermekek feldolgozhassák. **A projekt befejezéseként csoportmunkában alkossák meg azt a kiállítást, amely bemutatja, mi-mindent hoztak létre e projekt tanulása során,** s mindezt mutassák be szüleiknek a csoportjuk folyosóján.

Az elemi ismeretek megszerzése érdekében az óvodapedagógus tervezzen projekttémát a környezetükben megtalálható **járművekről**, s azok csoportosításáról, a **gyalogos közlekedés szabályairól**. Foglalkozzanak a rend őreivel, hogy a gyermekek

észrevehessék, hogy ők is az emberek nyugalmáért dolgoznak.

Tervezzenek projekttémakört **a gyermekek szüleinek foglalkozásáról**, ismerjenek meg jó néhány munkakört. Mindezen témákban figyeljék meg az emberek viselkedését, szokásait, amelyek a társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, megvédéséhez szükségesek. Beszélgessenek a munkakör nehézségeiről, a sikerességeiről, és azt is tudakolják meg, ki szereti a saját munkakörét, és miért? Hangulatos beszélgetések alakulnak ki, ha a gyermekeket a jövőbe csalogatjuk, és azt feszegetjük, hogy **„Mi szeretnél lenni felnőtt korodban?".**

Az óvodapedagógusok az **óvoda környezetében élő növényeket, háziállatokat, madarakat, bogarakat** fedezzék fel a gyermekekkel együtt. Projekttémakörükbe tervezzék meg a külső és belső tulajdonságaik megismerését, táplálkozási szokásaiknak megfigyelését, a többi állatokhoz való viszonyulásukat, az emberekhez való kapcsolódásuk jellemzőit is fürkésszék ki. Figyeljék meg, hogy egy-egy kutyatartó gazda, hogyan szól a kutyájához, milyen kapcsolat van köztük.

A gyermekek helyi környezetének esztétikai értékeit is felfedeztetjük. Megkeressük városunk szép épületeit, köztéri szobrait, virágos tereit, stb. Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek a projekttémaköreikhez rövid (maximum 4-5 perces) videofelvételeket megnézhessenek, vagy interneten található szép képeket megcsodálhassanak.

A nagyobb óvodások feladata a jeles napokra, ünnepekre, rendezvényekre való felkészülés. Az óvodapedagógusok ajánlata szerint közösen tervezzék meg, mit szeretnének megvalósítani az ünnepeken. Ebben a munkában egyenként, párban és kisebb csoportokban vállalnak feladatot a gyermekek, amelyet az óvodapedagógusokkal együtt napokra lebontanak, hogy mindennel el tudjanak készülni. Ezekre az ünnepi napokra minden óvodai csoport külön vállal feladatot, hogy megérezhessék az ünnepi felkészülés súlyát, a nagy közösségükért végzett felelősséget.

Az óvodapedagógusok a folyamatok katalizátorai, akik minden tárgyi feltételt megteremtenek a gyermekek vállalt feladatainak elvégzéséhez. Tőlük függ, hogy a projekt levezetését a gyermekek hogyan élik meg, milyen motivációs erőt tudnak kialakítani bennük a különböző játékok megtanulásához és eszközök elkészítéséhez. Ezek a

projektek fejlesztik legjobban a gyermekek pszichikus funkcióit, a koncertrációs képességüket, a feladattartásukat, a figyelmüket, emlékezetüket, képzeletüket és a kreativitásukat, s azon belül a problémafelállító, azonosító és megoldó képességüket. Ennek a komoly munkának a jutalma, maga az ünnepnap, amiért az óvoda apraja-nagyja egyaránt megdolgozik.

Az ünnepekre, rendezvényekre történő projekt- feladatok elvégzése akkor lesz eredményes, mély érzelmi nyomokat hagyó, **ha a gyermekek nem órákat töltenek az eszközök elkészítésével, a műsorok begyakorlásával,** hanem 10-15 percesek maradnak a napi kis csoportos, egyéni és/vagy páros feladatok elkészítésének időkeretei.

Minden projekttémájukról közösen készítsenek albumot, azt helyezzék el a környezeti terükben, hogy felidézhessék az élményeiket, tapasztalataikat, a szüleiknek megmutathassák a projekt zárásaként. Ehhez digitális eszközök használata szükséges, hogy elkészüljenek a projektekről a digitális fotók, esetleg DVD felvételek az ünnepélyről, rendezvényekről, jeles napjaikról.

A nagycsoportos gyermekek olyan különleges projekttémakörben is vegyenek részt, amely a víz, levegő, föld témákat érinti, hogy tapasztalatokhoz jussanak a környezetük szennyeződéseiről is. A gyermekek végezzenek egyszerű kísérletet a növényekkel, állatokkal, valamint a vízzel, levegővel és a talajjal is.

Az óvodapedagógusok sokféle témakörben gondolkodhatnak még, amelyből érdemes projekttémakört faragni: pl.: kövek a környezetünkben, színek a környezetünkben, egy építkezés nyomon követése, iskolák a környezetünkben, mivel közlekedünk a városunkban, házak a környezetünkben, stb. A felsorolt témák megannyi matematikai megfigyelést tartogatnak a projektjellegű tanulás során, amely megmozgatja a gyermekek intellektuális érzelmeit.

A gyermek ebben a tanulásban megélheti a gondolati cselekvés érzelmeit, ha részletesen visszapergeti a megélt élményeket. Többször átélheti az „Értem!" evidencia-élményt, „Nézzétek, sikerült!"- sikerélményt, mert ott van az óvodapedagógus és a gyermek kezében az élmények feldolgozása. „Vajon mi lesz?"- izgalmas pillanatok a kíváncsiság élményét generálják a gyermekek számára. A gyermekeknek a sok közös projekt és a feldolgozáshoz kitalált fejlesztő játékok hatása megannyi intellektuális motívumot ad. Ezt

a tanulást egyetlenegy tanulási típus jelen helyzetünkben, nem tudja felülmúlni. A témaköröket elemezve elmondhatjuk, hogy ez a pedagógia erősíti a helyi közösségi lét értékeit, kezdeményezi a közösségteremtő együttléteket, a helyi érdekű lokálpatriotizmus megerősítését.

A tevékenység megszervezése, differenciált szervezeti formáinak megteremtése és a művészetek integrálása az intellektuális érzelmek gazdagítása érdekében

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében, kis létszámú csoportokban, páros munkaformában és egyéni fejlesztéssel történik, a gyermekeket elosztva, hetente három alkalommal. Az élmény- és tapasztalatszerzések a délelőtti udvari életbe, az élmények feldolgozása pedig a délelőtti csoporttermi játékba integrálódnak. Az óvodapedagógusok a közvetlen élmény- és tapasztalatszerzések hatékonyságát növelik azzal, hogy a gyermekeket az élmény helyszínére kisebb csoportokban viszik el, hogy minden gyermeknek egyenként tudjon az óvodapedagógus válaszolni a feltett kérdéseire, és egyenként tudja megfigyeltetni a gyermekekkel a lényeges tapasztalni valókat. Minden projekttémában kezdeményezzenek konkrét célú otthoni gyűjtőmunkákat, amihez tudatos feldolgozó tevékenységeket, vizsgálódásokat és kísérletezgetéseket kapcsoljanak. A téma elindítását előzze meg a felvetett problémák megbeszélése, mely a témában felöleli a természeti, emberi és tárgyi vonatkozásokat.

A délutános óvodapedagógus megérkezése után, a délelőttös óvodapedagógus, a hét három délelőttjén, maximum 8–10 gyermekkel kezdje el a felvetődött problémák körbejárását, elsősorban élményalapú megközelítéssel. Az élményeket minél többféleképpen rögzítse, hogy azok visszanézhetővé, könnyen felidézhetővé váljanak. Vegyes csoportokban az élmény- és tapasztalatszerzés legyen közösen a kicsikkel, viszont a téma feldolgozásban való részvételüket a gyermekek képessége döntse el.

Az óvodapedagógus **két, háromhetes időintervallumban** alakítsa ki a teljes projekttémakör, levezetését, feldolgozását. A témán belül törekedjen a nagycsoportos gyermekekkel közös tervezésre. A gyermekek az óvodapedagógus segítségével egy projektfalon tervezzék meg a naponkénti tennivalókat. Az óvodapedagógus egy témakörhöz legalább három élmény- és tapasztalatszerző megfigyelési lehetőséget

tervezzen, melyekre az első hét ad megfelelő lehetőséget. Ezekről a pillanatokról készítsenek fotókat, az élmények felidézéséhez és a projekt végét lezáró albumok elkészítéséhez. Az első hét élményszerűségét az óvodapedagógus tovább fokozhatja, ha művészeti kiegészítésekkel gazdagítja az élményszerzés időszakát.

Az óvodapedagógusok a projekttémák feldolgozásában nagy hangsúllyal tervezzék meg **a logikus gondolkodáshoz szükséges gondolkodási műveletek sorát,** mint a megnevezés, párosítás, felsorolás, kiválasztás, bizonyos sorrend kialakítása, különböző rendezőelvek használata, összehasonlítás, megkülönböztetés, azonosságok, hasonlóságok, következtetések, ítéletalkotások, analízis, szintézis, konkretizálás, általánosítás, csoportosítás és osztályozás, valamint a mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli jellemzők tudatos gyakorlásának lehetőségeit. Az óvodapedagógus az élményeket, tapasztalatokat igyekezzen hatékony, érdekes eszközökkel feldolgozni, amelyek biztosítják a logikai műveleti sorok alkalmazását

Az óvodapedagógus a második hétre úgy készüljön fel, **hogy projekttáblákon** a kis csoportokkal közösen vagy egyénenként. vagy párban minden fontos tapasztalatot a kiválasztott gondolkodási műveletsorok segítségével a gyermek meg tudjon oldani, mivel mindahhoz tapasztalatot gyűjthetett. A második hét második napjától élvezhetik a **gyermekek a projekthez kitalált fejlesztőjátékokat, akár a művészetek integrálásával,** majd az utolsó, harmadik napon, szorgalmas együttműködéssel elkészül az **a kiállítás,** amely bemutatja a teljes projekt folyamatát, a benne részt vett gyermekekkel, felnőttekkel és szülőkkel.

Minden feldolgozandó témához tervezzenek **egyéni, páros, mikrocsoportos fejlesztő játékokat,** amelyek az elmélyítést, az egyéni képességek tudatos fejlesztését szolgálják. A megkedvelt fejlesztő játékok bekerülnek a gyermekek szabad játékába, amely a projekt felidézését is magában foglalja.

Egy-egy témához kapcsoljanak irodalmi, zenei, képzőművészeti, népművészeti, iparművészeti vonatkozásokat. A projekt befejezését jelezze **a gyűjtött anyagból esztétikusan összeállított kiállítás,** mely a szülők tudatos tájékoztatását is biztosítja. A projektjellegű tanulás megkívánja az óvodapedagógus tervezőtevékenységét, amelyet egész évre, évszakonként gondoljon végig, és minden projektről készítsen vázlatot a

tudatos levezetéséhez.

A gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a problémák azonosítása, megoldása, az átélt élmények, a közvetlen tapasztalatok feldolgozása során tervezett vizsgálódások, kutakodások, kísérletezések tervezésével

A kiscsoportos problémafelvetések, élmény- és tapasztalatszerzések, témafeldolgozások lehetőséget adnak a gyermek-óvodapedagógus, gyermek-gyermek személyes **okfejtő, összefüggéseket kereső beszélgetésére.** A beszélgetés természetesen akkor lesz fejlesztő erejű, ha az óvodapedagógus kérdésfeltevése verbális megnyilatkozásra ösztönöz. A legsokszínűbb spontán beszélgetések esetében is mindig csak olyan kérdéseket tegyen fel az óvodapedagógus, és olyan válaszokat adjon, amelyek biztonsággal segítik az új ismeretek, fogalmak, fogalomkörök kialakulását, ezek helyes szóbeli megfogalmazását. A projekthez kapcsolódó irányított beszélgetésekben előfordulnak **a legismertebb kérdéstípusok:** a sugalmazó, rávezető, gondolkodtató kérdések. Az óvodapedagógus a beszélgetések funkciójából adódóan azonban, a kérdések céljának, feladatának megfelelően, variálja ezeket. **A változatos kérdések vonatkozhatnak adatok, tények megállapítására, problémafelvetésre, feladatok értelmezésére,** fogalom megnevezésére, felsorolásra, ok-okozati összefüggések felfedezésére, elemi következtetések levonására, hasonlóságokra és különbségekre, és a szó jelentésének ismeretére. Az óvodapedagógusnak arra kell ügyelni, hogy kérdései ne tartalmazzanak olyan fogalmakat, amelyek jelentéstartalmával a gyermek nincs tisztában. Fontos, hogy minden gyermekre figyeljen, mert a gyermek jelzi, ha valamit nem ért, s azt gyors korrigálással helyre tudja hozni, és folytatható a beszélgetés. Az is lényeges a beszélgetésben, hogy a gyermek minden kérdésére hiteles, érthető pontos választ kapjon. Ezek a projektjellegű szervezeti formák kiválóan segítik **a gyermekek szókincsének gazdagítását,** mivel a projekt témakörökben, a gyűjtőmunkával együtt igen széles tapasztalati anyaggal dolgoznak, amelyek megsokszorozzák valóban a gyermekek szókincsét, és gyakorolhatják azokat a kontextusos beszédben. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy alkalmazzák, gyakorolják a viselkedés alapvető

szabályait, a köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, az érzelmeik közvetítéseit, melynek hatására magabiztosabbá válnak a kommunikációs szituációkban. Az óvodapedagógusnak arra kell törekednie, hogy a projektjellegű tanulás során adjon minél több lehetőséget a **spontán beszéd formáinak széles körű gyakoroltatására**, a metakommunikáció egyre változatosabb megoldásaira, a kontextusos és az összefüggő beszéd alkalmazására.

A projektek tele vannak matematikai, logikai összefüggésekkel, melyet a gyermek játszva, a tapasztalatok logikus rendezésével sajátít el. A matematikai tapasztalatszerzés fontos alkotóeleme a gyermekek értelmi képességének, a beszéd és gondolkodás együttes fejlődésének. Ezért az óvodapedagógus a projektekben a gyermekekkel tudatosan gyakoroltassa a matematikai kifejezéseket, a tő-, és sorszámneveket, a határozatlan számneveket, a halmazok összehasonlítását szín, alak, forma, helyzet, számosság szerint, becsléssel, párosítással, több, kevesebb ugyanannyi meghatározásával. A projektek feldolgozása során a gyermekek sajátítsák el a relációs szókincset: a kisebb, nagyobb, ugyanakkora, alacsonyabb, magasabb, ugyanolyan magas, rövidebb, hosszabb, ugyan olyan hosszú, keskenyebb, szélesebb, ugyan olyan széles, egész, fél, feleannyi stb. kifejezéseket. Fedezzék fel, ismerjék meg a sík-, és térmértani kifejezéseket: a kört, téglalapot, a négyzetet, a gömböt, a téglatestet, a kockát, a nyitott és zárt vonalakat, és a szimmetrikus alakzatokat stb. A gyermekek beszédészlelése és beszédmegértése záloga lesz annak, hogy szókincsükbe minél több matematikai kifejezés bekerüljön.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a tevékenységhez szükséges viselkedés alapvető szabályait;
- azokat a magatartási formákat, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- a gyalogos közlekedési szabályokat;
- a környezetében lévő művészeket, mestereket, esztétikai alkotásokat;
- mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli formákat.

A gyermek képes:

- különbséget tenni az évszakok között, napszakok között;
- megszámlálni bármit legalább 10-ig, s azokat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint rendezni és összehasonlítani;
- az irányokat, és a szófajokhoz társuló igekötőket, névutókat (leül, szék mellett) pontosan alkalmazni;
- betartani a gyalogos közlekedés szabályait;
- élményeit kontextusos helyzetben elmondani;
- a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető módon beszélni;
- az alapvető viselkedési szabályokat betartani;
- önállóan, otthonosan mozogni az óvoda egész területén.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- szereti a környezetét, gyönyörködik a szépségében;
- örömmel ismer rá a környezetében lévő intézményekre, szolgáltató üzletekre, művészeti alkotásokra, s azokra az emberekre, akiket ott megismert;
- szeretettel beszél azokról a háziállatokról, amelyekhez személyes kapcsolata társul;
- fontosnak tartja a gyalogos közlekedés szabályait, amelyet igyekszik betartani, betartatni a kisebbekkel;
- törekszik azoknak a magatartási formáknak, szokásoknak betartására, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- élvezettel nézi a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videó felvételeket, fotókat;
- érdeklődő, szívesen beszélget, kérdez a felnőttektől, társaitól egyaránt.

6.7. Munkajellegű tevékenységek

A tevékenység célja: a gyermeki munkajellegű teendők megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek munkához való viszonyulását.

A sokféle munkajellegű teendők, tevékenységek biztosításával a gyermekek jussanak el odáig, hogy szívesen és örömmel végzik a munkafeladatokat.

Továbbá célunk hogy a gyermekeknek a munkavégzéséhez szükséges képességeik kialakulhassanak, ami közben formálódhat önálló felelősségük, társas együttműködésük, kooperatív, egymásra figyelő munkavégzésük.

Feladatunk:

- A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív beállítódásának, viszonyulásának megalapozása a munkajellegű tevékenységekhez;
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek biztosítása, munkafolyamatainak megismertetése, s azok feltételének megteremtése;
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munkajellegű tennivalók elvégzése során.

A felnőttek mintáján keresztül a gyermekek pozitív beállítódásának, viszonyulásának megalapozása a munkajellegű tevékenységekhez

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd később a közösségért végzik. Kezdetben az óvodapedagógus segítségével, később pedig teljesen önállóan, öntevékenyen vesznek részt benne, az óvodapedagógus sugalmazó, bátorító és elismerő szeretetével.

A gyermekeknek mindenben a felnőtt a mintaképe. Ez igen hamar megjelenik a szerepjátékukban, amikor papás-mamás játékot játszanak. Ebben a játékban a szüleiket utánozzák. Az óvodai életben pedig az óvodapedagógust, ha megfigyelhetik, milyen

munkát végez. Az óvodapedagógus a gyermekeket engedje magához közel, hogy lássák, mit tesz. Az is hatékony eszköze az attitűdformálásnak, ha az óvodapedagógus mindig elmondja, mit, miért csinál. A gyermekek igen hamar kiejtik azt a mondatot, hogy „Én is csinálhatom?" Ez az a pillanat az óvodában, amit fogadjon el az óvodapedagógus, lelkesítse a gyermekeket a munkafolyamatok megismerésére, begyakorlására.

Az óvodapedagógus tudatosan úgy kommunikáljon, hogy a gyermekek megtudhassák, ha ők tiszta, kivasalt ruhában érkeznek az óvodába, az az édesanyjuk igényes munkájának az eredménye. Ezt nekik értéknek kell tekinteni, meg kell becsülni. Ugyanígy az óvodában a dajka néni igényes munkájának eredménye a patyolattiszta csoportterem, amelyben olyan jó végigmászni a tiszta szőnyegeken. Ez az óvodai szemlélet tudja három éven keresztül megalapozni a gyermekek pozitív beállítódását, a magukért és másokért végzett teendők, feladatok elvégzését, amit örömmel és szívesen, aktívan vállalnak.

Különböző típusú munkajellegű tevékenységek biztosítása, munkafolyamatainak megismertetése, s azok feltételének megteremtése

A gyermeki munkajellegű teendők bevezetése az óvodapedagógusoktól közös, tudatos, tervező és szervezőmunkát igényel, amit egy csoport irányítása esetében a két óvodapedagógusnak nagyon precízen végig kell gondolnia a dajka nénik bevonásával. Közösen a legpraktikusabb munkafolyamatokat dolgozzák ki, amit a gyermekek könnyen elvégezhetnek. Mindegyik munkafajta bevezetését előzze meg a fenti végiggondolás, mert ez a záloga minden munka eredményességének. A másik kiemelt feladat a munkafajtákhoz szükséges eszközök beszerzése vagy elkészítése, amelyeknek eszközfogásait is meg kell beszélni a gyermekeket nevelő felnőtteknek, hogy mindhárman azonos mintát adjanak azok helyes használatáról, a munkamenet sorrendiségéről.

Az óvodapedagógus először minden gyermekkel egyenként végezze el a munkafolyamatokat, és vegye észre, mit tud a gyermek könnyen elvégezni, miben szükséges segítséget adni ahhoz, hogy megtanulhassa azt önállóan elvégezni. A gyermekeknek csakis bátorítással, buzdítással segítsen, így minél többször át tudják élni az „Én már erre is képes vagyok!" sikerélményt, amely a munka örömét, a célért vállalt

erőfeszítés szépségét is magában hordozza.

Az óvodába lépéstől kezdve az óvodapedagógus indítsa el az **önkiszolgálás** munkafolyamatait a gyermekek öltözködésében, tisztálkodásában, étkeztetésében, játékhasználatában, ezekben alkalmazza a szokástanulási módszereink eredményes levezetését. Ebben a munkajellegű tevékenységben el kell érnünk, hogy a gyermekek minél hamarabb a maguk kiszolgálásában önállóvá váljanak.

A közösségért végzett tevékenységek egyik kiemelt formája **a naposi munka,** melyet az óvodapedagógusoknak nagyon átgondoltan szükséges bevezetni. Az óvodapedagógus a naposi munkát bármelyik tevékenységben alkalmazhatja, és úgy variálhatja a munkafeladatokat, hogy az a nyugodtabb óvodai élethez hozzájáruljon. A naposi munka kidolgozását a csoportban dolgozó felnőttek közösen tervezzék meg, hogy a kialakított szokásrendszerét azonosan értelmezzék, alkalmazását azonos módon segítsék és támogassák. Ezeket a típusú feladatokat, csak a nagyobb gyermekekre bízzák.

A gyermekek étkeztetésének differenciálását jobban elősegíti az önkiszolgálás. Ezért érdemes lenne a naposi munkával kombináltan használni. Így csak egy-egy napost kellene kijelölni a reggeli és a délutáni folyamatos étkezésekhez, a déli étkeztetésnél is lényegesen csökkentené a naposok feladatát, de így bővíteni lehetne a feladatkört az alvás előtti teremrendezés teendőivel. A különböző játéktereknek, kuckóknak legyenek naposai, mivel minden kuckóban ott vannak az összes eszközök az irányított tevékenységekhez is. A játékeszközök visszaviteléhez, helyére tételéhez fontosak lennének a segítő kezek, főképpen a vegyes csoportok esetében. Ezek a javaslatok indítsanak el olyan naposi rendszer kialakítását a csoportokban, amelyekre valós szükségletek hívják fel az óvodapedagógusok figyelmét.

„Segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek" típusú munkajellegű tevékenység is előre körvonalazható. Az óvodapedagógusok tervezzék meg ezek lehetséges fajtáit, és határozottan foglaljanak állást abban a kérdésben, hogy ez az óvoda területén, a saját csoportjukban, óvodájukban és az udvaron elvégzendő teendő lehet. Munkaformáját tekintve javasolható a páros munka és a mikrocsoportos szervezeti forma alkalmazása. Ezek lehetnek: a pénteki játéktisztítási, mosási feladatok, játékjavítások,

ajándékkészítések, a csoportterem díszítése, csinosítása, nagyobb elrendezések a játékterekben, házimunka jellegű teendők, évszaki munkák az udvaron stb.

Önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások főképpen egyéni feladatokat vagy páros munkaformában teljesíthető teendőket jelentenek az óvodai gyakorlatban. Ezek lehetnek ad hoc feladatok, de lehetnek tervezett feladatok is, amelyek a gyermekek önállóságát, felelősségvállalását, céltudatosságát nagymértékben fejlesztik. A tervezett feladat sok esetben lehet fürdőszobai megbízás. A megbízott ellenőrzi, hogy a gyermekek a csapokat mindenütt elzárták-e, a villanyok sehol nem égnek-e feleslegesen. Esetleg a fogkrém adagolása hetenkénti váltásban, hogy megfelelő mennyiség kerüljön a gyermekek fogkeféire.

A növényápolás- és állatgondozás, mivel folyamatos munkajellegű feladatot jelent a csoportoknak, nem csak a környezeti tevékenység része. Az óvodapedagógus ebbe a teendőbe mindhárom korosztályt vonja be.

A legkisebbek az óvodapedagógussal együtt megfigyelik a növények, állatok gondozását. A kerti munkában követik a termések, falevelek elszállítását, a nagycsoportosok veteményezését, a növények öntözését, és közreműködnek az érett gyümölcsök, szép virágok összeszedésében stb. A nagyobb óvodások képességüknek megfelelően együttműködnek az óvodapedagógussal, és kisebb csoportokban önállóan tüsténkednek a növények gondozásában a magvetéstől vagy elültetéstől, a növények ápolásán keresztül a termések összegyűjtéséig. Ők már az óvodapedagógusokkal minden évszakban közösen tervezik meg a feladataikat, önkéntes vállalkozással. Az óvodapedagógus használja a praktikus ágyások kialakításának módszereit. Legyen a gyermekeknek legalább virágágyása, hogy gyönyörködni tudjanak a saját kis kertjükben, amelyre helyezzék ki a csoport szimbólumát, hogy a szülők is lássák, mit ápolnak, gondoznak egész évben az óvodában. Az óvodapedagógus segítségével a gyermekeknek legyen lehetősége akváriumot vagy terráriumot és madáretetőt gondozni.

Az óvodapedagógusok a munkajellegű tevékenységeket évszakonként tervezzék meg, és elemezzék, értékeljék az eredményeket.

Az óvodapedagógus fejlesztő értékelése legyen folyamatos a gyermekek munkavégzése

során, hogy azzal is erősítse bennük a munka fontosságát, a gyermekek munkához való pozitív viszonyát, munkaszeretetét.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a munkajellegű tennivalók elvégzése során

A beszéd- és kommunikációs képességek fejlesztésének számos lehetőségét kínálják a munkajellegű óvodai teendők, melyek a gyermek-óvodapedagógus, a gyermek-dajka, gyermek- gyermek közötti kapcsolatteremtő, megismerő, együttműködő kommunikatív helyzetek.

Az önkiszolgáló tevékenységek fokozzák a gyermekek beszédaktivitását, közlékenységét, mert sokszor még segítségre szorulnak vagy meg szeretnék tanulni a munkafolyamatokat az étkezési, öltözködési, tisztálkodási szokásokat. A felnőtt-gyermek elmélyülő érzelmi kapcsolata lehetővé teszi, hogy a gyermekek nyitottak legyenek az új információk befogadására, ugyanakkor késztetést is érezzenek legkülönfélébb gondolataiknak, élményeiknek, vágyaiknak, tudakozódó kérdéseiknek szóbeli megfogalmazására. A gondozás bensőséges együttlétében kialakuló beszélgetés, bemutatás, nyelvi utánzásra késztetés, alkalmat ad a beszédformák gyakorlására, a legváltozatosabb spontán beszédfordulatok alkalmazására.

A munkajellegű tevékenységekben gyakran előforduló beszédszituációk a megszólítás udvarias formái, a szóbeli instrukciók, ténymegállapítások, tényközlések, kérések. Ha azt szeretnénk, hogy megkedveljék a gyermekek a munkajellegű tevékenységeket, nem maradhat el a buzdítás, dicséret, bizalomelőleg gyakori biztosítása sem.

A naposi munka több gyermek együttműködését várja el. Ebben a munkában a gyermek- gyermek közötti beszédszituációknak a gazdagítása jelenik meg, és ad komoly fejlesztési feladatokat az óvodapedagógusoknak.

A segítés az óvodapedagógusoknak és a felnőtteknek, a megbízatások, a növény- és állatgondozás típusú munkákat nagyon szeretik a gyermekek, mivelhogy a felnőtt-gyermek között jön létre, és a felnőttek óvó, védő, szerető gondoskodásával folyik. Ezek a közös munkák az óvodapedagógusok és/vagy a dajkák modell értékű, utánzásra késztető

viselkedésüknek az eredménye. Az óvodapedagógusok használják ki ezeket a gyermekek beszéd- és kommunikációs képességeinek fejlesztésére, amelyek tálcán kínálják a szövegprodukció, szókincsbővítés, kifejező mozgások (mimika, gesztusok, tekintetváltás), a beszéd prozódiai elemei (hangsúly, hanglejtés, szünettartás stb.) gyakorlásának a lehetőségeit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyermek ismeri:

- a munkajellegű feladatokhoz szükséges eszközöket, és azok használati módját;
- a munkafolyamatokat, és azok szabályait.

A gyermek képes:

- az önkiszolgáló teendőit önállóan elvégezni;
- közösen, kooperatívan dolgozni párban és mikrocsoportokban;
- a naposi munkát közös megegyezéssel, kooperatívan, igényeses teljesíteni;
- az egyéni megbízatásokat felelősségteljesen teljesítésére;
- közreműködni a növények és állatok igényes gondozásában;
- a kitartó munkavégzésre, a kapott feladatok elvégzésére.

A gyermek attitűdjére jellemző, hogy

- örömmel dolgozik társaival;
- szívesen teljesíti kötelességeit, és szüleinek boldogan újságolja a munkavégzéseinek eredményeit;
- szeretettel elfogadja a felnőttek tanácsait;
- munkafolyamatokban szívesen segít a rászoruló társainak.

7. Kiemelt differenciált fejlesztések

7.1. A gyermekek egyéni fejlesztése

A programunk célja, hogy a gyermekeknek olyan egyéni fejlesztési rendszert biztosítson, amely minden gyermeknek a fejlődését félévenként nyomon követi, majd az eredmények függvényében minden gyermeknek egyéni fejlesztési tervet készít és biztosítja a program napirendjében a fejlesztési lehetőségek időkereteit.

Továbbá célja, hogy minden szülőnek félévenként a gyermeke fejlődéséről és a fejlesztés eredményeiről részletes tájékoztatást adjon a nevelőpartneri viszony erősítése érdekében.

A nevelőtestület feladatai:

- A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint: a nyomon követéshez szükséges dokumentumok előkészítése, a gyermekek megfigyelésének elindítása, a fejlettségi mutatóinak folyamatos rögzítése, valamint a gyermek egyéni fejlesztési tervének elkészítése, a fejlesztés beindítása, elvégzése és annak értékelése;
- A szülők korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyelésekről és a fejlesztések tapasztalatairól;
- Az óvodai szinten működtetett „Gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítő szakmai team" munkájában aktív együttműködés megteremtése.

A gyermekek egyéni fejlődésének és fejlesztésének folyamatszabályozása szerint a tennivalók értelmezése

A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációk a programban dolgozó kolléganőknek rendelkezésére állnak**,** melyet a csoportokba felvett gyermekeknek, személyre szólóan el kell készíteni egy dossziéba. A dokumentumok sora a **gyermek anamnézis**ével **kezdődik**, amit az első családlátogatáson a szülővel együtt töltenek ki az óvodapedagógusok, s közben értelmezik, hogy bizonyos kérdések megválaszolására miért van szükség a gyermekek fejlesztéséhez. Ez az eljárás kiválóan elindítja azt a felelősségteljes közös munkát, amely a gyermek folyamatos, tudatos, magas színvonalú

egyéni fejlesztéséről szól.

A gyermekek befogadási időszaka az óvodapedagógiai programunkban december végéig tart, mert a gyermekeket jól meg kell ismerni ahhoz, hogy az első fejlődéséről szóló mutatóit rögzíteni tudják a csoportban dolgozó óvodapedagógusok. A gyermek befogadása, beszoktatása addig tart, ameddig megismerkedik az óvodai élet szokásaival, teendőivel, és az ott dolgozó felnőttekkel. Erre kiváló lehetősége nyílik a pici gyermekeknek a vegyes csoportokban, mert ott mintát kap ehhez a nagyobb óvodásoktól is. Az óvodapedagógus december végéig **kitölti a gyermek befogadási időszakáról szóló formanyomtatványt,** és elvégzi a személyiségstruktúrában kidolgozott Gyermektükör első félévi **fejlődési mutatóinak megállapításait, bejegyzéseit** (mozgásfejlődés, érzelmi, szociális, értelmi– beszédfejlődés). Ennek függvényében elkészíti minden gyermeknek az egyéni fejlesztési tervét. A fejlesztés április végéig tart, melynek az eredményeit rögzíti a fejlesztési tervben található értékelésekben.

Az óvodapedagógiai programban meghatározott teendőkkel, tevékenységekkel kapcsolatos megfigyeléseket a gyermek óvodába lépésétől kezdve elindítjuk, hogy nyomon követhetővé váljon a hároméves vagy négyéves óvodai fejlesztés egyéni jellemzőinek megismerése, azaz a gyermek fejlődési íve. Ezért év elején a gyermekek óvodába érkezésének időszakában elvégezzük az első diagnosztikát, és a kiscsoport végén is rögzítjük ismét a gyermekek fejlődési jellemzőit.

Az óvodapedagógusok **4-5 éves korú gyermekek** fejlődési mutatóit szeptemberben egyénenként megfigyelik, és a már rögzített első mutatókhoz viszonyítva megállapítják, hol vannak nagyobb léptékű fejlődések, amit diagnosztizálni szükséges. Októberben a kapott adatok függvényében elkészítik az egyéni fejlesztési terveket, és azt igyekeznek megvalósítani és értékelni december harmadik hetéig. A második félévi fejlődési mutatókat is az előzőhöz viszonyítva értékelik, és csak azokon változtatnak, ahol kimutatható az ugrásszerű fejlődés, vagy sajnálatos módon a visszaesés. Sokszor megfigyelhető a stagnálás is, amely a fejlődési törvények szerint is természetes. Januárban, a változásokat figyelembe véve, újra tervezik a fejlesztési terveket, és azokat április végéig, a különböző fejlesztő játékok segítségével befolyásolják, stimulálják, fejlesztik. Az értékeléseket május közepéig elvégzik, és rögzítik a dokumentumban. A tevékenységek

eredményességének megfigyelése, és a fejlesztés adminisztrálása május végéig megtörténik, hogy a szülőkkel mindazt egyéni beszélgetés keretében meg tudják beszélni a pedagógusok.

Az óvodapedagógusok **az 5-6-7 éves gyermekek** fejlődésének diagnosztizálását az első félévben ugyanúgy elvégzik, mint a 4-5- évesek esetében, viszont a tankötelezett gyermekek egyéni fejlesztését és a tevékenységek diagnosztikáját márciusban befejezik, és összegzik az eredményeket, majd átadják azt a vezető óvodapedagógusnak, aki aláírja az iskolaérettség teljesítéséről szóló dokumentumot. A visszamaradó gyermekeknek ez az év folytatódik ugyanúgy, mint a 4-5- éves gyermekeknek, s majd a következő évben záródnak számukra az egyéni fejlesztések hasonlóan, mint az iskolaérett gyermekeknek.

A gyermekek egyéni dokumentumaiban, amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, **megtalálhatók a szakértői bizottság vizsgálati megállapításai**, és a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatai, amelyet az óvodapedagógus a fejlesztési tervében figyelembe vesz, és rögzíti a gyermek egyéni fejlesztéseit. Ehhez fűzi a további szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait is.

A szülő korrekt, empatikus tájékoztatása a gyermeke megfigyeléséről, és a fejlesztések tapasztalatairól

Az egyéni fejlesztés folyamatszabályozásában minden félév zárásaként beépülnek **„A szülő tájékoztatása a gyermeke fejlődéséről"** szóló megbeszélések, amit az óvodapedagógus tart, aki a gyermek dokumentumait folyamatosan kezeli, és a megfigyeléseket, fejlesztéseket elvégzi ezek eredményeit az OviKréta rendszerbe is rögzíti. Kritikus esetek megbeszélésénél mindkét óvodapedagógus részt vesz a tájékoztatáson.

Az óvodapedagógus különös tekintettel készüljön fel ezekre a megbeszélésekre, és minden gyermeknek vigye el a Gyermektükrét a találkozásra, hogy a szülő átnézhesse a bejegyzéseket, amiket egyenként kísérjen pontos magyarázat. A fejlesztések tartalmát, módszereit és eszközeit is mutassa meg a szülőknek, mert azok inspirálhatják őket arra, hogy otthon is hasonló játékokat vegyenek a gyermekeiknek, és játszanak velük. Nagyon hasznos ilyen beszélgetést az óvodapedagógusnak úgy kezdeni, hogy kiemelkedő, kedves

tapasztalatot, humoros, megtörtént társas szituációt mond el a szülőknek, hogy a beszélgetés hangulati alapját megteremtse. A fejlesztés eredményeinek közlésekor, legyen természetes tényközlő, amit ha szükséges, mindig oldjon fel azzal a lezárással, hogy van időnk a fejlesztésre, mert ugyanezeknek a képességeinek fejlesztését fogja tervezni a következő félévben, ha addig egy ugrásszerű fejlődés nem történik a gyermek személyiségében, amely a problémát hirtelen megoldja. A beszélgetés vezesse a szülőket egy olyan szemlélet felé, amit ha közösen szeretnének megoldani, az csak sikeres lehet. Az óvodapedagógus ezeket a beszélgetéseket a hároméves fejlesztés során hat alkalommal tartja meg, a visszamaradó gyermekeknek pedig ez két alkalommal bővül.

Az óvoda szinten működtetett „Gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítő szakmai team" munkájában aktív együttműködés megteremtése

„Gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését segítő szalmai team" vezetését egy szakirányú, szakvizsgázott fejlesztő óvodapedagógus végzi. Nevelőtestületi szinten koordinálja e folyamatszabályozott feladatsor megvalósulását, melyben tevékenysége középpontjában az óvodapedagógus párok állnak, akiket ebben a munkájukban elsősorban támogat és segít. Problémás esetekben ott van a két pedagógus mellett és tanácsokat ad a problémák megoldásához. A csoportokról, gyermekekről megbeszéléseket szervez, hogy a preventív munkához a legfejlesztőbb módszereket, eszközöket sikerüljön kiválasztani. A fejlesztőpedagógus együttműködik az óvodapedagógusokkal a megfigyelési eredmények elemzésében, egyénre szóló fejlesztési tervek elkészítésében. Egyik legnagyobb feladata, a fejlesztéshez szükséges mérő- és fejlesztő eszköztár kialakítása, hogy legyen miből választani az óvodapedagógusoknak a fejlesztéshez.

Mindezeket a feladatokat éves szinten, munkaterv formájában kidolgozza, és év eleji nevelőtestületi értekezleten bemutatja, amelyet a nevelőtestület fogad el. Ebben a teamben minden óvodapedagógusnak lehetnek külön feladatai.

A vezető a fejlesztőpedagógussal gondoskodik arról, hogy a gyermekek minden prevenciós, korrekciós segítséget időben megkaphassanak. A sajátos nevelési igényű gyermekek továbblépése érdekében, a Szakértői Bizottság szakvéleménye szerint készül

el a gyermekek fejlesztési terve, amit az óvodapedagógusok – jobb esetben erre szakosodott szakemberek valósítanak meg a gyermekkel.

7.2. A gyermekek tehetséggondozása

A programunk célja, hogy olyan óvodapedagógiai tehetséggondozói rendszert adjon az óvodapedagógusok kezébe, mely a gyermekek teljes személyiségfejlesztésének pedagógiai folyamatába beágyazottan biztosítja,- a Nemzeti Tehetség Program általános alapelveinek betartásával-, a gyermekek tehetségígéretes adottságainak kibontakoztatását, a tanulás iránti érdeklődésének felkeltését, és a szülők megnyerését az óvodás kori tehetségügynek. **További célunk**, hogy ebben az életkorban pozitív szemlélettel, minden gyermeknek esélyt adjunk az óvodában a legjobb, átlagon felüli adottságának és kreatív, motivációs adottságainak kibontakoztatásához úgy, hogy alkalmazzuk a tehetségelmélet legújabb elméletét és módszertanát.

A nevelőtestület feladatai:

- A gyermekek tehetséggondozása a kidolgozott folyamatszabályozás szerint: a gyermekek átlagon felüli adottságainak kétéves időintervallumban történő azonosítása a csoportokban, és az adatok rögzítése a Komplex Gyermektükörbe, a gyermekek beválogatása a tehetséggondozó műhelyekbe, a műhelyek beindítása és működtetése, a műhelymunkák hatásvizsgálatainak elvégzése, valamint a dokumentumok folyamatos kitöltése;
- A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozásába;
- Az óvodai szinten működtetett „tehetséggondozó team" alkotó munkájában együttműködés, együttgondolkodás megteremtése.

A gyermekek óvodai tehetséggondozásának értelmezése a kidolgozott folyamatszabályozás szerint

Az óvodai tehetséggondozásban a teljes nevelőtestület különböző szerepekben, feladatok

elvégzésében vesz részt. **Az óvodapedagógusok** ellátják a csoportokba járó **3-4-5-éves gyermekek folyamatos megfigyelését a tehetségígéretes adottságaiknak azonosítása érdekében.** Mindkét óvodapedagógus tudatosan keresi a tehetségígéretekre jellemző személyiségjegyeket, és a speciális tehetségterületek képességjellemzőit, hogy kellő szakmai érveléssel tudják alátámasztani, hogy egy-egy gyermeket melyik műhelybe javasolnak. A döntésüket folyamatosan meghozhatják, de legkésőbb a gyermek öt éves korára ezt a döntést adminisztrálni szükséges. (Ehhez a feladathoz a kitöltési segédanyagban aláhúzással és tömör betűvel megkülönböztettük a tehetség- ígéretes tulajdonságjellemzőket, és a Gardner-i tehetségterületekhez kategóriarendszeres megfigyeléseket dolgoztunk ki a munka elvégzéséhez.

Az óvodapedagógusok ebbe a munkába bevonják a szülőket, az óvoda szakképzett fejlesztőpedagógusát, és a műhelyvezetőket, de különleges esetekben a szakszolgálatokban dolgozó tehetségfejlesztő szakembereket is.

A tehetségműhelyekbe a gyermekek beválogatását azok az óvodapedagógusok végzik, akiket a nevelőtestület a vezetővel közösen megerősített abban, hogy műhelyvezetőként dolgozhat az óvodában, szakmai érdeklődése és képessége, kompetenciája alapján. A műhelyvezetők az azonosított gyermekek névsorát megkapják, és nekik egy olyan játékos tevékenységet állítanak össze, amely alkalmat teremt egy becslési skála korrekt kitöltéséhez. E „Ryans-féle becslési skála alapján pontosan meghatározhatja azt a 6-15 fős gyermeklétszámot, akik adottságuknál fogva alkalmasak lesznek egy éves műhelymunkára.

A műhelymunkában a beválogatott nagycsoportos korú gyermekek vesznek részt, akiknek a műhelyvezető 30 órás komplex tehetségprogramot készít, 15 modulban, amit októbertől, április végéig, meghatározott, heti azonos napon és időpontokban tart meg, egy segítő óvodapedagógus közreműködésével. E munka értékelése gyermekekkel, szülőkkel, óvodapedagógusokkal, vezető óvodapedagógussal, és a műhelyvezető önértékelésével, hatásvizsgálatok formájában történik. A munkájukat műhelynapló alapján dokumentálják, melyben minden fontos információ megtalálható a tehetséggondozás elméletének és gyakorlatának szempontjából.

A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozásába

A szülők nagyon komoly partnerei a tehetséggondozó munkánknak.

Az óvodába felvett gyermekek szüleinek az igazgató ad elsőként tájékoztatást az intézmény tehetséggondozó munkájáról, bemutatja, hogy milyen tehetségműhelyeket működtetnek az óvodában,(pl.: nyelvi, a zenei, a téri-vizuális, a testi-kinesztetikus és a logikai) Ugyanakkor azoknak a gyermekeknek, akiknek az óvodapedagógusok nem tudták kimutatni az átlagon felüli speciális adottságát, azoknak interperszonális, intraperszonális képességeit fejlesztjük. Az óvodai tehetségígéretek gondozásáról, a gyermekek beválogatásáról a műhelyvezetők tájékoztatják a szülőket. A szülőknek tájékoztatást adnak a tehetségprogramjukról és az egész éves munkatervükről, működésük feltételeiről. A tehetséggondozásból egyetlen egy gyermeket nem hagyunk ki, de azt az a műhelyvezető dönti el, hogy a gyermek képessége alapján, mennyi ideig vesz részt a gyermek a tehetséggondozó műhelyekben.

A műhelyvezető rétegszülői értekezletek formájában és a műhelymunka befejezése után folyamatosan tájékoztatják a szülőket, hogy miben szeretnének velük együttműködni. A műhelyvezető lehetőséget ad a szülőknek arra is, hogy félévkor és év végén közvetlenül részt vehessenek a mű- helymunkában, és lássák a gyermekeik érdeklődését, kreatív alkotó munkáját a tehetséggondozásban, valamint érzékeljék a differenciált, kis létszámú nevelési formák személyiségfejlesztő hatásait. A szülők részt vesznek egy hatásvizsgálatban, hogy az őszinte véleményük további segítséget adjon az új pedagógiai gyakorlat megerősítéséhez vagy továbbgondolásához.

Az óvodai szinten működtetett „tehetséggondozó team" alkotó munkájában való közreműködés, együttgondolkodás, együttműködés

A tehetséggondozás operatív feladatait tehetséggondozó team végzi, amelynek a műhelyvezető óvodapedagógusok a tagjai.

A team összefogását **a tehetségkoordinátor végzi**, aki a rendszerszemléletűen kiépített tehetséggondozás gazdájaként azon dolgozik, hogy a folyamatszabályozás tevékenységei megvalósuljanak az óvodában. A tehetségkoordinátort a vezető óvodapedagógus kéri fel

erre a feladatra, aki együttműködik, és sok esetben képviseli a vezetőt az országos hálózatban is. A team éves munka- programmal dolgozik, melyet a nevelőtestület fogad el, mivel a teljes nevelőtestület részt vállal a tehetségígéretek gondozásában. A munkafolyamatok koordinátoraként figyeli a 3-5 éves korú gyermekek beazonosító folyamatát, és segíti az óvodapedagógusok döntéseit meghozni. Különösképpen figyelnek azokra a gyermekekre, akiknek két év alatt az óvodapedagógusok nem tudták azonosítani az átlagon felüli adottságait, de még az érdeklődésük körét sem. A beválogatás folyamata is komoly koordinációs figyelmet igényel, mert a műhelyvezetők a gyermekeknek adott pontjai alapján eldöntik, hogy ki kerül be a műhelybe, viszont a ponthatár alatti gyermekekről konszenzusos döntést kell hozni, amit a koordinátornak kell levezetni. Ez a tehetséggondozás legnehezebb pontja, amihez a nevelőtestület együttgondolkodása, együttműködése szükséges.

A hatásvizsgálatok feldolgozása is a koordinátorra és a team tagokra vár, amelyeknek az eredményei adják a következő év tervezéséhez, fejlesztéséhez a feladatokat. Összességen egy koordinátori munka elvégzése **tehetségterületen szakvizsgázott szakembert igényel.**

A tehetséggondozás hálózatos munka, ezért együttműködünk a Nemzeti Tehetségsegítő Tanáccsal és a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetségével. Tehetséggondozói munkánkat segíti még az Óvodapedagógusok Országos Tehetségsegítő Tanácsának szervezete.

8. Óvodánk kapcsolatrendszere

8.1. Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között konstruktív kapcsolatot alakítunk ki. Valljuk, a szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont mi óvodapedagógusok rendelkezünk olyan szaktudással és olyan korosztályi tapasztalattal, amely alapján hatékony segítséget tudunk nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, szabályozott partneri együttműködésünk elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Körültekintően szervezzük meg és szabályozzuk a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mellyel a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit közvetítjük. A szülők, nagyszülők segítik az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy a választott értékeinket minél magasabb szinten tudjuk teljesíteni.

Kapcsolattartásunk formái:

- a családlátogatás (a szülői igényt tiszteletben tartva még az óvodába kerülés előtt),
- anyás befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez),
- a napi kapcsolattartás (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről),
- a szülői értekezletek,
- félévenkénti beszélgetések a gyermekek fejlődéséről,
- a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások erősítik a nevelésünk hatékonyságát a szülővel
- szülői igény és elégedettségi vizsgálatok (két évenként)

8.2. Az óvoda és az általános iskola

Az iskolával való jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés. Közösen kell az átmenetet megkönnyíteni számukra. El kell fogadni, hogy minden életkornak megvan a speciális szükséglete, sajátossága, amelynek az intézménynek meg kell felelni. Az iskola pedagógusaival meg kell ismertetnünk óvodai nevelési programunk specifikumait, mert véleményük, szemléletük segítheti az óvodai nevelésünk megújulását. Szakmai együttműködést kezdeményezünk a tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében. Szükségesnek tartjuk, hogy visszajelzést kapjunk a gyermekek fejlettségéről. Szívesen látogatjuk meg volt nagycsoportosainkat az iskolában.

Az együttműködésünk formái:

- Az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt.
- Kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat tanév elején látogatjuk meg az iskolában az óvodapedagógus a dajkával közösen, az első osztályos nevelők pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában.
- Szakmai tanácskozások, megbeszélések az alsós nevelőkkel olyan pedagógiai, pszichológiai, módszertani témákban, amelyek segíthetik az óvoda-iskola átmenet zökkenőmentesebb megvalósítását.
- Szülői értekezleteken való részvétel
- A gyermekek látogatása az iskolába, ismerkedés a tanító nénivel és az iskolai környezettel (Iskolanyitogató)
- Partneri igény és elégedettség mérés

8.3. Óvodánk egyéb kapcsolatai

Intézmények	Kapcsolattartás módja	Gyakoriság
Fenntartó	A fenntartó által kezdeményezett értekezletek, szakmai rendezvények, intézményi ünnepek, beszámolók	Szükség szerint
Bölcsőde	Hospitálások, tapasztalatcserék egymás nevelő munkájának megismerése érdekében.	Esetenként
Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel Pedagógusok Országos Szakmai Egyesülete	Szakmai együttműködés, közgyűlés, konferenciák, szakmai napok, testvéróvodai kapcsolatok, továbbképzések	Évente négy alkalom
Művészeti nevelés megyei munkaközösség	Szakmai együttműködés	Évente két alkalom
Művészeti iskola	Rendezvények látogatása, megbeszélések	Esetenként
Az egészségügyi szakszolgálat (védőnő, orvos),	Szakmai együttműködés	Évente négy alkalom
Pedagógiai Szakszolgálat	Szakmai együttműködés, információcsere	Esetenként
Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	Rendezvények látogatása Jelzőrendszeri találkozók	Esetenként

Közművelődési intézmények	Rendezvények látogatása, megbeszélések, értekezletek	Esetenként
Oktatási Hivatal	pedagógiai szakmai ellenőrzés, önértékelés, minősítés	Esetenként
Pedagógiai Oktatási Központ	szaktanácsadás	Esetenként
Tehetséggondozást képviselő szervezetek	rendezvényeken, képzéseken, konferenciákon, pályázatokon való részvétel	Esetenként
Külhoni óvoda nevelőtestülete	rendezvényeken, szakmai tapasztalatcseréken való részvétel	Esetenként

9. Gyermekvédelem az óvodában

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- A gyermekek családi helyzetének megismerése.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése.
- A veszélyeztetettség elhárításában segítségkérés a Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat közbenjárásával
- A gyermekvédelmi program hatékony működtetése.

Feladataink:

- Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel.
- A veszélyeztetett gyermekre ható ártalmak kiküszöbölése a családdal együttműködve
- Együttműködés a gyermekvédelemben partner társszervekkel.
- Humánus, megértő, egyéni bánásmód alkalmazása

9.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4§-ának 13. bekezdése alapján az a gyermek vagy tanuló, aki

a) különleges bánásmódot igényel,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

a) sajátos nevelési igényű gyermek

b) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

c) kiemelten tehetséges gyermek

A **sajátos nevelési igényű** gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének felvállalását csak megfelelő szakemberek biztosításával, segítségével tudjuk megoldani.

Óvodánkba befogadjuk az

- enyhe fokban mozgásfogyatékos gyermeket
- érzékszervi fogyatékos (látássérült, hallássérült) gyermeket
- enyhe értelmi fogyatékos gyermeket

Az integrált csoportnak nem szabad túlzott mértékben eltávolodni az úgynevezett „normál" csoporttól. A sajátos nevelést igénylő és ép gyerekek arányát mindig rugalmasan, a sérülés jellege, foka szerint határozzuk meg. Arra törekszünk, hogy a törvény által meghatározott csoportlétszám alapján maximum 3 fő gyermek számát ne haladja meg a sajátos nevelést igénylő gyermekek száma.

Az óvodapedagógus szerepe az integrációban

Olyan program készítése és megvalósítása, mely a csoportban az ép és a sajátos nevelési igényű gyermek szükségleteit figyelembe veszi, beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás speciális, egyénre lebontott feladatait.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

Az óvónőnek el kell fogadnia, másrészt el kell fogadtatnia a sajátos nevelési igényű gyermeket. Közreműködésével, és a pedagógiai asszisztens segítségével szocializálódik a gyermek az óvodai közösségbe. Együttműködik a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, hogy a foglalkozások során felmerült tanulási, fejlesztési szituációkat otthon megerősítsék. Új szakmai ismeretek befogadására törekszik.

Együttműködik az óvodai munkát segítő szakemberekkel, a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel.

Követi a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a gyermek fejlesztésébe.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket a Pedagógiai Szakszolgálat véleménye alapján, a szakembereivel összhangban fejlesztjük intézményünkben.

A tehetséges gyermekek fejlesztését Pedagógiai Programunk 7.2. pontjában részleteztük.

9.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink

- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.
- Pedagógiai eszközökkel történő felzárkóztatás.
- A szülői szerep erősítése a szülőkben (szülői fórum).

- A gyermekek számára különböző szociális szolgáltatások nyújtása (segélyjavaslatok, ruha- és játéksegélyezés).
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok szervezése
- Külső szakmai segítség igénybevétele (logopédus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, jogtanácsos)
- A szülők és az óvoda közötti kapcsolat erősítése (közös kirándulás, jeles napi programok, sportrendezvények, játszóházak).
- Tájékoztatás, tanácsadás a segítő szolgáltatásokról szükség szerint.
- Szülői közösség segítségnyújtása a rászorulóknak

9.3. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítés
- egyénre szabott, differenciált fejlesztés
- gyermekközpontú, családorientált nevelés
- szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése
- rendszeres óvodába járás biztosítása

9.4. Óvodai fejlesztő programunk

A pedagógiai programunk megvalósítása biztosítja a hozzánk járó normál fejlődésű gyermekek komplex személyiség fejlődését. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai neveléssel csökkenteni tudjuk.

Az óvodai fejlesztő programunk feladata, hogy tudatosan segítsük a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket 3 éves kortól kezdődően egészen az óvodáskor végéig abban, hogy egyéni képességeik alapján a lehető legoptimálisabban fejlődjenek a mi segítségünkkel. Programunk által arra

törekszünk, hogy a játékos képességfejlesztő tevékenységekkel segítsük a gyermekek otthoni hátrányainak enyhítését.

A szülőkkel való jó kapcsolat kialakításával és az óvodai életbe való bevonásukkal a partneri együttműködés javítása célunk, valamint az, hogy munkánk eredményeit elismerjék, és otthon is törekedjenek az óvodai szokások továbbvitelére. Ezáltal valósulhat meg az eredményes együttnevelés a családdal.

Az iskoláskor kezdetéig segítjük a gyermekeket a hátrányok leküzdésében, fejlesztjük képességeiket.

Azoknál a gyermekeknél, akiknél részképesség zavart észlelünk, vagy magatartási problémával küzdenek, külső szakember segítségével igyekszünk megsegíteni őket.

Az óvodai fejlesztő programunk céljai:

- Az óvoda körzetében élő 3 éves korú, HH/HHH-s gyermekek óvodai nevelésben részesüljenek.
- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-7 éves, HH/HHH-s gyermek rendszeresen járjon óvodába, hiányzásra csak indokolt esetben kerüljön sor.
- A gyermek igényeihez igazodva biztosítja az óvoda:
  a) a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat
  b) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet
- Megfelelő tudatos óvodai nevelő fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek egyenlő esélyét a sikeres iskolakezdéshez.
- Az iskolába menő gyermekek részére olyan tevékenységek szervezése, mely által a teljes személyiség fejlesztés, fejlődés biztosított.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése- a szülői házzal, a Szikszói Szociális Szolgáltató Központtal, Pedagógiai Szakszolgálattal, Általános Iskolával, Nemzetiségi Önkormányzattal, civil szervezetekkel- annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

Az óvodai fejlesztő program hatóköre:

Az óvodába járó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes köre, akiknek mindenkori létszáma az óvoda „Hátrányos és Halmozottan Hátrányos Helyzetű gyermekek" nyilvántartásában kerül kimutatásra.

Feladatunk:

- A gyermekek pszichoszomatikus fejlődési elmaradottságának minél korábbi észlelése
- A környezeti ártalmak feltárása
- A hátrányos helyzet felismerése és okai hátterének felderítése, hátrányok csökkentése

Ez a program nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek három éves koruktól kezdve járjanak óvodába, valamint ügyel a rendszeres óvodalátogatás mellett a célzott fejlesztésükre is.

Kiemelt feladataink:

1. Integrációt elősegítő csoportalakítás

Olyan csoportalakítás, amely biztosítja a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek arányos eloszlását- a csoportok kialakításában részt vesz az óvodai nevelőtestület az igazgató irányításával (nemek aránya, hátrányos helyzet, életkor figyelembe vétele).

2. A hiányzások minimalizálása- családlátogatással, felszólítással.

3. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

- az óvoda 6:00-17:00 óráig tart nyitva.

Nevelőtestület együttműködése

- Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével
- Esetmegbeszélések

- Hospitálások, műhelyfoglalkozások melyeket a mindenkori éves munkaterv tartalmazza

Pedagógiai munka kiemelt területei

1. Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés

- Részletes anamnézis
- Egyéni fejlődési napló folyamatos vezetése (háromhavonta bejegyzés a fejlődés üteméről)

2. Anyanyelvi nevelés

- Szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése

3. Érzelmi nevelés, közösségi nevelés - szocializáció

- Az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés.
- Értékorientált nevelés (erkölcsi tulajdonságok kiemelése a művészeti nevelés és szituációsjátékok segítségével)

4. Egészséges életmódra nevelés

- napirend
- egészségtudat kialakítása, rendszeres mozgás, testedzés
- mentálhigiénés szemlélet alapozása
- egészséges táplálkozás

Komplett készségfejlesztés területei

Mozgásfejlesztés

- nagymozgások
- egyensúlygyakorlatok
- finommotorika

- testséma

Percepciófejlesztés

- vizuális
- auditív
- kinesztetikus
- térészlelés, térbeli viszonyok
- tapintás

Verbális fejlesztés

Értelmi képességek fejlesztése

- gondolkodás
- emlékezet
- figyelem

Nyelvi készségek fejlesztése

Módszereink

- az előzetes, tartós megfigyelésre épülő a fejlesztési tervek készítése,
- a legalább egy nevelési éven át tartó képességfejlesztési folyamat, vagy ideális esetben három évig tartó óvodai fejlesztés,
- tehetséggondozó műhelyfoglalkozások,
- közösségi programok,
- szülőknek szervezet előadások,
- célirányos segítségnyújtás a családoknak,
- rendszeres kapcsolattartás a Családsegítő, Gyermekjóléti, Védőnői Szolgálattal, Gyámüggyel, Pedagógiai Szakszolgálattal, más segítő szervezetekkel.

9.5 Az óvodai szociális segítő tevékenység

2018. szeptember 1-től a Gyvt. 40/A. § (2) bekezdés ag) pontja értelmében a család- és gyermekjóléti központ az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, amelynek keretében óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet biztosít.

Az óvodai szociális segítő tevékenység célja:

Az óvodás gyermekek sikeres előmenetelének támogatása, családban történő nevelkedésének segítése, egészségfejlesztése, veszélyeztetettségének megelőzése, kiszűrése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében való közreműködés, illetve a szociális, oktatási és egészségügyi ágazat szereplői közötti szoros együttműködés kialakítása és fenntartása.

Az óvodai szociális segítő feladatai:

- a nevelési, oktatási intézményekben dolgozó szakemberek együttműködésének segítése pl.: esetmegbeszélés
- kirándulás, tábor szervezése, aktív részvétel
- kulturális programok szervezése, aktív részvétel pl.: bábszínház látogatása
- nevelőtestületi ülésen való részvétel
- sport- és szabadidős programok szervezése, aktív részvétel
- szociális akciók szervezése, végrehajtása pl.: ruhagyűjtés
- szülői értekezleten való részvétel pl.: a szolgáltatás bemutatása

- mikrocsoportos készségfejlesztés
- prevenciós, edukációs foglalkozások
- tanácsadás a szülőknek gyermeknevelési vagy óvodai problémával kapcsolatban
- információnyújtás szolgáltatásokról, ügyintézésben való segítségnyújtás
- konzultációs lehetőség biztosítása az óvodapedagógusoknak
- együttműködés a jelzőrendszer tagjaival

10. A nevelési program nyilvánossága

10.1. A tájékoztatás, a megismertetés formája, rendje

A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programjának legfontosabb elemeit a következő rendben ismerik meg az érintettek:

Célcsoport	Lehetőség
Óvodapedagógusok	nevelőtestületi értekezlet, szakmai délután
NOKS dolgozók	szakmai munkaközösségi foglalkozás
Szülők	SZSZ értekezlet, szülői értekezletek, falitáblán,
Iskola, bölcsőde	szakmai fórumok

10.2. A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

Hozzáférési pont	Kinek
Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde-irattár	Felső vezetés, hivatalos kapcsolatok
- vezetői iroda - óvodai csoportok - könyvtár	Óvodapedagógusok, szülők számára

11. Záró rendelkezések

11.1. A program hatálya, hatályba lépése

A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programja hatálya kiterjed valamennyi az intézményben dolgozó köznevelési foglalkoztatottra. A program tartalmi vonatkozása megvalósításáért felelős az igazgató és az óvodapedagógusok.
A nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit, és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai pedagógiai munkát.
Ezen pedagógiai program érvényességi ideje: 2025. november 01. napjától visszavonásig szól.

11.2. A felülvizsgálat rendje

A pedagógiai programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde pedagógiai program **felülvizsgálatának okai** lehetnek:

- Törvényi változások
- Nevelőtestületi javaslat
- Partneri javaslatok, az igények változása

A program módosítás feltétele:

- 80%-os szülői egyetértés
- a nevelőtestület kétharmados többségi szavazata az elfogadásról

A szempontokat, az eredményeket, a javaslatokat és a nevelőtestület véleményét dokumentálni kell.

11.3. Legitimációs záradék

Készítette:

A Szikszói Városi Óvoda és Bölcsőde nevelőtestületének bevonásával a főigazgató.

Szikszó, 2025.10.01. .....

Piskótiné Gyöngyösi Ivetta

főigazgató

Véleményezte:

A Pedagógiai Programot a Szülői Szervezet megismerte és támogatja megvalósítását.

Szikszó, 2025.10.20. .....

Ákos Judit

a Szülői Szervezet elnöke

Jóváhagyta:

A Pedagógiai Programot a fenntartó képviseletében döntési hatáskörében az Nkt. 26.§.(1) alapján a számú határozatával jóváhagyta.

Szikszó, 2025.11. .

.....

Sváb Antal

polgármester

Felhasznált irodalom

1. Nagy Jenőné: Pedagógiai Program Az óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
   Szolnok, Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" Óvodapedagógusok
   Országos Szakmai Egyesülete 2017.
2. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
   OKKER Budapest 1997.
3. Nagy Jenőné – Németh Menyhértné – Novákné Cseh Ibolya:
   Rajz, mintázás, kézimunka
   Color Print Szolnok 1999.
4. Nagy Jenőné: Óvodatükör
   Ecomix Kft. Szolnok 2001.
5. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
   1. melléklet a 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelethez
6. Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában
   Debrecen 1995.
7. Mérey Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan
   Bp. Gondolat Kiadó, 1978.
8. Gaál Sándorné – Kunos Andrásné:
   Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában
   Color Print Szolnok 1996.
9. Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány
   Dabas Mezőgazdasági Kiadó 1994.
10. Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban
    Bp. Dinasztia Kiadó 1993.
11. Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata
    Color Print Szolnok 2013.